

RAPPORT 2024:2

Årsredovisning 2023

Titel: Årsredovisning 2023
Rapportnummer: 2024:2
Utgivare: Boverket, februari, 2024
ISBN pdf: 978-91-89581-45-6
Processnummer: 1.1.9
Diarienummer: 7169/2023

Innehållsförteckning

1	GD har ordet.....	7
2	Om Boverket.....	9
2.1	Boverkets organisation	10
2.2	Läsanvisning	10
3	Resultatredovisning	12
3.1	Förutsättningar för Boverkets resultat under året	12
3.1.1	Finansiella förutsättningar	12
3.1.2	Resursförbrukning	13
3.1.3	Resursernas fördelning	14
3.2	Bygglov och detaljplaner.....	16
3.2.1	Boverkets vägledning om plan- och bygglagstiftningen.....	16
3.2.2	Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet.....	18
3.2.3	Resultatbedömning av verksamhetsområdet	20
3.3	Byggregler och livscykelperspektiv	21
3.3.1	Översyn av Boverkets bygg- och konstruktionsregler	21
3.3.2	Bygg- och fastighetssektorns miljö- och klimatpåverkan ..	22
3.3.3	Klimatdeklaration av byggnader	23
3.3.4	Förebygga fel, brister och skador i byggsektorn	24
3.3.5	Certifiering av byggprojekteringsföretag	25
3.3.6	Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet.....	25
3.3.7	Resultatbedömning av verksamhetsområdet	29
3.4	EU-rättsakter och standardisering	30
3.4.1	Hissdirektivet och linbaneförordningen.....	30
3.4.2	Byggproduktförordningen	31
3.4.3	Övriga EU-rättsakter inom byggområdet	31
3.4.4	Standardisering	32
3.4.5	Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet.....	32
3.4.6	Resultatbedömning av verksamhetsområdet	32
3.5	Marknadskontroll.....	33
3.5.1	Marknadskontroll av byggprodukter	33
3.5.2	Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet.....	35
3.5.3	Resultatbedömning av verksamhetsområdet	35
3.6	Nationell, regional och kommunal utveckling.....	35
3.6.1	Samordning av programområdet Ramverk för nationell planering	36
3.6.2	Regional planering i förstärkt planeringskedja.....	37
3.6.3	Nationell samordning av klimatanpassning	38
3.6.4	Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet.....	39
3.6.5	Resultatbedömning av verksamhetsområdet	39
3.7	Hållbar bebyggelsestruktur och arkitektur	40
3.7.1	Hälsa, risk och säkerhet i samhällsplaneringen.....	40
3.7.2	Ekosystemtjänster och grön infrastruktur	41
3.7.3	Gestaltad livsmiljö	42
3.7.4	Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet.....	44
3.7.5	Resultatbedömning av verksamhetsområdet	46
3.8	Boende och bostadsmarknad	47
3.8.1	Bostadsmarknadens funktionssätt.....	47
3.8.2	Bostadsförsörjning.....	50
3.8.3	Värdeöverföringar från de allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolagen	51
3.8.4	Tillsyn avseende bostadsanpassningsbidraget	51
3.8.5	Ekonomiska planer och intygsgivare	52
3.8.6	Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet.....	53
3.8.7	Resultatbedömning av verksamhetsområdet	54
3.9	Energi.....	54
3.9.1	Översyn av energiregler för byggnader	55
3.9.2	Direktiv om byggnaders energiprestanda.....	55
3.9.3	Tillämpningen av lagen om energideklaration för byggnader	56

3.9.4	Validitetskontroll av energideklarationer	57
3.9.5	Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet	58
3.9.6	Resultatbedömning av verksamhetsområdet	59
3.10	Bidrag	59
3.10.1	Stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer	60
3.10.2	Stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler	61
3.10.3	Bidrag till allmänna samlingslokaler	61
3.10.4	Stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag	62
3.10.5	Stöd ordna bostad	62
3.10.6	Stöd till bygggemenskaper	63
3.10.7	Stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden	63
3.10.8	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studenter	63
3.10.9	Tillfälligt stöd för hyreskostnader för vissa företag	64
3.10.10	Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare	64
3.10.11	Omsättningsstöd till handelsbolag	64
3.10.12	Stöd för energieffektivisering av flerbostadshus	65
3.10.13	Landsbygdsstöd – Krisstöd	65
3.10.14	Investeringsbidrag för energieffektivisering	65
3.10.15	Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet	66
3.10.16	Resultatbedömning av verksamhetsområdet	66
3.11	Garantier	66
3.11.1	Kreditgarantier för lån till bostadsbyggande	67
3.11.2	Resultatbedömning av verksamhetsområdet	69
3.12	Internationellt arbete	69
3.12.1	Nordiskt samarbete	70
3.12.2	EU-samarbete	71
3.12.3	Övrigt internationellt samarbete	72
3.12.4	Resultatbedömning av Internationellt arbete	72
3.13	Sektorsövergripande verksamhet	73
3.13.1	Smartare samhällsbyggnadsprocess	73
3.13.2	Miljömålsarbete	75
3.13.3	Mänskliga rättigheter och universell utformning	76
3.13.4	Resultatbedömning av sektorsövergripande verksamhet	77
3.14	Samverkan med andra myndigheter och organisationer	77
3.14.1	Boverkets samverkan i andras uppdrag	78
3.15	Övergripande kommunikation	80
3.16	Resultatindikatorer	81
4	Övrig återrapportering	84
4.1	Kompetensförsörjning och personalstatistik	84
4.1.1	Vår kompetensförsörjning	84
4.1.2	Vårt medarbetarskap och ledarskap	85
4.1.3	Vår arbetsmiljö och hälsa	85
4.1.4	Vår arbetsplats	86
4.1.5	Personalstatistik	86
4.2	Intern styrning och kontroll	87
4.2.1	Riskhantering	88
4.2.2	Grund för bedömning av intern styrning och kontroll	89
4.2.3	Internrevisionens uppdrag och resultat	89
4.3	Anpassning till ökad digitalisering och fler lagkrav	90
5	Finansiell redovisning	91
5.1	Resultaträkning	91
5.2	Balansräkning	92
5.3	Anslagsredovisning	93
5.4	Tilläggsupplysningar och noter	96
5.5	Väsentliga uppgifter	106
5.6	Garantiverksamhet	107
6	Beslut om årsredovisning	108

7	Bilagor	109
7.1	Bilaga 1. Sammanställning över regeringsuppdrag	109
	Avslutade uppdrag från regleringsbrev 2023	109
	Pågående uppdrag från regleringsbrev 2023	109
	Uppdrag enligt tidigare regleringsbrev (Rb) eller särskilt regeringsbeslut (R)	110
7.2	Bilaga 2. Delrapportering av regeringsuppdraget Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderpolitiken 2021–2031	113
7.3	Bilaga 3. Bidra till genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken, återslagrapportering i enlighet med regleringsbrev 2023	115

1 GD har ordet

Vi har under året upplevt en stökig tid. Det är oroligt i omvärlden och det innebär stora förändringar för samhället och även för oss på Boverket. Förutsättningarna för myndigheten har förändrats; vi har mindre medel, eftersom satsningar behöver göras inom andra områden. Det innebär att vi haft stora utmaningar som behövt hanteras med en mindre kostym. Det oroliga läget har också inneburit att säkerhetsfrågorna har hamnat i fokus.

Under Sveriges ordförandeskap i EU stöttade vi Regeringskansliet och deltog vid flera förhandlingar av europeiska rättsakter, bland annat för energiprestandadirektivet (EPBD) och byggproduktförordningen (CPR). Boverket bidrog med analyser och konsekvenser för svenska förhållanden.

I vårt arbete med nationell planering har vi varit framsynta och frågan har blivit allt viktigare under året när omvärlden förändras, det handlar inte bara om konkurrens om marken utan även behovet av en gemensam bild på den nationella nivån. Beredskapsfrågan har också kommit in på agendan kring den nationella planeringsnivån, vi behöver nu också planera vårt samhälle för beredskap och krig.

Konjunkturläget har inneburit att bostadsmarknaden har tvärstannat. Behovet av bostäder har inte minskat och obalansen blir större och större. Det har påverkat vårt verksamhetsområde och de förutsättningar som finns för att möta efterfrågan på nya bostäder. Vi har utökat vår verksamhet med ett verktyg för platsdata, som gör det möjligt att visualisera, analysera och följa segregationens utveckling över tid.

Förändringen av våra byggregler har inneburit många dialoger med intressenter i vår omvärld. Förslag till förändringar har varit ute på remiss under hösten. Arbetet med projektet Möjligheternas byggregler har väckt många reaktioner, vilket beror på att förslagen berör hela byggsektorn.

Vi har under året fortsatt att utveckla vårt interna arbetssätt och vår organisation. Det har blivit ett mer naturligt arbetssätt att lösa våra uppgifter tillsammans och genom gott samarbete.

Vi har alla verkligen slitit i år. Det har varit tufft att anpassa oss till minskade medel och samtidigt leverera för högt tryck. Vi har lyckats göra detta tillsammans och det gör mig stolt. Boverket har varit och kommer fortsätta att vara expertmyndigheten som kommer med förslag på lösningar kring komplexa frågor och samhällsutmaningar.

Anders Sjelvgren
generaldirektör

2 Om Boverket

Boverket arbetar för visionen ett hållbart samhälle med bra boende i livskraftiga miljöer.

Boverket är myndigheten för hållbart samhällsbyggande. Vi verkar för att alla i Sverige ska kunna bo och vistas i en byggd miljö som är miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar.

Enligt förordningen (2022:208) med instruktion för Boverket ansvarar vi för frågor om:

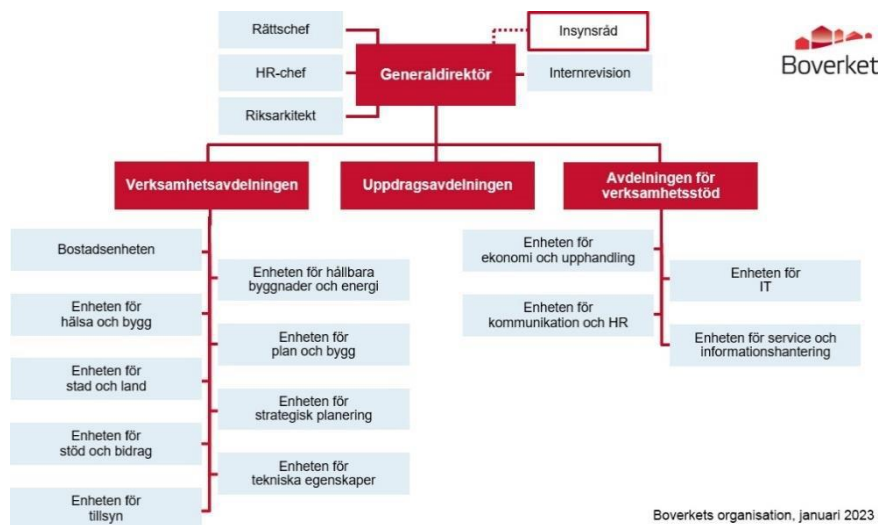
- byggd miljö
- hushållning med mark- och vattenområden
- fysisk planering
- byggande och förvaltning av bebyggelse
- boende
- bostadsfinansiering.

Vårt uppdrag utförs främst genom att sprida kunskap, ge vägledning, verka för samordning och utöva tillsyn. Även följa och analysera lagtillämpning, skapa regler och vara expertstöd åt Regeringskansliet ligger inom vårt ansvarsområde.

Dessutom ansvarar Boverket för den centrala administrationen av statliga stöd, bidrag och register inom vårt verksamhetsområde. Boverket ska även verka för kunskapsspridning om funktionshindersfrågor, följa miljömålet god bebyggd miljö och vara aktiv i internationellt arbete inom sektorsområdet. Grunden för arbetet är bland annat plan- och bygglagen (2010:900) PBL, delar av miljöbalken, lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, även kallad bostadsförsörjningslagen, lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader och lagen (2021:787) om klimatdeklaration för byggnader.

2.1 Boverkets organisation

Figur 1 Boverkets organisationsschema, 2023

Boverket leds av generaldirektör Anders Sjølvgren. Boverkets verksamhet bedrivs i Karlskrona och Malmö. Huvudkontoret ligger i Karlskrona. Vår verksamhet är organiserad i tre avdelningar. Vid myndigheten finns en internrevision. Det finns också ett insynsråd som är utsett av regeringen. Vid utgången av 2023 var 229 personer anställda på Boverket.

2.2 Läsanvisning

Årsredovisningen är indelad i tre delar:

Resultatredovisning omfattar Boverkets uppdrag från instruktionen samt mål och krav angivna i regleringsbrev, lagar och förordningar eller regeringsbeslut. Boverket delar in alla uppdrag inom vårt ansvarsområde i tio verksamhetsområden.

Vi inleder varje verksamhetsområde med en kort beskrivning av vilka uppgifter som verksamhetsområdet innefattar. De underliggande avsnitten redovisar årets verksamhet och resultat. Rapporterade och pågående regeringsuppdrag presenteras samlat under respektive verksamhetsområde med egen rubrik. Varje verksamhetsområde avslutas med en sammanfattande analys av årets arbete i förhållande till våra mål och en bedömning av resultatet. Utgångspunkten för resultatbedömningen är Boverkets uppgifter och mål enligt instruktion och regleringsbrev, krav i lagar och förordningar, regeringsbeslut eller andra bedömningsgrunder.

Enligt instruktionen ska Boverket arbeta med internationella frågor och vi ska verka för ökad kunskap om hela vårt område hos kommuner, regioner, statliga myndigheter med flera. Resultat inom dessa områden redovisas under rubrikerna Internationellt arbete respektive Sektorsövergripande verksamhet och Samverkan med andra myndigheter och

organisationer. Även här avslutas avsnitten med en resultatanalys och bedömning. Redovisningsmässigt är detta arbete placerat inom aktuellt verksamhetsområde och återfinns därmed i kostnadstabellerna under avsnitt 3.1.3 Resursförbrukning.

Sist i resultatredovisningen presenteras de uppmätta resultaten av Boverkets resultatindikatorer. I år har vi valt att inte skriva om Boverkets målkarta och internt satta mål. Syftet är att fokusera på externt satta mål och resultat.

Övrig återrapportering omfattar Boverkets interna arbete såsom kvalitetsledning, kompetensförsörjning, arbetsgivarroll, effektiviseringar och intern styrning och kontroll.

Finansiell redovisning presenterar balans- och resultaträkning samt andra resultat i ekonomiska termer.

Vissa återrapporteringskrav är omfattande och ligger därför placerade som bilagor i slutet av årsredovisningen.

I texterna har vi valt att ibland använda ordet ”vi” vilket genomgående innebär Boverket.

Ställningstagande

Boverket gjorde bedömningen inför årsredovisningen 2020 att inga av de ärendeslag Boverket handlägger kan anses vara ett stort antal ärenden som måste redovisas som styckkostnader. Denna bedömning kvarstår. Några ärendeslag Boverket hanterar, exempelvis vissa stöd, kan bedömas vara ett stort antal ärenden. Dock handläggs dessa av annan instans och kan därför inte bedömas som Boverkets handläggning.

Våra resultatindikatorer

Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten ta fram resultatindikatorer och redovisa dessa i sin årsredovisning.

Resultatindikatorerna är:

- nöjdhet och upplevd nytta av det digitala vägledningspaketet ”Ny på jobbet” på Boverkets webbplats
- antal nya eller förbättrade digitala tjänster
- andel arrangerade konferenser och seminarier som innehåller moment för dialog
- upprätthålla certifierbar nivå på Boverkets ledningssystem
- mått på vårt informationssäkerhetsarbete.

3 Resultatredovisning

3.1 Förutsättningar för Boverkets resultat under året

Det ekonomiska läget innebär att vi som myndighet under året haft mindre medel samtidigt som ännu mindre medel tilldelas oss åren framåt. Vi har därför inte kunnat återbesätta tjänster under året och vi har också minskat vår personalstyrka inför kommande år. Vi har haft en stor volym av regeringsuppdrag att hantera med färre resurser och det har varit en stor utmaning.

Omställningsprocessen har varit påfrestande för alla, främst för att processen blev utdragen och det skapade oro i organisationen. Både chefer och medarbetare har påverkats, det har varit färre resurser som behövt lösa fler arbetsuppgifter.

Sveriges ordförandeskap i EU under första halvåret har tagit mycket resurser i anspråk och har påverkat oss mycket. Arbetet med EU:s rättsakter har ofta krävt snabb mobilisering av resurser, eftersom svarstiderna är korta.

Vi har behövt minska vår ambitionsnivå inom digitalisering i samhällsbyggnadsprocessen och inom vägledning i plan- och bygglagen. Vi har gjort hårda prioriteringar under året inom dessa områden.

Under året har vi lagt mycket resurser på förvaltning av myndighetens it-system och tjänster. Det osäkra läget har inneburit en högre beredskap för att kunna stå emot yttre hot mot vår information.

Fler lagkrav har påverkat myndigheten och för att kunna efterleva de ökade kraven har resursbehovet av både administration och stödverksamhet väsentligt ökat under året. Både anpassningen till digitalisering och efterlevnad av fler lagar har lett till att minskade resurser har kunnat laggas på myndighetens kärnverksamhet.

3.1.1 Finansiella förutsättningar

Boverket finansieras främst av anslag, i huvudsak förvaltningsanslag från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet men även av anslag från flera andra departement. År 2023 uppgick Boverkets förvaltningsanslag till 286 miljoner kronor samt ett anslagssparande från 2022 på 9,5 miljoner kronor. Vi har under ett par års tid sett att förvaltningsanslaget minskar på sikt och har under året gjort en större omställning för att anpassa oss till nya ekonomiska förutsättningar.

Övriga anslag avser administrationsersättningar kopplade till våra anslag för stöd och bidrag om 20,7 miljoner kronor, anslag gällande byggnaders

energiprestanda 13,5 miljoner kronor och anslag för åtgärder mot segregation 5 miljoner kronor.

Utöver anslag via regleringsbrev fick vi regeringsuppdrag under året med tillhörande medel. Dessa bidrag uppgick till 6,6 miljoner kronor. Boverket bedriver även ett antal mindre projekt med finansiering från olika bidragsgivare varav ett projekt som har startats under året med EU-bidrag via Tillväxtverket.

3.1.2 Resursförbrukning

I förordning om årsredovisning och budgetunderlag framgår att verksamhetens totala intäkter och kostnader ska fördelas enligt den indelning som myndigheten bestämmer. Boverket har valt att fördela verksamhetens totala intäkter och kostnader utifrån våra verksamhetsområden. De gemensamma kostnaderna fördelas utifrån tidrapportering enligt vår modell för kostnadsfördelning.

Tabell 1 Totala kostnader och intäkter per verksamhetsområde (tkr)

	2023 Kostnader	2023 Intäkter	2022 Kostnader	2022 Intäkter	2021 Kostnader	2021 Intäkter
Bygglov och detaljplaner	-45 846	45 871	-59 098	59 098	-64 734	64 137
Byggregler och livscykelperspektiv	-110 016	110 064	-106 502	106 873	-103 843	107 852
EU-rättsakter och standardisering	-10 597	10 603	-9 572	9 573	-7 690	7 691
Marknadskontroll	-6 083	6 191	-6 705	6 705	-7 151	7 152
Nationell, regional och kommunal utveckling	-23 671	23 684	-23 530	23 530	-23 443	23 446
Hållbar bebyggelsestruktur och arkitektur	-54 756	55 524	-56 557	57 244	-52 097	52 722
Boende och bostadsmarknad	-31 676	31 693	-30 360	30 360	-24 782	24 785
Energi	-26 190	26 203	-25 024	25 025	-20 824	20 826
Bidrag	-56 495	5 268 575	-53 950	9 327 696	-55 925	9 382 275
Garantier	-10 089	154 378	-5 334	93 458	-4 534	46 976
Totalt	-375 417	5 732 784	-376 633	9 739 563	-365 024	9 737 863

Källa: Agresso. Kostnader och intäkter avseende 2022 har korrigerats jämfört med Årsredovisning 2022.

Tabell 2 Intäkternas fördelning per verksamhetsområde (tkr)

	2023 Intäkter av anslag	2023 Övriga intäkter	2022 Intäkter av anslag	2022 Övriga intäkter	2021 Intäkter av anslag	2021 Övriga intäkter
Bygglov och detaljplaner	43 699	2 171	58 899	199	64 466	-329
Byggregler och livscykelperspektiv	107 700	2 365	102 679	4 194	101 679	6 173
EU-rättsakter och standardisering	10 343	260	9 526	47	6 811	879
Marknadskontroll	6 014	177	6 669	36	7 110	42
Nationell, regional och kommunal utveckling	21 514	2 169	23 457	73	23 322	123
Hållbar bebyggelsestruktur och arkitektur	47 729	7 794	50 982	6 262	45 208	7 514
Boende och bostadsmarknad	30 139	1 554	24 541	5 819	24 345	440
Energi	25 740	463	24 774	251	20 677	150
Bidrag	5 261 837	6 738	9 138 784	188 912	8 716 801	665 474
Garantier	2 069	152 308	1 590	91 868	1 167	45 810
Totalt	5 556 783	176 001	9 441 901	297 662	9 011 587	726 275

Källa: Agresso

3.1.3 Resursernas fördelning

Boverkets basverksamhet styrs av instruktionen. Vårt ansvar har stor bredd och omfattar flera områden. Utöver uppgifterna i instruktionen får vi särskilda uppdrag i regleringsbrevet, och vi tilldelas även regeringsuppdrag löpande under året. Med en förändrad politik förändras också uppdragens karaktär. Att löpande prioritera, planera om verksamhet och anpassa våra resurser efter nya förutsättningar är en naturlig del att förhålla oss till.

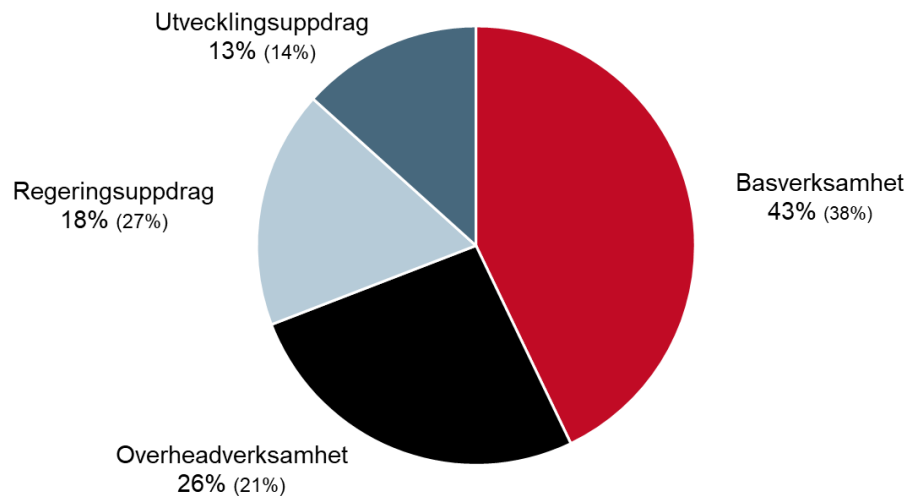
Under året hade Boverket 44 aktiva regeringsuppdrag. Det är något färre till antalet jämfört med tidigare år. Ett regeringsuppdrag som kommer in till Boverket under året har ofta en relativt kort leveranstid, och i vissa fall följer även ekonomiska medel med. Sammantaget innebär detta att regeringsuppdragens genomförande i de flesta fall prioriteras framför basverksamheten i instruktionen.

Tabell 3 Boverkets regeringsuppdrag 2023

	2023	2022	2021
Totalt antal aktiva regeringsuppdrag	44	50	53
Varav avrapporterade regeringsuppdrag	16	18	29
Pågående regeringsuppdrag vid årets slut	28	32	24

Regeringens styrning med regeringsuppdrag och instruktion gör att det ibland är svårt att ange en fast definition av vad som utgör ett regeringsuppdrag. Uppdrag kan förändras över tid och från det ena året till det andra delas upp eller slås samman. Det kan även vara svårt att avgöra om ett uppdrag är nytt eller utgör ett fortsättningsuppdrag.

Figur 2 Resursförbrukning per kategori i procent. Fördelning 2022 inom parentes.

Källa: Agresso

Resursförbrukning per kategori i procent

Ett sätt att följa upp resursförbrukningen relaterat till verksamhetsresultaten är att granska vad som initierat en genomförd verksamhet. Boverket tillämpar därför en kategoriindelning där all verksamhet placeras i en av fyra olika kategorier och följs upp löpande.

Kategorierna är:

- basverksamhet utifrån främst instruktionen
- regeringsuppdrag från regleringsbrev eller utanför regleringsbrev
- egeninitierade utvecklingsuppdrag
- overheadverksamhet.

Att antalet pågående regeringsuppdrag under året var färre jämfört med förra året återspeglar sig i resursförbrukningens fördelning. Diagrammet ovan visar att en något högre andel av resurserna kunde läggas på vår basverksamhet jämfört med förra året. De två mest resurskrävande basuppdragen har varit arbete med att förvalta systemen för energideklarationer och klimatdeklarationer. Även samordningen av nationell klimatanpassning, som numera är inskrivet i instruktionen, har fått resursutrymme och har haft ett intensivt år med flera leveranser. Nästan en fjärdedel av basverksamhetens resurser har använts till att förvalta digitala system och dess innehåll eftersom Boverkets ansvar till stor del är att sprida kunskap och tillhandahålla tekniska tjänster vilket görs i digital form.

De två största enskilda regeringsuppdragen resursmässigt sett är Cirkulär ekonomi och Informationscentrum för hållbart byggande som båda har pågått sedan ett par år. De står för 14 procent respektive 12 procent av samtliga resurser inom kategorin för regeringsuppdrag. Boverkets samlade bidragsverksamhet består av ett stort antal regeringsuppdrag som

styr hur bidraget ska administreras av Boverket. Sammantaget står arbete med bidragsverksamhet för 15 procent. Såväl regeringsuppdraget om Segregationsbarometern som det EU-relaterade arbetet med byggproduktförordningen CPR och CPR Acquis har krävt stora resurser.

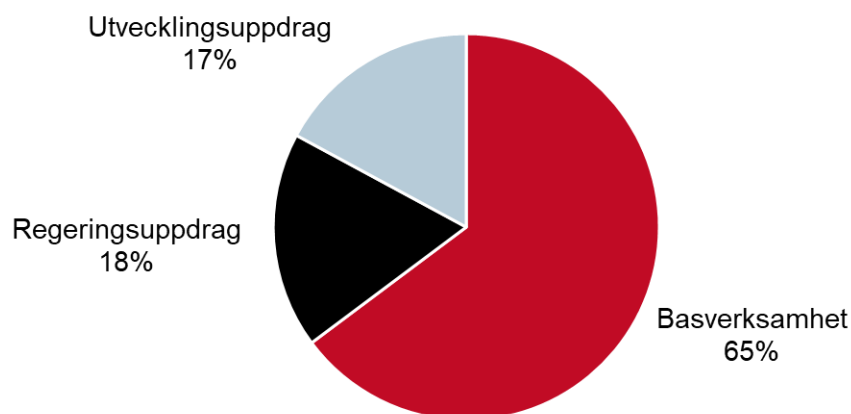
Boverket har drivit flera utvecklingsuppdrag under året där det fleråriga utvecklingsprojektet Möjligheternas byggregler dominerar med en andel på 52 procent av resursåtgången inom kategorin. Nästan 8 procent av Boverkets anställda var engagerade i projektet under 2023. Två andra stora utvecklingsuppdrag har dels varit Boverkets framtida nya arbetsplats där vi skapar en modern och klimatsmart byggnad, dels ett uppdrag med syfte att utveckla ett nytt modernare bidragssystem.

Även inom overheadverksamheten är förvaltning av nödvändiga administrativa system en stor andel av kostnaderna. Hyra för lokaler och förvaltningskostnader utgör över 39 procent av overheadkostnaderna.

3.2 Bygglov och detaljplaner

Verksamhetsområdet innefattar uppgifter och uppdrag om detaljplanering samt lov- och byggprocessen. Det innefattar även utbildande och kompetenshöjande åtgärder inom plan- och bygglagens område samt förvaltning av tjänster för en digitaliserad plan- och byggprocess.

Figur 3 Verksamhetsområdets resursförbrukning utifrån kategori.

Källa: Agresso

3.2.1 Boverkets vägledning om plan- och bygglagstiftningen

Enligt Boverkets instruktion ska vi ge vägledning i frågor som berör myndighetens alla ansvarsområden. Boverket arbetar sedan år 2011 med en digital handbok, PBL kunskapsbanken, där Boverkets vägledning om plan- och bygglagstiftningen är samlad. PBL kunskapsbanken är Boverkets primära webbaserade kommunikationskanal för att främja en god tillämpning av plan- och bygglagstiftningen och ska bidra till att stärka kompetensen inom området. Handboken består idag av cirka 1800 webbsidor samt ett 30-tal webbutbildningar. Handboken vänder sig till

användare i kommuner, länsstyrelser, regionala organ samt till övriga aktörer som arbetar med plan- och bygglagen. Genom att Boverket producerar vägledning, webbutbildningar och e-tjänster i PBL kunskapsbanken ökar möjligheten till en mer enhetlig tillämpning i hela landet. Eftersom PBL kunskapsbanken är välbesökt är det av största vikt att materialet är aktuellt och uppdaterat. Mätbar statistik visar att PBL kunskapsbanken har minst 1 miljon besök per år.¹

Under 2023 har arbetet med PBL kunskapsbanken främst koncentrerats till att hålla vägledning och webbutbildningar uppdaterade utifrån de ändringar i plan- och bygglagen och plan- och byggförordningen som skett under året. Att skriva om och förtydliga befintlig vägledning samt hålla PBL kunskapsbanken uppdaterad med gällande rättspraxis har tyvärr inte skett i så stor utsträckning som målgruppen efterfrågat under året. Boverket har fått välja ut ett par områden att fokusera på. Exempel på detta är vägledning om kust- och hav i översiktsplaneringen, byggnadsnämndens tillsyn och planavgift.

När PBL kunskapsbanken har utökats med helt ny vägledning har denna varit kopplad till specifika regeringsuppdrag som haft en egen budget och där själva uppdragens resultat varit just vägledning. Exempel på detta är riskhantering i planläggning och bygga och prövning av vattenförsörjning i lov. Under 2023 har PBL kunskapsbanken utökas med tre nya webbutbildningar. De nya webbutbildningarna handlar om kontrollplan och riskbedömning, PBL för landskapsarkitekter samt byggregler och kontrollplan i praktiken.

En viktig kanal för att nå ut med nyheter inom PBL-området till målgruppen är vårt digitala nyhetsbrev. Nyhetsbrevet har kommit ut fyra gånger under 2023 och antalet prenumeranter ökar för varje år.²

Svårigheter att möta målgruppens behov av vägledning

Målgruppen har ett ständigt behov av vägledning och webbutbildningar inom PBL, dels eftersom lagstiftningen är komplex, dels eftersom sektorn växer och nya medarbetare introduceras på sina arbetsplatser. Behovet av vägledning ökar också hela tiden i och med att plan- och bygglagstiftningen har förändrats flera gånger sedan den nya lagstiftningen infördes 2011. Boverket har under 2023 inte haft ekonomiska resurser att fullt ut leverera ny vägledning och webbutbildning i den omfattning som målgruppen efterfrågar. På sikt ser vi att konsekvensen blir en ökad risk för att målgrupperna fortsätter att tillämpa äldre regler och att en icke enhetlig och rättsosäker praxis utvecklas. En överhängande konsekvens för

¹ Länk till: Webbplats. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken> Hämtad 2023-11-29.

² Boverket (2023). Nyhetsbrev PBL kompetens. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/nyhetsbrev/nyhetsbrev-pbl-kompetens/> Hämtad 2023-12-12.

Boverkets del är att vi vid större författningsändringar måste ta bort befintliga vägledningar och webbutbildningar från PBL kunskapsbanken och ersätta med kortare information, i stället för att materialet uppdateras och ständigt hålls korrekt och aktuellt.

3.2.2 Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet

Regeringsuppdrag som rapporterats 2023

- **Redovisning av tillämpning av plan- och bygglagstiftningen**
Boverket (2023). Uppföljning av plan- och bygglagens tillämpning. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/uppfoljning/> Hämtad 2023-11-03.
- **Uppdrag om kunskapsstöd vid samordnad tillsyn**
Boverket (2023). Uppdrag om kunskapsstöd vid samordnad tillsyn. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2023/uppdrag-om-kunskapsstod-vid-samordnad-tillsyn/> Hämtad 2023-11-03.
- **Uppdrag att utreda behovet av nya definitioner i plan- och byggregelverket**
Boverket (2023). Definitioner i plan- och byggregelverket. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2023/definitioner/> Hämtad 2023-11-03.
- **Uppdrag om totalförsvarets intressen vid prövning enligt plan- och bygglagen**
Boverket (2023). Uppdrag om totalförsvarets intressen vid prövning enligt plan- och bygglagen. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2023/totalforsvarets-intressen/> Hämtad 2023-11-03.

Pågående regeringsuppdrag

- **Redovisning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen**
Boverket ska sammanställa och redovisa de uppgifter som myndigheten får från länsstyrelserna i enlighet med uppdragen i länsstyrelsernas regleringsbrev om byggnadsnämndernas tillsynsarbete, uppföljning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen samt inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov. Uppdraget är i en informationsinhämtningsfas och slutredovisas senast den 30 april 2024.
- **Utvärdering av systemet med avgiftsreduktion**
Boverket har fått i uppdrag att utvärdera systemet med avgiftsreduktion. Utvärderingen ska belysa effekterna av systemet som sådant och om det skapat incitament för att följa de tidsfrister som gäller. Under

året har Boverket genomfört en fördjupad intervjustudie med några utvalda kommuner för att få en djupare förståelse för vilka effekter kommunerna ser på systemet med avgiftsreduktion. Boverket har även kompletterat plan-, bygg- och tillsynsenkäten 2023 med frågor för att få en bild som är representativ för hela landet. Uppdraget slutredovisas senast den 30 april 2024.

- **Uppdrag att ta fram ett stöd för offentliga aktörer avseende byggnadsinformationsmodellering**

Boverket har fått i uppdrag att ta fram ett stöd för offentliga aktörer avseende byggnadsinformationsmodellering (BIM). Boverket har genomfört en serie enkät- och intervjustudier med företrädare för kommunala, regionala och statliga byggherrar och fastighetsförvaltare för att beskriva ett nuläge. Vidare har Boverket kallat aktörerna till en workshop för att arbeta fram ett börläge. Parallellt med olika aktiviteter med aktörerna har Boverket också, för handläggningen i byggnadsnämnden, tagit fram ett gränssnitt till den Nationella geodataplattformen som ett proof of concept (POC) för hur BIM kan hjälpa till att strukturera leveranser av nationellt tillgänglig geospatial data. Uppdraget slutredovisas senast den 29 februari 2024.

- **Uppdrag att se över regelverket för ändring av detaljplaner och olagliga planbestämmelser**

Boverket har fått i uppdrag att beskriva och utvärdera regelverket för ändring av detaljplaner. Boverket ska också göra en översyn av gällande rätt och rättstillämpning i fråga om olagliga planbestämmelser. Uppdraget är i en utredningsfas och slutredovisas senast den 1 april 2024.

- **Uppdrag att ta fram en vägledning för arbete med exploateringsavtal**

Boverket har fått i uppdrag att ta fram en vägledning för arbete med exploateringsavtal enligt plan- och bygglagen. Under hösten har arbetet främst bestått i att inhämta synpunkter från berörda aktörer och annan kunskapsinhämtning. Uppdraget slutredovisas senast den 30 juni 2024.

Rapporterade regeringsuppdrag 2023 av särskilt intresse

- **Uppdrag om fler lösningar som främjar en enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen (2010:900) i en digital miljö**

I början av 2023 slutrapporterade Boverket regeringsuppdraget om lösningar som främjar en enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen i en digital miljö. Boverket föreslog att myndigheten bör ges i uppdrag att ta fram specifikationer kring format, leveranser och arbetssätt för användning av tekniska lösningar i offentliga processer. Boverket föreslog även att myndigheten bör få i uppdrag att

kartlägga byggnadsnämndernas behov och kapacitet gällande att implementera granskning av så kallade BIM-modeller vid handläggning av ärenden om bygglov. Boverket bedömde också det finns stora vinster med att digitalisera hanteringen av OVK, obligatorisk ventilationskontroll, genom att bättre information om avvikelser och åtgärder ger ett ökat fokus på förbättringar av inomhusklimatet. Vidare visade en förstudie om digitala kontrollplaner på möjligheter att genom digitalisering förstärka kontrollplanens status med tydligare spårbarhet i kontrollpunkter. I en förstudie om enhetlig handläggning av lov- och byggprocessen har ett antal informationskluster identifierats med sina egna problembeskrivningar och lösningsförslag. I en förstudie om riksintressen föreslog Boverket att alla riksintressemyndigheter bör följa samma informationsstruktur gällande riksintresseunderlag. Boverket tog även fram en begreppsbank med syfte att bidra till en enhetlig, aktuell och lättillgänglig terminologi i samhällsbyggnadsprocessen som är tillgänglig både som webbtjänst och via en teknisk tjänst.

Boverket (2023). Fler lösningar som främjar en enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen (2010:900) i en digital miljö.

<https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publicationer/2023/fler-losningar-som-framjar-en-enhetlig-tillampning-av-plan--och-bygglagen-2010900-i-en-digital-miljo/> Hämtad 2023-12-05.

3.2.3 Resultatbedömning av verksamhetsområdet

Ett av Boverkets tilldelade ansvar är att verka för ökad kunskap hos bland annat kommuner och regioner. Vi ska även ge vägledning i frågor inom vårt område. Vägledningar som har publicerats har främst kopplat till regeringsuppdrag som pågått under året. Det kan konstateras att behovet av ytterligare vägledning från våra intressenter är mycket stort men Boverket har inte kunnat tillgodose behovet på grund av otillräckliga resurser. Konsekvensen blir en ökad risk för att målgrupperna fortsätter att tillämpa äldre regler och att en icke enhetlig och rättsosäker praxis utvecklas.

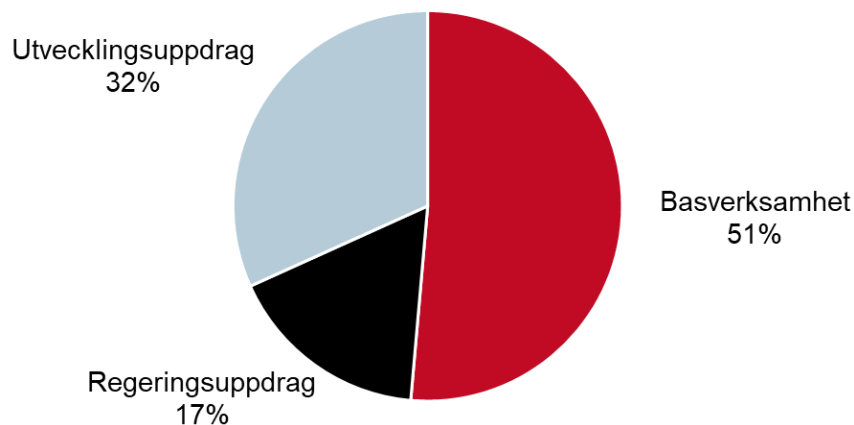
Boverket har under året följt och analyserat tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen, främst genom ett årligt regeringsuppdrag med samma syfte och vars resultat presenterades under första halvåret. Boverket har under året levererat flera rapporter till Regeringskansliet och besvarat remisser från domstol och regering som kopplar till verksamhetsområdet. Boverket har även fortsatt att utveckla den externa dialogen och samverkan främst kopplat till de regeringsuppdrag som pågått under året. Vi har genomfört webbseminarium, referensgruppsmöten och samverkan med andra myndigheter för att öka kunskapen och att vägleda kring bygglov

och detaljplaner. Sammantaget gör vi bedömningen att målen för verksamhetsområdet till viss del har uppnåtts.

3.3 Byggregler och livscykelperspektiv

Verksamhetsområdet innefattar främst uppgifter och uppdrag om krav på byggnadsverk enligt lag och förordning. Området innefattar även uppgifter som att ta fram regler och kunskapsunderlag samt samarbetet med andra myndigheter, byggbransch, byggsektorn, akademien och standardiseringsorgan. I verksamhetsområdet ingår även kunskapsspridning om fastighetssektorns påverkan på miljö och hållbarhet.

Figur 4 Verksamhetsområdets resursförbrukning utifrån kategori.

Källa: Agresso

3.3.1 Översyn av Boverkets bygg- och konstruktionsregler

I rollen som förvaltningsmyndighet för både byggd miljö och byggande och förvaltning av bebyggelse ser vi att samhället står inför flera stora utmaningar som påverkar byggandet och samhällsbyggnadssektorn. Vi behöver bygga mycket, både bostäder och lokaler, med fokus på såväl ekonomi som kvalitet. Metoder och idéer för byggandet behöver utvecklas och bli mer innovativa. Boverket genomför därför inom projektet Möjligheternas byggregler omfattande förändringar i bygg- och konstruktionsreglerna.³ Syftet är att skapa ett konsekvent regelverk som är tydligare och enklare än i dag och ge bättre förutsättningar för branschen till innovation. Bygg- och konstruktionsreglerna ska bestå av färre regler och allmänna råd och i stället utformas som funktionskrav. Målet är att skapa ett tidsneutralt och konsekvent regelverk där samhällsbyggnadssektorn får utökade möjligheter att ta ett större ansvar för att utveckla byggandet. Det handlar inte längre om att detaljstyra, utan om att vara flexibel och funktionsfokuserad. Boverket har under året haft en kontinuerlig dialog med representanter ifrån samhällsbyggnadssektorn. Syftet har varit att ge

³ Boverket (2023). Projekt att se över Boverkets byggregler. <https://www.boverket.se/sv/byggande/uppdrag/mojligheternas-byggregler/> Hämtad 2023-12-04.

aktörerna möjlighet att följa arbetet med översynen. Diskussioner har förts om ny rollfördelning mellan staten och samhällsbyggnadssektorn och behovet av kompetenshöjning inom sektorn.

Arbetet har under året inriktats på att färdigställa ett förslag till nya författningar. I våras skickades förslaget ut på remiss. Intresset var som väntat stort och det kom in cirka 1 400 svar. I samband med remissperioden genomförde Boverket ett antal seminarier om remissernas innehåll för att underlätta för remissinstanserna att sätta sig in i vad de föreslagna föreskrifterna innebär. Syftet med seminarierna var att klargöra eventuella oklarheter som kan leda till att man som läsare missuppfattar innehållet i en paragraf vilket i sin tur kan leda till att remissvaren blir missvisande. Under seminarierna fanns det därför möjlighet att ställa frågor som kan öka förståelsen innan man skriver sina remissvar. Många ansåg att det var bra genomförda seminarium även om vissa ansåg att tiden var för knapp och att det borde ha funnits mer tid för frågor.

Av remissvaren har vi konstaterat att vi behöver se över vissa formuleringar. Med tanke på den stora omfattningen svar har Boverket gjort bedömningen att det behövs mer tid för att gå igenom synpunkterna och därför flyttat fram tidplanen för ikraftträdandet med ett halvår. De nya föreskrifterna är nu planerade att träda i kraft den 1 januari 2025.

3.3.2 Bygg- och fastighetssektorns miljö- och klimatpåverkan

Boverket ansvarar för att bygga upp och sprida kunskap om bygg- och fastighetssektorns miljö- och klimatpåverkan enligt Boverkets instruktion. Detta görs med hjälp av sju miljöindikatorer som utgår från de nationella miljökvalitetsmålen och som täcker in sektorns mest betydande miljöpåverkan ur ett livscykelperspektiv. Indikatorerna bygger på underlag från statistikmyndigheten SCB och används för uppföljning av miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö.

Inför årets revidering har Boverket gjort en översyn av metoden för att skatta miljöpåverkan från bygg- och fastighetssektorn. I årets utvecklingsarbete har även indikatorerna för att följa konjunkturen i sektorn vidareutvecklats. Som ett resultat av utvecklingsarbetet presenteras en ny indikator som visar ett index över hur förädlingsvärdet utvecklats i bygg- och fastighetssektorn fördelat på nybyggnad, renovering, om- och tillbyggnad, fastighetsförvaltning och uppvärmning.

Bygg- och fastighetssektorn står för en betydande del av samhällets miljöpåverkan. Sammantaget står sektorn för 6 till 40 procent av miljöpåverkan i Sverige under 2021 inom de områden som följs upp med Boverkets

miljöindikatorer.⁴ Av de totala utsläppen, det vill säga både inhemska och import från sektorn, står nybyggnad för 22 procent år 2021, renovering, om- och tillbyggnad för 29 procent, fastighetsförvaltning för 24 procent och uppvärmning för 25 procent. Jämfört med 2020 ökar utsläppen i alla fyra delbranscherna. Bygg- och fastighetssektorn ger upphov till utsläpp inom den egna sektorn, men även indirekt i hela värdekedjan, till exempel genom användning av insatsvaror och transporter. De indirekta utsläppen från import kommer framför allt från tillverkning av byggmaterial, men även från ”utvinning av fossila bränslen” i utlandet som importeras till Sverige för användning i transporter och arbetsmaskiner av bygg- och fastighetssektorn. De indirekta utsläppen från den inhemska produktionen kommer framför allt från tillverkning av byggmaterial, hantering av bygg- och rivningsavfall samt användning av arbetsmaskiner och transporter i byggbranschen.

En jämförelse med växthusgasutsläpp visar att under 2008–2021 har förädlingsvärdet ökat medan växthusgasutsläppen minskat med 6 procent. Detta innebär att man har lyckats frikoppla produktionen i bygg- och fastighetssektorns värdekedja från dess klimatpåverkan. Det vill säga klimatpåverkan minskar trots att produktionen ökar i sektorn.

3.3.3 Klimatdeklaration av byggnader

För att minska klimatpåverkan från byggnader som uppförs infördes regler om klimatdeklaration för byggnader januari 2022. Boverket har i uppdrag enligt instruktionen att ge vägledning, utöva tillsyn och ha uppsikt i enlighet med lagen om klimatdeklaration för byggnader. Då lagen är relativt ny så har vi under 2023 gjort särskilda insatser för att ge en tydlig vägledning om tillämpningen av regler om klimatdeklarationer. Fokus har varit små och medelstora byggherrar och byggentreprenörer samt kommuner.

Boverkets digitala handbok om klimatdeklarationer för byggnader har fått nya och utökade sidor. Bland annat förtydligas hur redovisning av klimatpåverkan från sammansatta byggdelar, återvunna byggprodukter och byggspill ska göras. Boverket har även utvecklat en metod för årlig uppföljning som svarar mot Boverkets uppdrag enligt instruktionen att följa och analysera tillämpningen av lagen om klimatdeklaration för byggnader. Boverket får många frågor om registrerade klimatdeklarationer och har därför valt att i handboken om klimatdeklarationer publicera

⁴ Boverket (2024). Miljöindikatorer – aktuell status. <https://www.boverket.se/sv/byggande/hallbart-byggande-och-forvaltning/miljoindikatorer---aktuell-status/> Hämtad 2024-01-24.

uppföljning och statistik om klimatdeklarationer. En första enklare form av uppföljning och statistik publicerades i januari 2024.⁵

Boverket är ansvarig myndighet för tillsyn av klimatdeklarationer. Syftet med Boverkets tillsyn är att säkerställa klimatdeklarationernas kvalitet och riktighet. Under året har 81 klimatdeklarationer tagits ut för tillsyn, det motsvarar elva procent av totalt antal klimatdeklarationer i Boverkets register. Tillsyn av klimatdeklarationer är nytt för alla parter. Boverket konstaterar att myndigheten fortfarande är i en lärande process, i ljuset av genomförd tillsyn ser Boverket fortsatt behov av tillsyn av korrekt tillämpning av lagstiftningen. För att effektivisera tillsynen har Boverket under året genomfört följande aktiviteter:

- Det har tydliggjorts vilket innehållet underlag som Boverket begär in vid tillsyn.
- Boverket bedömning av en klimatdeklarations kvalitet och riktighet har reviderats.
- En klimatdeklarations uppgifter överförs automatiskt vid tillsyn.

3.3.4 Förebygga fel, brister och skador i byggsektorn

Som ett led i Boverkets uppdrag enligt instruktionen att bygga upp och sprida kunskap om byggande och förvaltning av bebyggelse, har vi under 2023 fortsatt arbetet med att förebygga fel, brister och skador i byggsektorn⁶. Vi har utvecklat olika stöd och vägledningar för att åstadkomma en korrekt tillämpning av kontrollsystemet i PBL med fokus på riskbedömning och hantering av risker. Genom att vi varit föredragshållare och arrangerat ett flertal seminarium, konferenser och utbildningar där byggnadsinspektörer, kontrollansvariga och byggherrar varit målgrupper har vi spridit kunskap och information. Som stöd för byggnadsinspektörer, kontrollansvariga och byggherrar publicerades en webbutbildning under året.

En väsentlig orsak till förekomsten av fel, brister och skador som framkom i Boverkets byggskaderapport från 2018⁷, är brist på motivation och engagemang i byggbranschen. För att bidra till att öka motivation och engagemang har vi fortsatt arbetet med att ta fram stöd för att förbättra

⁵ Länk till: Webbplatsen <https://www.boverket.se/sv/klimatdeklaration/> Hämtad 2023-12-14.

⁶ Boverket (2022). Korrekt tillämpning av kontrollsystemet i PBL. <https://www.boverket.se/sv/byggande/forebygg-fel-brister-skador/stod-forandring/korrekt-tillampning/> Hämtad 2023-12-04.

⁷ Boverket (2018). Kartläggning av fel, brister och skador inom byggsektorn. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2018/kartlaggning-av-fel-brister-och-skador-inom-byggsektorn/> Hämtad 2024-01-15.

projektkulturen i byggprojekt⁸. Vi har deltagit i seminarium och konferenser samt arbetat med en praktisk guide och webbtexter som stöd för de som vill skapa en god projektkultur i sitt byggprojekt. Under 2024 kommer detta material publiceras och det utgör ett kompletterande stöd till den vägledning om god projektkultur som publicerats tidigare.

3.3.5 Certifiering av byggprojekteringsföretag

I rapporten En mer förutsägbar byggprocess från 2017⁹ föreslog Boverket att en certifiering av byggprojekteringsföretag skulle kunna skapa en mer förutsägbar lov- och byggprocess vid uppförande av vissa bostadshus. Boverket har getts bemyndigande i plan- och byggförordningen att skriva föreskrifter om vilken kunskap, erfarenhet och certifiering som ska krävas av certifierade byggprojekteringsföretag. Det är först när dessa föreskrifter tagits fram som certifierade byggprojekteringsföretag kan börja användas i praktiken.

Ett certifierat byggprojekteringsföretag är ett företag som på byggherrens uppdrag kan projektera vissa bostadsbyggnader. Anledningen till att reglerna om certifierade byggprojekteringsföretag har införts är att byggnadsnämnderna gör olika bedömningar av om kraven i byggreglerna är uppfyllda eller inte. Företaget gör vid projekteringen en kontroll av om vissa krav uppfylls. Kontrollen ersätter byggnadsnämndens prövning av dessa krav i samband med bygglov och vid bedömning inför startbesked.

Boverket beslutade under våren att skicka ett förslag till föreskrift med konsekvensutredning på remiss. Förslaget innehöll vilka bostadshus som omfattas av reglerna och vilka specifika krav som byggprojekteringsföretagen behöver uppfylla för att kunna bli certifierade. Föreskrifterna planeras beslutas i början av 2024.¹⁰

3.3.6 Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet

Regeringsuppdrag som rapporterats 2023

- **Uppdrag till Boverket att lämna förslag på hur införandet av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan kan påskyndas och hur tillämpningen av klimatdeklarationer kan utvidgas**
Boverket (2023). Gränsvärde för byggnaders klimatpåverkan och en

⁸ Boverket (2023). Förändra projektkulturen i byggbranschen. <https://www.boverket.se/sv/byggande/forebygg-fel-brister-skador/stod-forandring/forandra-projektkulturen/> Hämtad 2023-12-04.

⁹ Boverket (2017). En mer förutsägbar byggprocess. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2017/en-mer-forutsagbar-process/> Hämtad 2024-01-15.

¹⁰ Boverket (2023). Föreskrift för certifiering av byggprojekteringsföretag. <https://www.boverket.se/sv/byggande/uppdrag/foreskrift-for-certifiering-av-byggprojekteringsforetag/> Hämtad 2023-12-04.

utökad klimatdeklaration. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2023/gransvarde-klimatpa-verkan/> Hämtad 2023-11-03.

- **Uppdrag till Boverket att förbättra kunskapsnivån om hantering av asbest i byggnader**

Boverket (2023). Risker med hantering av asbest i byggnader. <https://www.boverket.se/sv/byggande/forebygg-fel-brister-skador/risker/asbest/> Hämtad 2023-11-03.

Pågående regeringsuppdrag

- **Uppdrag att inrätta och förvalta ett informationscentrum för hållbart byggande med fokus på energieffektiviserande renovering**

Under 2023 har Boverket arbetat vidare med uppdraget att inrätta ett informationscentrum för hållbart byggande utifrån resultaten i den förstudie som genomfördes under 2022. Under första halvan av 2023 har fokus varit att ta fram information riktad till småhusägare. Bakgrunden är bland annat att samordna och koordinera med det nya bidraget för energieffektivisering i småhus som trädde i kraft i juli 2023.

Mot denna bakgrund har Energiguiden – för hållbar renovering tagits fram.¹¹ Energiguiden är en digital guide på Boverkets webbplats som erbjuder ett lättillgängligt, kvalitetssäkrat och opartiskt informationsinnehåll uppbyggt utifrån en vanlig renoveringsprocess. I Energiguiden finns information både om vad som generellt är bra att tänka på under renoveringsprocessens olika skeden samt information på mer detaljerad nivå om vad man bör tänka på gällande specifika energieffektiviserande åtgärder, för att resultatet av energieffektiviseringen ska bli så bra som möjligt. Även om fokus i Energiguiden ligger på energieffektivisering inkluderar guiden andra hållbarhetsaspekter som är viktiga att ha med sig när man energieffektiviserar för att resultatet ska bli så bra som möjligt. Genom att följa processtegen i guiden är målet att underlätta för fastighetsägare att effektivisera energianvändningen i sin byggnad samtidigt som övriga hållbarhetsaspekter beaktas.¹²

I samband med lanseringen av Energiguiden i juli 2023 genomfördes

¹¹ Boverket (2023). Energiguiden – för hållbar renovering <https://www.boverket.se/sv/energiguiden/> Hämtad 2023-12-05.

¹² Boverket (2023). Sänk energianvändningen och var rädd om din byggnad. <https://www.boverket.se/sv/byggande/forebygg-fel-brister-skador/risker/risker-energieffektivisering/> Hämtad 2023-11-27.

en marknadsföringskampanj för att uppmärksamma Energiguident och det nya stödet för energieffektivisering i småhus. Kommunernas energi- och klimatrådgivning har identifierats som en viktig vidareförmedlare och kanal till målgruppen. Nedladdningsbart kampanjmaterial för kommunikation till småhusägare om Energiguident och bidraget för energieffektivisering i småhus har därför tagits fram.¹³ Dessutom har ett informationstillfälle för energi- och klimatrådgivare anordnats för att informera om Energiguident och hur den kan vara ett verktyg i kommunikationen till småhusägare.

Under slutet av 2023 har flera informationsfilmer tagits fram inom projektet med koppling till Energiguident och de frågor och svar Boverket har på sin webbplats om vad man bör tänka på för att vara rädd om sig och sin byggnad när man gör ändringar för att effektivisera energianvändningen i byggnaden.

- **Uppdrag till Boverket att föreslå lättnader på byggkraven för studentbostäder**

Boverket har under 2023 arbetat med uppdraget att föreslå lättnader i byggkraven för studentbostäder. Arbetet har delats in i två delar, en inledande förstudie och en förslagsdel. Under förstudien har fokus legat på att samla in underlag och synpunkter för att få en bild av problem och behov. Skriftliga underlag har samlats in och flera möten har genomförts med bland annat myndigheter, studentbostadsföretag, studentorganisationer, funktionshinderorganisationer, forskare och experter.

Förstudien har gett en bild av de problem och behov som behöver hanteras i uppdraget men har även visat att många av de problem som finns vid byggandet av studentbostäder ligger utanför uppdragets avgränsningar. Utifrån resultatet av förstudien har arbetet sedan fortsatt med att ta fram förslag på regeländringar och utredning av konsekvenser. I slutet av november skickades ett första utkast med förslag ut till de som deltagit i möten under förstudien. Uppdraget ska slutredovisas i april 2024.¹⁴

¹³ Boverket (2023). Kampanjmaterial till Energiguident och bidraget för energieffektivisering i småhus. <https://www.boverket.se/sv/energiguident/allmant-om-energiguident/kampanjmaterial/> Hämtad 2023-11-27.

¹⁴ Boverket (2023). Uppdrag att föreslå lättnader i byggkraven för studentbostäder. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/boverkets-uppdrag/aktuella-uppdrag/studentbostader/> Hämtad 2023-12-05.

Rapporterade regeringsuppdrag 2023 av särskilt intresse

- **Uppdrag till Boverket att lämna förslag på hur införandet av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan kan påskyndas och hur tillämpningen av klimatdeklarationer kan utvidgas**

Boverket har haft i uppdrag av regeringen att lämna ett författningsförslag som bland annat innebär ett krav på att gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan införs tidigare än 2027. Boverket föreslår att gränsvärden införs tidigast den 1 juli 2025 i reglerna om klimatdeklaration för byggnader, om en maximal klimatpåverkan för modul A1–A5 i kg CO₂e/m² BTA från de byggnader som uppförs och omfattas av regler om klimatdeklaration för byggnader. Gränsvärdet föreslås att omfatta samtliga byggdelar av en byggnad från grunden och dess isolering exklusive solceller och fast utrustning. För solceller integrerade i byggprodukter eller utanpåliggande solceller ska klimatpåverkan redovisas i klimatdeklarationen. Gränsvärden föreslås att hantearas i två grupper, för de byggnader som omfattas av klimatdeklarationen.

- Grupp 1: I denna grupp ingår småhus, flerbostadshus, kontorsbyggnader, utbildning exklusive förskola, förskola samt specialbostad. Ett gränsvärde föreslås för denna grupp (exklusive småhus) som motsvarar mediannivån för byggnadstypens referensvärde. För småhus föreslås i stället ett gränsvärde som motsvarar 75-percentilen för byggnadstypens referensvärde.
- Grupp 2: Övriga byggnader. Det införs ett gemensamt gränsvärde för denna grupp som motsvarar 75-percentilen i referensvärdet för flerbostadshus. Installationer och fast inredning avsedda för verksamheten ingår inte i klimatdeklarationen och gränsvärdet.

Tabell 4 Gränsvärden för olika byggnadstyper

	Byggnadstyp	Gränsvärde (kg CO ₂ e/m ² BTA)
Grupp 1	Flerbostadshus	375
	Kontor	385
	Utbildning exklusive förskola	380
	Förskola	330
	Småhus	180
	Specialbostad	385
Grupp 2	Övriga byggnader	460

Källa: Boverket

Boverket får ta ut en sanktionsavgift om byggherren har lämnat oriktiga uppgifter i klimatdeklarationen. Boverket föreslår även en utökad klimatdeklaration som omfattar hela byggnadens livscykel från den 1 januari 2027. Klimatpåverkan för markarbeten och markförstärkning ska även redovisas i en klimatdeklaration. Skälet till att införa en utökad

klimatdeklaration senare, än gränsvärdena för byggnaders klimatpåverkan, är att kunna göra eventuella anpassningar till kommande EU-regler. Krav på klimatdeklaration föreslås även vid vissa ändringar av befintliga byggnader från den 1 januari 2027.

De administrativa kostnaderna bedöms att först uppkomma för byggherrar och entreprenörer. Måttliga kostnadsökningar kan förutses för merparten av byggaktörerna. Kostnadsökningen kan uppskattningsvis vara i storleksordningen 1–5 procent av produktionskostnaden, exklusive markkostnader, för de projekt som vidtar åtgärder genom ett ändrat materialval. Det finns exempel på kostnadseffektiva nybyggnadskoncept som hamnar betydligt lägre redan i dag än de föreslagna nivåerna för gränsvärden. Det har skett en snabb utveckling vad gäller utvecklingen av verktyg, genomförandet och lärandet om klimatberäkningar. En fortsatt digitalisering och sammanlänkning av digitala system är central för att minimera administrationen för aktörerna i projekt, då de ska ta fram klimatdeklarationerna.

3.3.7 Resultatbedömning av verksamhetsområdet

Boverket har i enlighet med instruktionens följt utvecklingen inom verksamhetsområdet och haft löpande samverkan och dialog med byggsektorn. Bland annat har vi arbetat med utveckling av regler och styrmedel genom översynen av Boverkets bygg- och konstruktionsregler samt även föreslagit föreskrifter för certifiering av byggprojekteringsföretag. En stor del av Boverkets resurser har under året lagts på att styrmedel och regler ska vara verksamma och effektiva på det sätt som instruktionen kräver. Boverket har under året som gått bistått regeringen med analyser och utredningar inom verksamhetsområdet.

Livscykelperspektivet är ett område där Boverket har lyckats integrera hållbarhet och miljöhänsyn i byggprocessen. Boverket har främjat användningen av förnybara material, energieffektiva lösningar och återvinning av byggavfall. Boverket har också arbetat för att minska byggsektorns klimatpåverkan genom att främja energisnåla byggnader och användning av förnybar energi. Vi har även spridit kunskap om klimatdeklaration för byggnader och analyserat tillämpningen av dessa.

Vårt uppdrag att bygga upp och sprida kunskap om byggande och förvaltning av bebyggelse med data för beräkning av klimatpåverkan inom bygg- och fastighetssektorn bedöms väl godkänt. Ett exempel på detta är att kostnadseffektiva nybyggnadskoncept ofta hamnar betydligt lägre avseende klimatutsläpp redan i dag än de föreslagna framtida nya gränsvärdena. Ett annat exempel är Boverkets systematiska arbete för att minska fel, brister och skador för hundratals miljarder kronor årligen inom byggandet i Sverige. Att bygga rätt från början ger vinster för, klimat, miljö, ekonomi och hälsa. Med vägledningar och stöd till sektorn på detta område har vi bidragit till en mer hållbar byggbransch.

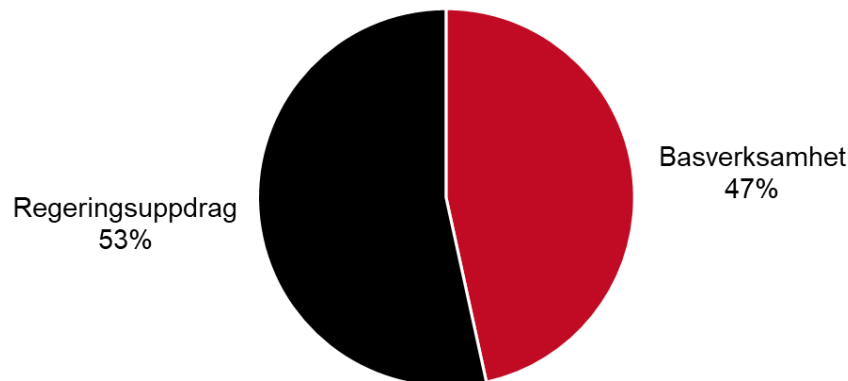
I uppdraget att inrätta ett informationscentrum för hållbart byggande har en digital guide, benämnd Energiguiden, tagits fram för att ge ett lättillgängligt, kvalitetssäkrat informationsmaterial som är enkelt att förstå och följa för medborgare och företag. I kölvattnet av energikrisen och de konsekvenser det fick på elmarknaden så användes guiden i stor omfattning av privatpersoner och andra aktörer. Inom detta verksamhetsområde bedömer vi att målet är väl uppfyllt utifrån givna förutsättningar.

Resultatbedömningen är att Boverkets arbete inom området byggregler och livscykelperspektiv har lett till positiva effekter inom byggsektorn. Boverkets insatser har bidragit till att byggbranschen har utvecklats i en mer hållbar riktning. Sammantaget gör vi bedömningen att målen för verksamhetsområdet har uppnåtts.

3.4 EU-rättsakter och standardisering

Verksamhetsområdet innefattar rättsakter, det vill säga EU-direktiv och EU-förordningar, som berör byggprodukter och byggnaders energianvändning. Boverket är ansvarig myndighet för genomförandet av dessa rättsakter i Sverige. I många fall kompletteras EU-rättsakterna av standarder. Boverket är därför engagerat inom standardiseringen. Området innefattar även samarbete med och kunskapsspridning till andra myndigheter med ansvar för EU-rättsakter.

Figur 5 Verksamhetsområdets resursförbrukning utifrån kategori.

Källa: Agresso

3.4.1 Hissdirektivet och linbaneförordningen

På uppdrag av regeringen representeras Sverige i EU-kommissionens expertgrupper till hissdirektivet¹⁵ och förordningen om linbaneanläggningar¹⁶ av Boverket. Boverket ansvarar för genomförandet av

¹⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/424 av den 9 mars 2016 om linbaneanläggningar och om upphävande av direktiv 2000/9/EG.

hissdirektivet och förordningen om linbaneanläggningar i Sverige och svarar på frågor från branschaktörer genom de nationella kontaktpunkterna.

Boverket rapporterade under året till Regeringskansliet från EU-kommissionens expertgruppsmöten om hissar och linbaneanläggningar. Boverket deltog som svensk representant vid ett internationellt möte mellan myndigheter om säkerhet med linbaneanläggningar. Deltagande är en del av Boverkets omvärldsbevakning inom området. Under året har arbete påbörjats med förberedelse inför arrangerandet av det internationella myndighetsmötet om linbaneanläggningar i Sverige år 2024.

3.4.2 Byggproduktförordningen

Boverket representerar Sverige i EU-kommissionens ständiga kommitté för byggproduktförordningen och dess rådgivande grupp. Under 2023 har arbetet fokuserats på att ta fram delegerade akter som preciserar förordningen. Boverket ansvarar för genomförandet av förordningen i Sverige, bland annat genom att vara utpekad kontaktpunkt för byggprodukter. Det innebär hantering av frågor från ekonomiska aktörer om dokumentation och märkning av byggprodukter som sätts på marknaden och nationella krav vid användning av byggprodukter i Sverige. Det kommer in ett hundratal frågor om året, och statistik som preciserar varifrån frågorna ställs och vilka specifika produkter det handlar om rapporteras till EU-kommissionen två gånger om året. En markant ökning av frågeflödet förväntas då den reviderade byggproduktförordningen träder i kraft, troligen under 2024.

3.4.3 Övriga EU-rättsakter inom byggområdet

Boverket ansvarar för samordning och stöd vid arbete med rättsakter som bestäms på EU-nivå och som berör byggområdet. Begreppet rättsakter inkluderar EU-direktiv och EU-förordningar.

Concerted Action EPBD

Concerted Action EPBD (Energy Performance of Buildings Directive) är ett europeiskt samordningsprojekt för genomförande och utveckling av EU-direktivet om byggnaders energiprestanda där Sverige representeras av Boverket. Under 2023 har arbetet handlat om förslaget till omarbetat direktiv. Läs mer i avsnitt 3.9.5 om det pågående regeringsuppdraget som hör till verksamhetsområdet Energi.

Dricksvattendirektivet

Boverket är en av flera myndigheter som ansvarar för att genomföra dricksvattendirektivet.¹⁷ EU-kommissionen har under 2023 arbetat med

¹⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten (omarbetning).

att ta fram delegerade akter som kompletterar direktivet som trädde i kraft i januari 2023. Boverket deltar som Sveriges expert i kommissionens arbete med att ta fram krav avseende material i kontakt med dricksvatten.

3.4.4 Standardisering

EU-rättsakter kompletteras i många fall av standarder som kan vara mer detaljerade än lagtexten. Standardiseringsorganisationen SIS utarbetar standarder inom samhällsbyggnadsområdet, och är den svenska representeranten i europeiska standardiseringen, CEN. Boverket har deltagit i de tekniska kommittéer hos SIS där vi är medlemmar samt på begäran deltagit vid särskilda diskussioner inom andra tekniska kommittéer. Det gäller exempelvis utveckling av eurokoderna, det vill säga beräkningsstandarder som utgör konstruktionsregler, miljömässig hållbarhet hos byggnadsverk, vilket stöttar klimatdeklarationer för byggnader, samt revideringen av byggproduktförordningen.

3.4.5 Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet

Pågående regeringsuppdrag

- **Uppdrag att förbereda Sveriges arbete med revidering av EU:s byggproduktförordning och Sveriges arbete med CPR Acquis**
Boverket har fått i uppdrag att förbereda Sveriges arbete med revideringen av EU:s byggproduktförordning och Sveriges arbete med att utveckla systemet med harmoniserade tekniska specifikationer. Boverket ska även nominera experter till de undergrupper som ska bildas. Under 2023 har Boverket bistått Regeringskansliet vid förhandlingarna av EU:s byggproduktförordning. Boverket har även samordnat det svenska deltagandet i EU-kommissionens mer långsiktiga arbete med att utveckla systemet med harmoniserade standarder, CPR Acquis. Delredovisningar lämnades i januari och september 2023. Uppdraget har haft hög prioritet inom myndigheten, med betydande resursåtgång.

3.4.6 Resultatbedömning av verksamhetsområdet

Boverket har under året haft en aktiv roll och bistått Regeringskansliet vid förhandlingarna av EU:s byggproduktförordning vilket är en uppgift i instruktionen. I det långsiktiga arbetet med att utveckla systemet med harmoniserade standarder, det vill säga CPR Acquis, har Boverket samordnat det svenska deltagandet i EU-kommissionen samt redovisat resultatet av arbetet. Boverket har också uppmärksammat förslag till nya och ändrade EU-regler och följt rättsutveckling som kan ha betydelse för byggande och boende i Sverige.

Boverket har deltagit och arbetat med uppdrag kopplat till EU-rättsakter inom vårt verksamhetsområde. Resultaten av arbetet har lett till att målen

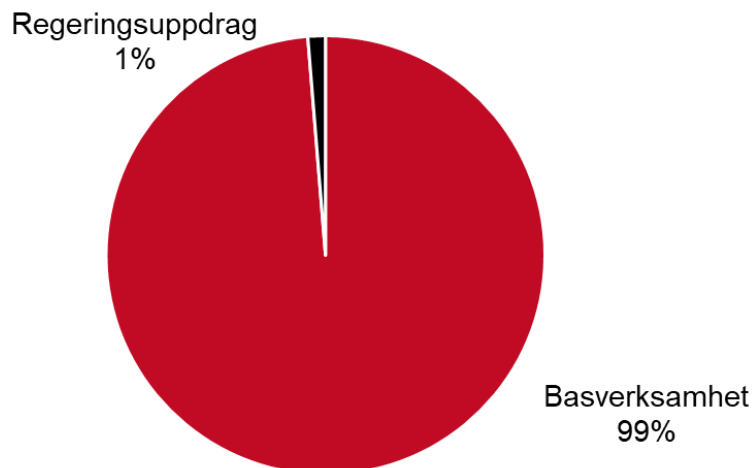
har uppnåtts. Vi har kontinuerligt bidragit med underlag och expertkunskap samt deltagit i olika möten som har återkopplats till Regeringskansliet. Vi har i arbetet med byggproduktförordningen samverkat med myndigheter i andra länder, främst på nordisk nivå. Nationellt har samverkan skett med berörda myndigheter så som Swedac och branschorganisationer samt standardiseringsorganisationen SIS.

Sammantaget gör vi bedömningen att målen för verksamhetsområdet har uppnåtts.

3.5 Marknadskontroll

Verksamhetsområdet innefattar uppgifter och uppdrag som innebär att Boverket kontrollerar att byggprodukter som tillhandahålls på den svenska marknaden uppfyller gällande lagstiftning och att de är märkta och kontrollerade på föreskrivet sätt.

Figur 6 Verksamhetsområdets resursförbrukning utifrån kategori.

Källa: Agresso

3.5.1 Marknadskontroll av byggprodukter

Sverige har som medlem i EU ett åtagande att bedriva marknadskontroll inom en rad olika områden och Boverket är ansvarig myndighet för marknadskontroll av byggprodukter på den svenska marknaden. Ansvaret inbegriper även marknadskontroll av vissa hissar och säkerhetskomponenter till hissar samt för delsystem och säkerhetskomponenter till linbaneanläggningar. Boverket bedriver såväl reaktiv som proaktiv marknadskontroll av byggprodukter. Två tidigare påbörjade marknadskontrollprojekt, och ett nytt marknadskontrollprojekt påbörjades under året.

Avslutade marknadskontrollprojekt:

- taksäkerhetsprodukter – dokumentkontroll och provning
- fästelement för bärande träkonstruktioner – dokumentkontroll och provning.

Aktiva marknadskontrollprojekt som påbörjades före och under 2023:

- ytterdörrar med brandskyddande egenskaper – dokumentkontroll och provning
- bitumen och bituminösa bindemedel – dokumentkontroll
- brandvarnare – dokumentkontroll.

Boverket konstaterar att det fortfarande finns skillnader i hur ekonomiska aktörer efterlever kraven i byggproduktförordningen. I ljuset av genomförda kontroller ser Boverket ett fortsatt behov av provningar samt tillsyn av byggprodukter hos ekonomiska aktörer för att säkerställa korrekt tillämpning av lagstiftningen.¹⁸

Samarbete med svenska och europeiska myndigheter

Boverket har ett löpande samarbete med de flesta svenska myndigheter inom tillsynsområdet och ingår i Marknadskontrollrådet som samordnas av Sveriges nationella ackrediteringsorgan Swedac. På EU-nivå har Boverket deltagit i samarbetsgrupper för marknadskontrollmyndigheter inom respektive marknadskontrollområde, så kallade AdCo-grupper. Syftet är att diskutera uppkomna frågeställningar och koordinera gemensamma marknadskontroller och bedömningar. Nya marknadskontrollprojekt diskuterades med möjligheter för gemensam finansiering från kommissionen. AdCo CPR har kommit överens om att under 2024 påbörja ett gemensamt EU-projekt med värmeisoleringsprodukter i fokus. Sverige kommer att delta i projektet tillsammans med tio andra EU-länder.

Boverket har länge använt informationssystemet ICSMS för kommunikation och spridning av information till andra marknadskontrollmyndigheter på den inre marknaden, något som nu till följd av införandet av marknadskontrollförordningen¹⁹ måste tillämpas av alla marknadskontrollmyndigheter.

Tabell 5 Marknadskontrollprojekt under året

	2023	2022	2021
Kostnader i mnkr	-3,8	-4,9	-5,1
Antal avslutade proaktiva projekt	2	2	2
Antal avslutade proaktiva ärenden	48	21	56
Antal avslutade reaktiva ärenden	46	22	23

Statistiken delas upp beroende på om myndigheten själv initierat tillsynen

¹⁸ Boverket (2023). Avslutad marknadskontroll. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/regler-om-byggande/byggprodukter/marknadskontroll/avslutad-marknadskontroll/> Hämtad 2023-11-30.

¹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

(proaktiv marknads kontroll) eller om den initierats efter anmälningar utifrån (reaktiv marknads kontroll). Antalet reaktiva ärenden har under 2023 fördubblats jämfört med tidigare år. Proaktiv tillsyn bedrivs i projektform och varje projekt kan omfatta ett större antal ärenden mot enskilda produkter. Ett par proaktiva projekt avslutas varje år men under 2024 avslutades fler enskilda proaktiva ärenden än året innan.

3.5.2 Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet

Pågående regeringsuppdrag

Uppdrag att genomföra den nationella strategin för marknads kontroll

Boverket är en av 17 marknads kontrollmyndigheter som har i uppdrag att genomföra den nationella strategin för marknads kontroll. Boverkets årliga program för marknads kontroll rapporteras till den samordnande myndigheten Swedac, liksom den årliga uppföljningen av genomförd marknads kontroll. Ett specifikt mål inom strategin är utökat samarbete med Tullverket. Boverket har under året mottagit flera ärenden från Tullverket, som inneburit bedömningar av om byggprodukter som ankommit från tredje land uppfyller gällande krav för att släppas ut på den inre marknaden. Detta har föranlett utveckling av rutiner för hantering av tullärenden på Boverket.

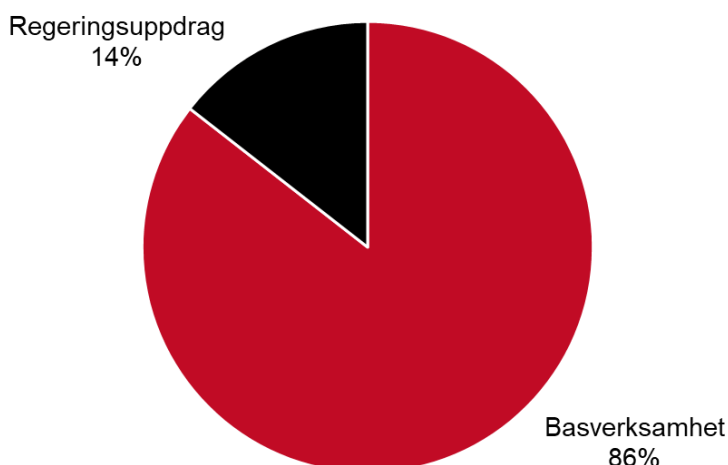
3.5.3 Resultatbedömning av verksamhetsområdet

Boverket ska enligt instruktionen utöva tillsyn, inklusive marknads kontroll, ge tillsynsvägledning och ha uppsikt i enlighet med lagar och förordningar. Målet med marknads kontrollen är att bidra till att skapa en bättre fungerande inre marknad. I sin tur leder det till en öppnare och mer rättvis konkurrens på marknaden för byggprodukter, vilket i förlängningen bidrar till ett mer kvalitativt och kostnadseffektivt byggande och säkrare byggnader. Bedömningen är att Boverket under året har uppnått målen för marknads kontroll. Sammantaget gör vi bedömningen att målen för verksamhetsområdet har uppnåtts.

3.6 Nationell, regional och kommunal utveckling

Verksamhetsområdet innefattar huvudsakligen strategisk och långsiktig fysisk planering. Här ryms översiktsplanering, regionplanering och även övriga regionala utvecklingsfrågor. Nationella värden, särskilt naturresurshushållning och riksintressesamordning, hanteras inom verksamhetsområdet. Även utveckling av någon form av nationell planering, eller ett ramverk för statens anspråk på den fysiska miljön, ingår i verksamhetsområdet. Området innefattar också internationell samverkan.

Figur 7 Verksamhetsområdets resursförbrukning utifrån kategori.

Källa: Agresso

3.6.1 Samordning av programområdet Ramverk för nationell planering

Boverket har fram till 2026 ett samordningsansvar för Miljömålsrådets programområde Ramverk för nationell planering, se avsnitt 3.13.2. I arbetet deltar länsstyrelserna och 15 andra myndigheter. Under året har Boverket lett arbetet med att vidareutveckla ramverkets former och funktioner. En uppdatering av den gemensamma programförklaringen för uppdraget har medfört ett ökat beredskapsperspektiv som relaterar till förslagen i departementsskrivelsen Nationell fysisk planering och de förändrade EU-direktiv som hittills presenterats under EU:s gröna giv.

Ett möte om departementsskrivelsen har genomförts med miljömålsrådsmyndigheterna, riksintressemyndigheterna och med utredaren. Samtalen bidrog till en gemensam utgångspunkt i myndigheternas fortsatta utveckling av förutsättningarna för en samlad nationell planering. Eftersom en samlad nationell fysisk planering ännu endast är på idéstadiet i Sverige är gemensamma utgångspunkter avgörande för en positiv framdrift i förberedelsearbetet.

Fokus inom ramverksuppdraget har under året varit på två tematiska fördjupningsarbeten. I Möjlighetsplanering för hållbar energiomställning har ett myndighetsgemensamt arbetssätt testats genom framtagande av ett gemensamt kunskapsunderlag. Olika tillvägagångssätt för att identifiera ytor för elproduktion har utvärderats och lärdomar inhämtats från till exempel den nationella havsplaneringen samt arbetet med den nationella strategin för hållbar vindkraft. I temafördjupningen Samhällsomvandling i Norra Sverige har Boverket tillsammans med länsstyrelsen i Norrbotten och Västerbotten utvärderat två samhällsomvandlingsprojekt med syfte att identifiera pågående och faktiska planeringssituationer där ramverkets former och funktioner kan testas i fortsatt arbete. Utvärderingen visar på ett stort behov både regionalt och kommunalt av att i tidiga skeden kunna

överblicka och hantera kumulativa effekter vid omfattande etableringar inom nyindustrialiseringen.

Arbetet inom ramverket har bidragit till en stärkt kontaktyta mellan myndigheterna och att viktiga samhällsutmaningar har börjat diskuteras utifrån ett bredare nationellt perspektiv. Den myndighetsgemensamma samverkan som är under utveckling inom programområdet bidrar till en beredskap att på nationell nivå effektivare kunna dela information, skapa gemensamma strategier och samordnat agera utifrån nya förutsättningar och behov.

3.6.2 Regional planering i förstärkt planeringskedja

Boverket har inom sitt verksamhetsområde enligt instruktionen i uppdrag att verka för en ökad kunskap hos kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra berörda. Boverket har också haft återrporteringskrav i regleringsbrev om myndighetens bidrag till genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken. För att kunna möta samhällsbehov till följd av bland annat osäkerheten i omvärlden, klimatförändringar och människans förändrade beteendemönster behöver hinder i planeringsprocesserna identifieras. Här ser Boverket att den regionala nivån blir allt viktigare som brygga mellan nationella mål och intressen och kommuners planering av mark- och vattenanvändningen.

Boverket har under året publicerat och kommunicerat resultaten från en kartläggning av regional rumslig planering i Sverige.²⁰ Denna visar att det pågår regional planering i princip alla svenska regioner, varav i tre regioner med stöd av bestämmelser i plan- och bygglagen. Kartläggningen visar på behovet av en utvecklad regional planering för att ta sig an flera av de stora samhällsutmaningar Sverige har att hantera. Utöver kollektivtrafik och infrastruktur för transport och bredband handlar det om regionala perspektiv på allmänna intressen som hälso- och sjukvårdens geografi, energi-, vatten- och bostadsförsörjning. Kartläggningen visar även på en allt större regional förmåga att se rumsliga perspektiv på det regionala utvecklingsarbetet, vilket också är en central del i den nationella strategin för hållbar regional utveckling.

Under hösten 2023 arrangerade Boverket ett regionalt forum för regionala samhällsplanerare. Fokus för samtalet var regional rumslig planering i dag och dess utveckling framåt. Resultatet från forumet kommer att publiceras digitalt i form av tre lärande regionala exempel på hur arbetet med rumsliga regionala perspektiv kan bedrivas. Utvärderingen från forumet visar på behovet av liknande kontinuerliga samtal för kunskapsutveckling

²⁰ Boverket (2023). Strukturbilder. <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/regional-planering/strukturbilder/> Hämtad 2023-12-05.

och erfarenhetsutbyte mellan regioner, Boverket och andra nationella myndigheter med relevans för området.

Boverket har under året formulerat och haft dialog med regionerna kring förslag till föreskrifter för digitala regionplaner vilka har gått ut på remiss under december 2023.

3.6.3 Nationell samordning av klimatanpassning

Boverket ansvarar för att samordna det nationella klimatanpassningsarbetet för den byggda miljön. Detta gör vi tillsammans med fem myndigheter och Sveriges kommuner och regioner (SKR) med målet att minska samhällets sårbarhet. Under året har det externa samarbetet riktats mot tre områden: Insatser och aktiviteter för kunskapsuppbyggnad, myndighetsstöd till kommuner och förändringsinriktad verksamhet.

En utmaning för många kommuner och länsstyrelser är hur de ska hantera och planera för den stigande havsnivån. Inom uppdraget pågår därför ett arbete riktat mot kommuner och länsstyrelser för att förmedla samordnad information om havsnivåer och extremnivåer. Syftet är att myndigheter tillsammans utvecklar ett bättre stöd om havsnivåer i relation till den byggda miljön.

Med syftet att öka kunskapen kring kostnader för klimatanpassningsåtgärder och hur en kommun kan finansiera dessa har en fördjupad förstudie för den byggda miljön publicerats. Förstudien utgår från kommunala praktiska erfarenheter av finansiering av klimatanpassningsåtgärder. Det framkom bland annat att möjligheten till ekonomiska stöd är viktig då det både skapar ekonomiska förutsättningar och samtidigt också påverkar hur kommunerna arbetar med klimatanpassningsåtgärder.²¹

En särskild satsning på kunskapsutveckling om stärkt förmåga att fatta beslut baserat på underlag som rör framtida risker har gjorts genom kursen Hantering av osäkerhet i klimatunderlag som hållits vid två tillfällen. Boverket har tillsammans med SGI, SMHI, Länsstyrelsen i Gävleborgs län och Norrköpings kommun arrangerat kurserna som riktas mot personer med kvalificerad erfarenhet av klimatanpassningsarbete på kommuner, länsstyrelser eller som konsult. Ett viktigt syfte med kurserna är att bidra till erfarenhetsutbyte, nätverkande och stärkt samverkan mellan kommuner, myndigheter och konsulter samt att skapa forum för kunskapsuppbyggnad.²²

²¹ Boverket (2023). Kommunala erfarenheter av finansiering av klimatanpassningsåtgärder för den byggda miljön. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2023/klimatanpassningsatgarder/> Hämtad 2023-11-28.

²² Boverket (2023). Hantering av osäkerhet i klimatunderlag – kurs för dig som jobbar med klimatanpassning. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/kalender/kurs-klimatanpassning/> Hämtad 2023-11-28.

Samordningsuppdraget har lett till bättre förståelse mellan myndigheter, branschföreträdare och kommuner för varandras uppdrag och förutsättningar. Deltagande är frivilligt och Boverket ser behov av en fortsatt och stärkt samverkan på frivillig väg under perioden 2024–2025.

Stärkt och mer effektiv samverkan genom gemensamma aktiviteter tillsammans med andra myndigheter och aktörer har prioriterats under året. Som exempel kan nämnas att Boverket har medverkat som arrangör i hybridkonferensen IPCC-resultaten i ett svenskt perspektiv.²³ Vi deltar även regelmässigt som föreläsare i SMHI:s grundkurs i klimatanpassning. Boverket prioriterar att delta i myndighetsnätverket för klimatanpassning och har under året bland annat ingått i en arbetsgrupp med fokus på värme.

3.6.4 Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet

Regeringsuppdrag som rapporterats 2023

- **Vägledning om elnät vid planering**

Boverket (2023). Ny vägledning om elnät i planering.

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/nyheter-pa-pbl-kunskapsbanken/elnet/> Hämtad 2023-12-19.

3.6.5 Resultatbedömning av verksamhetsområdet

I rollen som ansvarig förvaltningsmyndighet för frågor om hushållning med mark- och vattenområden samt fysisk planering har Boverket under året arbetat med att utvärdera och utveckla nationell, regional och kommunal planering i Sverige på lång sikt. Vi har fokuserat på nationella värden, särskilt naturresurshushållning inklusive riksintressesamordning. Genom att samordna arbetet med programområdet Ramverk för nationell planering har vi ökat kunskapen om markanvändning och naturresurshushållning.

För att regionerna ska kunna möta de stora samhällsutmaningar Sverige har att hantera har Boverket under 2023 börjat bygga en samordningsplattform för regional planering med syfte att dela kunskap. Regionerna har varit positiva och gett signaler om ett ökat behov av stöd genom kontinuerlig kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte mellan regioner. För att ytterligare stödja regionarbetet har Boverket tagit fram en aktuell kartläggning av regional fysisk planering i Sverige. Denna har redan gett ett gott stöd för regionerna i förhållande till varandra. Kartläggningen visar att fysisk regional planering genomförs i allt högre grad i alla svenska regioner.

²³ Länk till: Webplats <https://www.smhi.se/IPCC-resultaten-i-ett-svenskt-perspektiv>
Hämtad 2023-12-12.

I syfte att påskynda och genomföra digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen har Boverket under året formulerat och haft dialog med kommuner och regioner kring förslag till föreskrifter för digital kommun- och regionplanering. Digitalisering kommer att möjliggöras genom nya föreskrifter för regional och kommunal planering och kommer att vara av stor vikt för samordning av framtida svensk planering.

Som ansvarig förvaltningsmyndighet för fysisk planering har Boverket fått positiv respons för de kunskapshöjande och utvecklande insatser som gjorts under 2023.

I uppdraget att samordna det nationella klimatanpassningsarbetet för den byggda miljön har vi verkat för att bidra till att minska samhällets sårbarhet i enlighet med nationell strategi för klimatanpassning och våra internationella åtaganden såsom Parisavtalet och Agenda 2030. Boverket har bidragit till att minska samhällets sårbarhet och stöttat i första hand kommunerna i deras arbete med klimatanpassning av den byggda miljön.

Sammantaget gör vi bedömningen att målen för verksamhetsområdet har uppnåtts.

3.7 Hållbar bebyggelsestruktur och arkitektur

Verksamhetsområdet innefattar uppgifter och uppdrag med insatser för att underlätta och förbättra innehållet i våra fysiska miljöer genom den fysiska planeringen och genomförandet av planerna samt andra åtgärder i hela landet. Frågor om gestaltning, arkitektur, urbana utemiljöer, hälsa, risk och säkerhet samt funktionshinderpolitik hör också till detta område.

Figur 8 Verksamhetsområdets resursförbrukning utifrån kategori.

Källa: Agresso

3.7.1 Hälsa, risk och säkerhet i samhällsplaneringen

Intresset och behovet av att arbeta med frågor kopplade till hälsa, risk och säkerhet i samhällsplaneringen har fortsatt att öka. Boverkets grundläggande uppgifter som förvaltningsmyndighet för bland annat byggd miljö,

boende och fysisk planering syftar i hög grad till att påverka medborgarnas hälsa och säkerhet. Det är särskilt en av årets leveranser som ger bedömningen att arbetet med risk och säkerhet haft en mycket god framdrift under 2023. Boverket har tagit fram en vägledning om riskhantering i planläggning och byggande²⁴. Vägledningen riktar sig till de som arbetar med riskhantering inför och vid beslut enligt plan- och bygglagen. Vägledningen är motiverande och ska inspirera, ge kunskap och goda argument för att arbeta strategiskt med riskhantering i en region eller kommun. Vägledningen beskriver även hur regionen eller kommunen kan hantera risker kopplade till verksamheter med kemikalierisker, så kallad Sevesoverksamhet²⁵ i beslut enligt PBL.

3.7.2 Ekosystemtjänster och grön infrastruktur

Boverket har under 2023 fortsatt att tillsammans med andra myndigheter och organisationer utveckla verktyg och metoder för att integrera ekosystemtjänster och stadsgrönska i planering, byggande och förvaltning av den byggda miljön samt arbetat med att sprida kunskapen genom seminarier. Detta som ett led i arbetet med miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö och etappmålet om att en majoritet av Sveriges kommuner senast år 2025 ska ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter, se avsnitt 3.13.2.

För att ytterligare stötta kommuner och andra i arbetet med stadsgrönska har Boverket tillsammans med Metria gjort en nationell kartläggning av trädäckning i städer och tätorter. Kartläggningen finns som karttjänst, statistik och GIS-skikt som kan beställas kostnadsfritt från Boverket. I oktober 2023 hade drygt 100 kommuner beställt kartmaterialet. Trädäckningen kan användas av kommuner, länsstyrelser, företag och myndigheter som underlag till analyser i samband med fysisk planering, grönplanering, klimatanpassning och uppföljning. Med trädäckningsdata som underlag kan strategiska beslut fattas gällande bevarande och utveckling av grönstrukturen.²⁶

Ekosystemtjänster utgör nyttor och värden som människor får från naturen och som bidrar till välbefinnande. Grön infrastruktur är nätverk av natur som bidrar till fungerande livsmiljöer för växter och djur och till människors välbefinnande. Parker och grönområden är centrala för en

²⁴ Boverket (2023). Vägledning om riskhantering i planläggning och byggande. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/riskhantering-och-pbl/> Hämtad 2023-12-05.

²⁵ Boverket (2023). Vägledning om Sevesoverksamhet i riskhantering. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/riskhantering-och-pbl/seveso/> Hämtad 2023-12-05.

²⁶ Boverket (2023). Nationell kartläggning av trädäckning i större tätorter. <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/ekosystemtjanster/tradackning/> Hämtad 2023-10-26.

ändamålsenlig utformning av den bebyggda miljön och en långsiktigt hållbar livsmiljö. Stadens grönska ger oss människor ekosystemtjänster så som att sänka temperaturen, ta hand om dagvatten, rena luften och främja rekreation och återhämtning.

Sveriges friluftslivsmål

Tillsammans med andra myndigheter har Boverket bistått Naturvårdsverket i uppföljningen av Sveriges tio friluftslivsmål. Boverket är ansvarig för mål ett om tillgänglig natur för alla och mål fem om attraktiv tätortsnära natur. Boverkets bedömning är att utvecklingen mot dessa mål är negativ. Detta bland annat på grund av minskande grönytor i tätorter, ökat besöksstryck, negativ påverkan från klimatförändringen samt brist på långsiktigt säkrad finansiering av åtgärder. Boverket pekade ut ett antal områden med behov av insatser såsom målgruppsanpassad information och långsiktig förvaltning för att öka tillgängligheten till och i naturen samt incitament för att främja utveckling av tätortsnära natur.²⁷

3.7.3 Gestaltad livsmiljö

Boverket ska enligt instruktionen verka för en god arkitektur och en ändamålsenlig utformning av den bebyggda miljön och bedriva ett samlat arbete med arkitektur och gestaltad livsmiljö. Boverkets arbete lyfter hur byggd miljö kan bidra till hållbarhet ur alla perspektiv i enlighet med riksdagsmålet för gestaltad livsmiljö som är styrande för staten. I syfte att höja kvaliteten i det som förvaltas och byggs arbetar Boverket med att öka kompetensen inom området gestaltad livsmiljö och med att på olika sätt inspirera och engagera våra målgrupper för att främja utvecklingen i samhället.

Integrera frågor om gestaltad livsmiljö

Under året har Boverket integrerat arbetet med gestaltad livsmiljö i flera andra sakområden på Boverket, exempelvis klimatanpassning, segregation och cirkulär ekonomi. Arbetet är ett led i Boverkets målsättning att integrera frågor om gestaltad livsmiljö brett i verksamheten. Exempel på detta är att lärande exempel inom cirkuläritet och gestaltning har publicerats. Exempelen visar hur olika typer av byggnader och miljöer kan byggas om i olika grad och genom olika metoder för att möjliggöra för nya behov och funktioner. Byggnaderna som valts ut för de lärande exemplen skiljer sig åt både i ålder, konstruktion, funktion och ägandeformer.

Öka kompetensen och stödja

För att ge stöd och öka kompetensen hos offentliga aktörer har Boverket tagit fram kunskapsöversikten Den byggda formens betydelse. Vi har bjudit in sexton forskarteam för att lyfta sambandet mellan utformning av

²⁷ Länk till: Webbplats <https://www.naturvardsverket.se/publikationer/7100/978-91-620-7123-3/> Hämtad 2024-01-16

byggd miljö i stadsbyggnadsskala och olika sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter. Översikten, som kommer att publiceras i början av 2024, riktar sig till kommunala stadsbyggare och planerare och har ambitionen att bidra med fakta och nya insikter gällande byggd form i planeringsprocessen. Ett av riksdagens mål i propositionen Politik för gestaltad livsmiljö är att samarbete och samverkan ska utvecklas mellan olika aktörer vilket blev en effekt av arbetet. Medverkande forskare har fått en ökad förståelse för varandras kunskapsområden och för betydelsen av att närma sig varandras forskningsfält.

Samordning och samverkan

Boverket har genomfört flera stödjande och främjande samverkans- och spridningsaktiviteter till regioner, kommuner och privata aktörer med koppling till Boverkets vägledningar inom gestaltad livsmiljö som exempelvis vårdens miljöer, skolors- och förskolors miljöer samt arkitekturstrategiskt arbete. Syftet var att sprida kunskap inom området arkitektur och gestaltad livsmiljö.

Sedan 2018 samverkar Boverket, Riksantikvarieämbetet, Statens centrum för arkitektur och design och Statens konstråd inom politikområdet för gestaltad livsmiljö. Det långsiktiga målet är att öka kunskapen om och främja arbetet med arkitektonisk kvalitet och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer hos såväl offentliga som privata aktörer. Genom att utveckla och fördjupa samverkan kan myndigheterna tillsammans stimulera kunskapsuppbyggnad, erfarenhetsutbyte och spridning av goda exempel. Under året har ett flertal aktiviteter genomförts. Exempelvis har en befintlig myndighetsgemensam utbildning om gestaltad livsmiljö omarbetats i syfte att sprida den externt tillsammans med ett skräddarsytt stöd. Årets myndighetsgemensamma konferens gav inblick i nutida och framtida behov av kompetens och samverkan inom fälten arkitektur, design, konst och kulturmiljö. Med inspirerande exempel från Norden och Sverige belystes utmaningar och framgångsfaktorer. Vid konferensen presenterades även utmärkelsen Årets strålkastare 2023. Med utmärkelsen vill myndigheterna uppmärksamma föredömliga lokala och regionala initiativ i arbetet med gestaltad livsmiljö.

Genom nätverk inom och utanför Sverige samverkar Boverket med statliga myndigheter och bolag, länsstyrelser, regioner, akademi och kommuner samt med andra länder. Arbetet är ett led i Boverkets uppdrag att genomföra främjandeinsatser i syfte att öka kunskap om politikområdet samt engagera berörda aktörer att bidra till att målet för politikområdet nås. Många länder arbetar på samma sätt och inom EU finns därför nätverket European Directors for Architecture Policies. Under ordförandeskapsåret 2023 stod Boverket värd för flera möten kopplade till gestaltad livsmiljö bland annat ett möte med denna grupp. Syftet med mötet, som hade temat From policy to action, var att tillsammans utveckla verktygslådan för implementering av frågor om arkitektur och gestaltad livsmiljö på nationell nivå.

3.7.4 Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet

Regeringsuppdrag som rapporterats 2023

- **Uppdrag om fortsatt koordinering av Sveriges deltagande i ett nytt europeiskt Bauhaus**
Boverket (2023). Koordinering av New European Bauhaus.
<https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2023/new-european-bauhaus/> Hämtad 2023-11-03.
- **Uppdrag till Boverket och Sveriges Lantbruksuniversitet SLU (Tankesmedjan Movium) att arrangera en konferens med temat den gröna staden under Sveriges ordförandeskap i EU 2023**
Länk till: Webbplatsen <https://swedish-presidency.consilium.europa.eu/sv/evenemang/konferens-om-den-groena-staden-14-156/> Hämtad 2023-11-03.
- **Uppdrag till Boverket om vägledning för planläggning enligt plan- och bygglagen intill transportleder för farligt gods.**
Boverket (2023) Farligt gods <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/godstransporter-i-fysisk-planering/godstransporter-i-planeringsprocessen/x/farligt-gods/> Hämtad 2023-10-31

Pågående regeringsuppdrag

- **Delta i genomförande av regionalfondsprogram under programperioden för 2021–2027 (ERUF)**
Plattformen för myndighetssamverkan benämnd ”Svensk modell för hållbar urban utveckling inom EU:s regionala utvecklingsfond” omfattar elva av myndigheterna i Rådet för hållbara städer. Samverkansplattformens fokus är de sju tematiska områdena och de sex byggstegen från Handboken för Urbana territoriella strategier.²⁸ Under året har kommunernas och regionernas behov av stöd identifierats. Under sommaren bedömde myndigheterna de åtta inkomna strategierna och stämde av med Tillväxtverket som i september fattade beslut om vilka fem strategier som går vidare. Stödbehovet hos kommuner och regioner har hittills identifierats genom strategierna och vid dialoger med strategiprojekten samt diskussioner vid seminarier. I oktober skickades en ny ansökan för plattformens genomförande åren 2024–2027, in till Tillväxtverket.
- **Uppdrag att utveckla arbetet med omställning till en cirkulär ekonomi i byggsektorn**
Syftet med uppdraget är att bidra till att uppnå Sveriges miljö- och

²⁸ Länk till webbplats: <https://www.northsweden.eu/nyheter/2023/eu-kommissionen-lanserar-handbok-foer-strategier-foer-territorial-och-lokal-utveckling/> hämtad 2024-01-17.

klimatmål. Boverket ska kartlägga hur återanvändning och återvinning fungerar i dag samt föreslå åtgärder för att främja cirkulärt byggande i framtiden. Boverket ska också ta fram indikatorer, sprida information och vägleda myndigheter och berörda aktörer om omställning till en cirkulär ekonomi i byggsektorn. Under året har tre underlagsrapporter tagits fram. Den första rapporten är en förstudie och handlar om olika aktörers upplevda hinder och möjligheter i övergången till en cirkulär ekonomi samt deras behov av vägledning och information. Den andra rapporten är en underlagsrapport för arbetet med att kartlägga och analysera tillgång till, och efterfrågan på, de byggmaterial som bedöms vara kritiska för materialförsörjningen i byggsektorn. En tredje underlagsrapport handlar om en fördjupad kartläggning av förhållandena inom byggbranschen i dag med avseende på cirkularitet. Studien ger svar på incitament att riva byggnader. Studien visar även vilka typer av byggprodukter och byggmaterial som ofta eller sällan återbrukas och varför, samt en skattning av materialmängder.

För att öka kunskapen om cirkulär ekonomi har flera initiativ tagits i olika former. Exempelvis har en fokusgrupp för mindre fastighetsägare bildats och träffats, eftersom de bedöms vara en viktig målgrupp för information och vägledning om cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn. Boverket har även bildat ett bygghantverksråd med ett 20-tal företrädare för olika byggentreprenörer med hantverkskompetens inom bygg och fastighet. Syftet är att bidra till Boverkets kunskap om affärsmodeller inom hantverk och underhåll av byggnader samt att belysa hantverkets roll i en cirkulär omställning. Detta har gett värdefulla inspel till utredningsarbetet vad gäller hur byggnadsverk och byggprodukter från början kan utformas och designas för att vara hållbara, enkla att reparera och återbruka samt hur rivning kan undvikas. Rådet diskuterar även behov av kompetensutveckling inom bygghantverk och kan komma att ligga till grund för fortsatta utbildningsinsatser riktade mot prioriterade målgrupper inom regeringsuppdraget.

Boverket har även tagit fram information och vägledning om omställningen till cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn. Webbtexterna omfattar bland annat en vägledning om återbruk av bärverksdelar respektive vägledning om återbruk i planering och bygglov, information om vad cirkulär ekonomi i byggsektorn är och intressanta exempel.²⁹

²⁹ Boverket (2023). Vägledning om cirkulär ekonomi i byggsektorn. <https://www.boverket.se/sv/byggande/cirkular-ekonomi/vagledning/> Hämtad 2023-12-21.

Boverket och Delegationen för cirkulär ekonomi arrangerade en konferens och hearing om cirkularitet i byggsektorn under hösten. Det var en bred medverkan från bland annat bygg- och fastighetsföretag, arkitektkontor, byggmaterialindustrin och kommuner. Information gavs om vad som är på gång när det gäller lagstiftning och standardisering och exempel presenterades på hur företag från såväl i Nederländerna som i Sverige har lyckats med cirkularitet. Det hölls även en hearing med koppling till Boverkets regeringsuppdrag. Genom gruppdiskussioner gavs medskick till utredningen om regler och arbetssätt som behöver utvecklas och material som behöver få större fokus i en cirkulär ekonomi. Inspel gjordes också om behov av ytterligare vägledning och information.

- **Ändring av uppdraget om inrättande av Rådet för hållbara städer och av anknytande uppdrag**

Boverket har på regeringens uppdrag inrättat ett kansli som stödjer Rådet för hållbara städer i dess arbete med bland annat möteskoordination och sammanställning av underlag. Boverket ingår som en av 14 medlemmar i regeringens Råd för hållbara städer och har även i uppdrag att bistå rådet med ett kansli. Under året stöttade kansliet rådet genom möteskoordination, framtagande av underlag och verksamhetsplan samt utveckling av rådets gemensamma webbplats.³⁰

3.7.5 Resultatbedömning av verksamhetsområdet

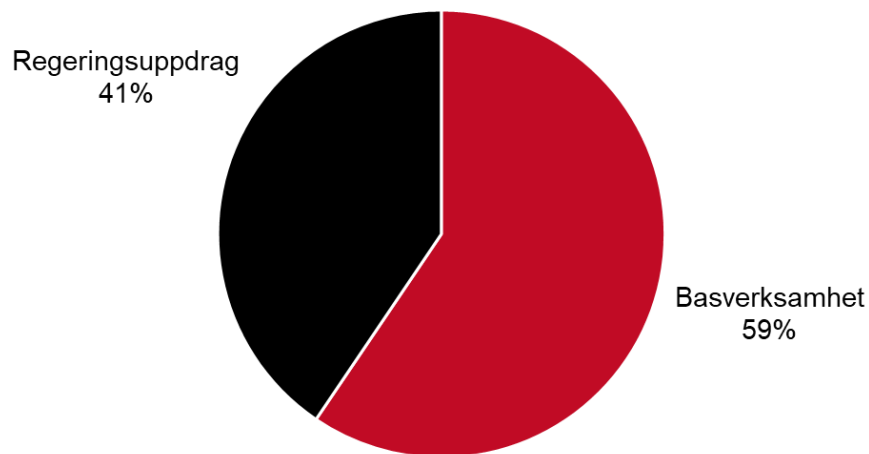
Hållbar bebyggelsestruktur och arkitektur är ett verksamhetsområde som medverkar till genomförandet av myndighetens ansvar inom en stor andel av uppgifterna som förvaltningsmyndighet. Den under året framtagna vägledningen om riskhantering bedöms bli ett effektivt verktyg för att påverka tillämpningen inom planering och byggande mot minskade risker och en ökad säkerhet. Vägledningen svarar mot instruktionens uppdrag att ge vägledning inom myndighetens verksamhetsområde. Även den framtagna trädinventeringen med tillhörande webbtjänst bedöms vara ett effektivt bidrag till myndighetens vägledning mot kommuner och andra aktörer inom samhällsplaneringen. Det samverkansinriktade arbetet med utveckling inom området gestaltad livsmiljö bedöms också i hög grad bidra till myndighetens förvaltningsuppgifter för byggd miljö, hushållning med mark- och vattenområden och fysisk planering. Arbetet svarar också helt mot instruktionens uppdrag att verka för en god arkitektur och gestaltad livsmiljö, innefattande samordning av berörda myndigheters arbete. Sammantaget gör vi bedömningen att målen för verksamhetsområdet har uppnåtts.

³⁰ Länk till: Webbplatsen <https://www.hallbarstad.se/> Hämtad 2023-12-21.

3.8 Boende och bostadsmarknad

Verksamhetsområdet innefattar uppgifter och uppdrag där Boverket följer och analyserar utvecklingen på bostadsmarknaden, hur tillgång och efterfrågan på bostäder utvecklas i olika delar av landet och för olika grupper. Ett annat del är att stödja kommunerna i deras bostadsförsörjningsansvar. Tillsyn över intygsgivare och bostadsanpassningsbidrag ingår också.

Figur 9 Verksamhetsområdets resursförbrukning utifrån kategori.

Källa: Agresso

3.8.1 Bostadsmarknadens funktionssätt

Boverket har i uppgift att aktualisera statistik, följa och ur olika perspektiv analysera utvecklingen på bostadsmarknaden, dess olika segment och funktionssätt samt bedöma och redovisa vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på bostadsmarknaden. För att möta denna uppgift tar vi årligen fram olika prognoser och analyser.

Boverkets byggprognos

Boverkets byggprognos, tidigare benämnd Boverkets indikatorer, innehåller beskrivningar och analyser av bostadsmarknaden, samhällsekonomi och befolkningsutvecklingen samt prognoser över bostadsbyggande. En målsättning med produkten är att genom analys och ett flertal indikatorer bidra till en tydligare lägesbild över bostadsmarknad och byggande för regering, riksdag, länsstyrelser, aktörer på bostadsmarknaden, journalister, konsulter och andra intressenter. Under 2023 har en rapport publicerats i juni och en prognosuppdatering i oktober. Under året har Boverket även arbetat med en översyn av produkten.

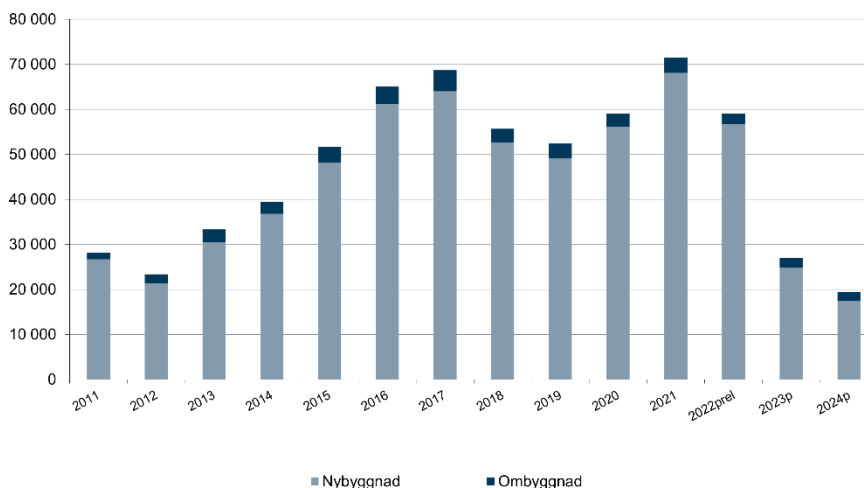
Bostadsbyggandet har bromsat in mycket snabbt från hösten 2022. I byggprognosen har ett fokus varit på att identifiera och tydliggöra de många faktorer som tillsammans lett till den dramatiska inbromsningen av antalet påbörjade bostäder, liksom på att med de osäkra underlag som i detta läge finns, prognosticera utvecklingen av antalet påbörjade och färdigställda bostäder.

Båda åren 2022 och 2023 har präglats av hög inflation, och i synnerhet under 2023 har hushållens reala disponibla inkomster fallit markant. Hushållens förväntningar på sin egen ekonomi har rasat till den i särklass lägsta nivån sedan Konjunkturinstitutets mätningar inleddes 1996. Bostadssektorn är starkt påverkad av det åtstramade ekonomiska läget, med kraftigt stigande räntor, förvaltningskostnader och byggkostnader. På ett övergripande plan skiljer sig kostnadsökningarna under 2022 och 2023 avsevärt mellan upplåtelseformer, mellan hushåll och mellan regioner. Boendekostnaderna i de äganderätter och bostadsrätter där skuldsättningen är hög har pressats kraftigt uppåt. En mycket stor del av hushållens lån har haft korta räntebindingstider, vilket gör att Riksbankens snabbt och kraftigt stigande styrränta har fått ett stort genomslag på kort tid. I januari 2023 hade 72 procent av de monetära finansinstitutens utlåning till hushållen en räntebindingstid på högst ett år enligt statistik från SCB. I hyresrätter har de i genomsnitt kraftigt stigande förvaltningskostnaderna fått ett begränsat genomslag på hyrorna under 2023. Hyresförhandlingar inför 2024 präglas på ett generellt plan av stora skillnader mellan hyresgästföreningarnas och hyresvärdarnas krav.

Bostadsbyggandet har minskat mycket snabbt som en följd av de kraftigt stigande totala kostnaderna och fallande köpkraft, av osäkerheter kring bostadsprisernas utveckling, av stopp för investeringsstödet och av svårigheter kring finansiering av nyproduktion som på olika sätt påverkar upplåtelseformerna. Byggkostnadsökningarna har det senaste året i synnerhet rört byggherrens kostnader, som stigit snabbt fram till sommaren 2023, till stor del drivet av stigande räntor. Utvecklingen har beskrivits i de senaste utgåvorna av Boverkets indikatorer 2022 och Boverkets byggprognos 2023.

Enligt Boverkets prognosuppdatering i oktober 2023 minskar antalet påbörjade bostäder år 2023 med cirka 55 procent jämfört med året före, för att under 2024 minska ytterligare och vara 73 procent lägre än högsta år 2021.

Figur 10 Påbörjade bostäder inklusive nettotillskott genom ombyggnad

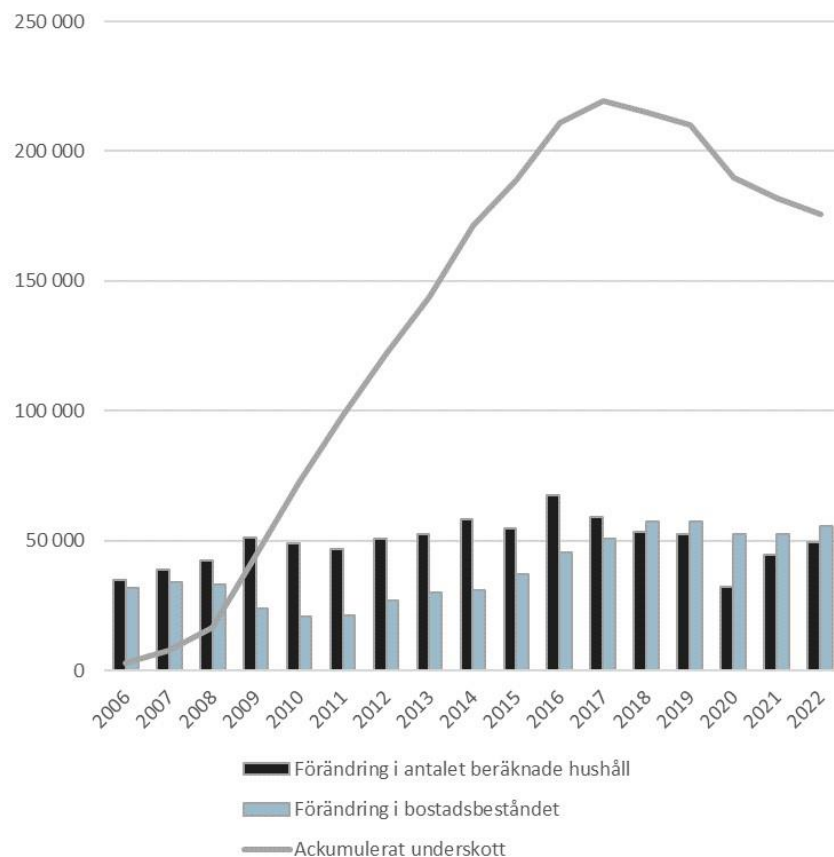
Källa: SCB och Boverkets byggprognos.

Boverkets byggbehovsberäkning

Boverkets byggbehovsberäkning är en annan produkt som Boverket använder för att analysera bostadsmarknaden. Boverket justerade i september 2023 sin beräkning av det nationella bostadsbyggnadsbehovet fram till år 2030. Revideringen baserades på statistikmyndigheten SCB:s nya befolkningsframskrivning från april samma år. Behovet av nya bostäder beräknades till totalt cirka 538 000 bostäder till 2030 vilket motsvarar 67 300 årligen i genomsnitt de kommande åtta åren att jämföra med 63 400 per år i förra årets beräkning. Huvudorsakerna till det stora behovet av nya bostäder är dels en förväntad stor befolkningsökning under perioden, dels ett lågt byggande i förhållande till befolkningsökningen under den senaste 15-årsperioden, vilket skapat ett underskott på bostäder.

De senaste åren har antalet färdigställda bostäder överstigit befolkningsutvecklingen. Även om färdigställandet av bostäder just nu hålls uppe på relativt höga nivåer så signalerar de kraftigt minskande byggstarterna att vi inom ett par års tid återigen kommer ha en situation där befolkningsutvecklingen vida överstiger bostadsbyggandet. Risker är således överhängande att det latenta behov som byggts upp under lång tid ska bestå även bortom Boverkets beräkningshorisont.

Figur 11 Latent underskott

Källa: Boverkets byggbehovsberäkning

3.8.2 Bostadsförsörjning

Boverket gör årligen en uppföljning av läget på bostadsmarknaden och detta sker bland annat genom bostadsmarknadsenkäten (BME). Den innehåller kommunens bedömningar av det aktuella läget på bostadsmarknaden, men också kommunernas bedömning av omfattning och inriktning på bostadsbyggandet under de kommande åren. I enkäten ingår också frågor om kommunernas arbete med bostadsförsörjning och de bostadspolitiska verktyg som kommunerna förfogar över samt frågor om situationen för olika grupper på bostadsmarknaden. Bostadsmarknadsenkäten 2023 besvarades av 289 av landets 290 kommuner och av dessa bedömer 180 kommuner att de har underskott på bostadsmarknaden som helhet. Antalet kommuner som bedömer underskott har minskat med 24 kommuner jämfört med föregående år och det är sjätte året i rad som antal kommuner som bedömer underskott på bostadsmarknaden som helhet minskar. Trots detta är det svårt för vissa grupper att tillgodose sitt bostadsbehov. Det handlar framför allt om grupper som är nya på bostadsmarknaden såsom unga, studenter och nyanlända, men även personer med funktionsnedsättning och äldre personer som vill eller behöver byta bostad har det svårt.

Boverket ska enligt förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar stödja länsstyrelserna i deras uppdrag att ta fram regionala analyser av bostadsmarknaden samt göra en sammanfattning och analys av resultaten i dessa. Av årets sammanställning framgår bland annat att länsstyrelserna ser en kraftig inbromsning av bostadsbyggandet mycket beroende av hög inflation, stigande räntor och högre energipriser. De senaste årens många byggstartar gör att det fortfarande är en hög grad av färdigställda bostäder, men antalet bostäder som påbörjas är lågt. Länsstyrelserna börjar se effekter som att det är svårt att flytta till arbete och att nyetablering på bostadsmarknaden försvåras. Dessutom riskerar de hushåll som redan har små marginaler att få svårare att tillgodose sina bostadsbehov. En fortsatt trend är att kommuner i vissa regioner ser en ökad konkurrens mellan permanentboende, fritidshusboende och säsongboende. Många länsstyrelser lyfter också behovet av ökad regional samverkan kring bostadsförsörjningsfrågan.

I samband med ändringar av lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar i oktober 2022 har Boverket ansvar för att ta fram ett underlag som ska stödja kommunerna i deras arbete med bostadsförsörjningen. Detta underlag består av olika mått över antalet hushåll som saknar en rimlig bostad utifrån en uppsättning kriterier och normer. Måtten visar hur många hushåll som har en boendesituation som inte uppfyller de olika kriterierna. Första gången detta underlag publicerades var i oktober 2022. Under 2023 har underlaget uppdaterats med ny data och Boverket har även kompletterat redovisningen med fler möjligheter att

delar upp redovisningen i olika skärningar och på en lägre geografisk nivå. Underlagen består av åtta olika mått som beskriver hushållens boendesituation. Dessa beskriver exempelvis om hushållen har en ansträngd boendeekonomi, om de är trångbodda eller om det finns hemmaboende vuxna barn i hushållet. Dessa mått kan jämföras regionalt och över tid men även mellan kommuner, regionala statistikområden, hushållstyper, boendeformer, kön och åldersgrupper. Under året har Boverket deltagit och presenterat måtten på ett tiotal möten som länsstyrelserna har anordnat för sina kommuner.

3.8.3 Värdeöverföringar från de allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolagen

Enligt förordningen (2011:1159) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag ska Boverket varje år sammanställa uppgifter om värdeöverföringar från de allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolagen. Detta redovisades i rapporten Värdeöverföringar från allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag för räkenskapsåret 2021³¹. Med värdeöverföring menas exempelvis vinstutdelning och överföring av koncernbidrag till moderbolag. De flesta allmännyttiga bostadsbolag gör ingen värdeöverföring och i de fall det görs så följer de flesta reglerna.

Boverkets sammanställning visar att summan av otillåtna värdeöverföringar uppgår till cirka 14,8 miljoner kronor, varav fyra bolag stod för merparten av de otillåtna värdeöverföringarna. Summan av de otillåtna värdeöverföringarna är betydligt lägre än vad de var för räkenskapsåret 2020. Under räkenskapsåret 2021 överförde 106 av de 253 allmännyttiga kommunala bostadsbolag som lämnat uppgifter om värdeöverföringar sammanlagt cirka 601 miljoner kronor till ägarna. Av de 253 bostadsbolagen hade 58 procent inte lämnat någon värdeöverföring, medan 36 procent hade lämnat värdeöverföringar med tillåtet belopp och 6 procent utöver tillåtet belopp. Därmed kan vi i likhet med tidigare år konstatera att de flesta kommunala bostadsaktiebolag inte gjorde någon värdeöverföring och att de flesta av värdeöverföringarna som gjordes var tillåtna.

3.8.4 Tillsyn avseende bostadsanpassningsbidraget

Bostadsanpassningsbidraget, reparationsbidraget och återställningsbidraget är kommunala bidrag som regleras i lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag. Boverket har tillsyn över hur lagen tillämpas.³²

³¹ Boverket (2023). Värdeöverföringar från allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag för räkenskapsåret 2021. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2023/vardeoverforingar2021/> Hämtad 2023-11-01.

³² Länk till: Webbplatsen http://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2018224-om-bostadsanpassningsbidrag_sfs-2018-224/ Hämtad 2024-01-02.

Under året kom fyra anmälningar in där enskilda framförde klagomål på kommunens handläggning. I två fall fann Boverket att handläggningen brustit. De flesta tillsynsbesluten från och med år 2012 och framåt publiceras på Boverkets webbplats³³. Som konstaterats i tidigare årsredovisningar är det låga antalet anmälningar inte någon bra indikator på hur väl kommunernas handläggning fungerar. Det är förvaltningsdomstolarna som efter överklagande av kommunernas beslut prövar om kommunerna borde ha beviljat bidrag för fler åtgärder och/eller med högre belopp. Eftersom lagen och förarbetena inte ger svar på alla materiella frågor är behovet av klagande rättspraxis stort. Med hänsyn till att det kan dröja flera år innan en viss fråga blir prövad på åtminstone kammarrättsnivå efterlyser kommunerna mer vägledning från Boverket på generell nivå. Boverket har dock hittills ansett sig förhindrad att ta ställning i avvaktan på klagande rättspraxis. Det medför risk för att liknande fall bedöms olika från kommun till kommun.

3.8.5 Ekonomiska planer och intygsgivare

Det måste finnas en ekonomisk plan innan exempelvis en bostadsrättsförening upplåter lägenheter med bostadsrätt. När ekonomiska planer och kostnadskalkyler har upprättats ska de intygas av två personer som har behörighet som intygsgivare. Boverket meddelar sådan behörighet, men det är föreningen som väljer vilka två intygsgivare som ska granska planen eller kalkylen.³⁴

Boverket är den myndighet som ska se till att det finns ett lämpligt antal intygsgivare och utövar även tillsyn över intygsgivarnas verksamhet. Det finns 95 intygsgivare med behörighet att intyga ekonomiska planer för bostadsrättsföreningar och, till följd av en insats för att öka antalet, 34 intygsgivare med behörighet för kooperativa hyresrätter. Med anledning av fokus på regeringsuppdrag och författningsändringar har det inte bedrivits någon egeninitierad tillsyn under året utan endast reaktiv. Boverket har under året avgjort nio tillsynsärenden.³⁵

³³ Boverket (2023). Boverkets tillsynsbeslut. <https://www.boverket.se/sv/babhandbo-ken/tillsyn/boverkets-tillsynsbeslut/> Hämtad 2023-11-23.

³⁴ Se bostadsrättslagen (1991:614) och bostadsrättsförordningen (1991:630) samt lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt och förordningen (2002:106) om kooperativ hyresrätt.

³⁵ Boverket (2022). Ekonomiska planer och kostnadskalkyler. <https://www.boverket.se/sv/ekonomiska-planer/ekonomiska-planer-och-kostnadskalkyler/ekonomiska-planer/> Hämtad 2023-12-20.

3.8.6 Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet

Regeringsuppdrag som rapporterats 2023

- **Förberedelser inför författningsändringar**
- **Uppdrag om bostadsanpassningsbidrag**
Boverket (2023). Utvärdering av lagen om bostadsanpassningsbidrag. <https://www.boverket.se/sv/byggande/uppdrag/avslutade-uppdrag/utvardering-av-lagen-om-bostadsanpassningsbidrag/> Hämtad 2023-11-03.

Pågående regeringsuppdrag

- **Förvalta och utveckla verktyg med platsdata**
Under 2023 har Boverket haft ett regeringsuppdrag att förvalta och utveckla verktyg med platsdata och inom uppdraget har Boverket gjort två delleranser under året. Den första leveransen inom ramen för detta uppdrag var en redovisning av förslag till fortsatt arbete med verktyg med platsdata som syftar till att ge relevanta aktörer tillgång till verktyget från och med den 1 januari 2024.³⁶ Den andra leveransen var att Boverket skulle leverera en årsrapport med uppföljning av boendesegregationens utveckling. Denna leverans gjordes genom rapporten Boendesegregationens utveckling och mekanismer–årsrapport 2023 om den socioekonomiska utvecklingen i Sverige.³⁷ Utöver dessa delleranser har Boverket även arbetat med informationssäkerhet i verktyget och också arbetat med att förbättra användarvänligheten. Boverket har även uppdaterat verktyget med ny statistik. Vi har även svarat på frågor och förevisat verktyget för kommuner, länsstyrelser, myndigheter och andra aktörer.
- **Uppdrag att ta fram underlag för ökat småhusbyggande**
I september fick Boverket ett regeringsuppdrag att ta fram underlag för ökat småhusbyggande. Uppdraget pågår och rapportering ska göras senast den 20 februari 2024. Under uppdraget har vi hittills mest arbetat med att samla information om småhusbyggandet i Sverige genom intervjuer och insamling av statistik.

³⁶ Boverket (2023). Förslag för fortsatt arbete med verktyg med platsdata. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2023/forslag-for-fortsatt-arbete-med-verktyg-med-platsdata/> Hämtad 2024-01-30.

³⁷ Boverket (2023). Boendesegregationens utveckling och mekanismer. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2023/boendesegregationens-utveckling-och-mekanismer/> Hämtad 2024-01-30.

- **Uppdrag att förbättra prognoser och scenarier för byggande**

I oktober fick Boverket ett regeringsuppdrag att förbättra prognoser och scenarier för byggande. Uppdraget pågår och rapportering ska göras senast den 1 mars 2024. Under uppdraget har vi hittills arbetat med att beskriva Boverkets befintliga arbete med prognoser. Vi har även gjort intervjuer med andra relevanta myndigheter för att förstå deras behov av prognoser för att eventuellt kunna samordna statliga myndigheter i det här arbetet.

3.8.7 Resultatbedömning av verksamhetsområdet

Boverket är förvaltningsmyndighet för frågor om boende och bostadsfinansiering och vi ska även analysera utvecklingen på bostadsmarknaden. Under 2023 ser vi ett högt antal färdigställda bostäder på bostadsmarknaden samtidigt som antalet påbörjade bostäder är väldigt lågt. Året har präglats av hög inflation, stigande boräntor och ökade byggkostnader, vilket allt sammantaget har påverkat bostadsbyggandet i stor utsträckning. Boverket har under året haft ett ökat fokus på att följa utvecklingen av bostadsmarknaden och det märks bland annat genom våra byggprognoser och byggbehovsberäkningen som fått uppmärksamhet.

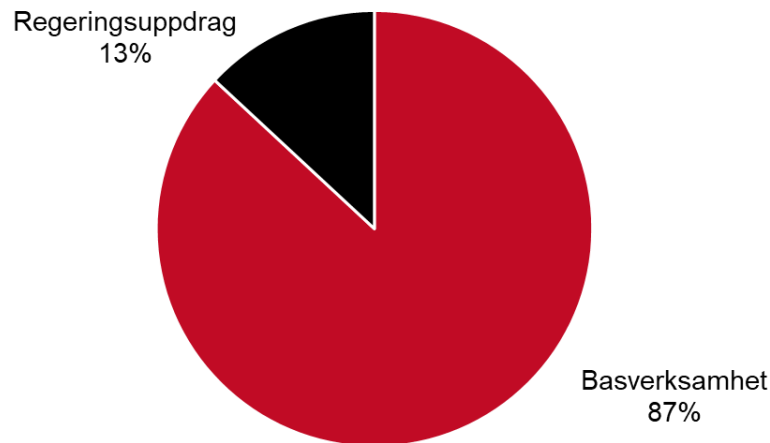
Boverket har under året också förstärkt arbetet med att följa bostadssociala frågor bland annat genom att vi har fått ta över verktyg för platsdata som bland annat visar på de socioekonomiska förutsättningarna i olika delar av landet. Boverkets bostadsmarknadsenkät tillsammans med sammanställningen av de regionala bostadsanalyserna och Boverkets underlag till kommunernas bostadsförsörjningsarbete ger en bra samlad bild av kommunernas arbete med bostadsförsörjningen men också vilka utmaningar de står inför.

Boverket ger genom sitt arbete inom boende och bostadsmarknad ett bra kunskapsunderlag till regeringen, myndigheter och andra aktörer. Sammantaget gör vi bedömningen att målen för verksamhetsområdet har uppnåtts.

3.9 Energi

Verksamhetsområdet är till stor del styrt av EU-rätt och innefattar frågor och uppdrag som rör byggnaders energiprestanda samt registervård, validering, tillsyn, information och vägledning om energideklarationer. Här innefattas också utredningar kopplat till byggregler och energi samt förekommande ändringar med anledning av energieffektiviseringsdirektivet och annan EU-lagstiftning som påverkar byggnaders energiprestanda.

Figur 12 Verksamhetsområdets resursförbrukning utifrån kategori.

Källa: Agresso

3.9.1 Översyn av energiregler för byggnader

I vår roll som förvaltningsmyndighet för både byggd miljö och byggande och förvaltning av bebyggelse ser vi att samhället står inför flera stora utmaningar som påverkar byggandet och samhällsbyggnadssektorn. Boverket genomför därför inom projektet Möjligheternas byggregler omfattande förändringar i bygg- och konstruktionsreglerna, se avsnitt 3.3.1. Målet är att skapa ett konsekvent regelverk där samhällsbyggnadssektorn får utökade möjligheter att ta ett större ansvar för att utveckla byggandet.

Även energihushållningsreglerna för byggnader har Boverket förberett för en större översyn och förenkling. Under våren genomfördes därför samrådsmöten med relevanta aktörer och under hösten remitterades en rapport med övergripande förslag till förenklingar i energihushållningskraven till ett urval av aktörer i sektorn. Den nya förenklade författningen om energihushållning kommer dock inte kunna beslutas innan omarbetningen av EU-direktivet om byggnaders energiprestanda, EPBD, implementerats i svenskt regelverk. Implementeringen av detta EU-direktiv har en genomförandetid på två år enligt en preliminär EU-överenskommelse, vilket medför att de ändringar som kommer av förenklingsarbetet kommer att dröja.

3.9.2 Direktiv om byggnaders energiprestanda

Boverket ska delta i regeringens EU-arbete och särskilt bidra med expertstöd inom vårt verksamhetsområde. I EU:s gröna giv, benämnd Fit for 55, ingick en större omarbetning av direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD). EU-kommissionen presenterade sitt förslag till omarbetat direktiv i december 2021. Europeiska unionens råd tog ställning till EU-kommissionens förslag i och med beslut om en allmän riktlinje i oktober 2022 och Europaparlamentet antog sin ståndpunkt i mars 2023. Det första politiska trepartsmötet, en så kallad trilog, hölls i juni under det svenska ordförandeskapet.

Boverket har under ordförandeskapet bidragit med underlag och expertkunskap till Regeringskansliet inför triloger, rådsarbetsgruppsmöten och efterföljande tekniska möten mellan de tre institutionerna. Boverket deltog även som expertstöd till Regeringskansliet vid mötena. Förhandlingarna under det svenska ordförandeskapet resulterade i att preliminära överenskommelser nåddes för merparten av innehållet i de artiklar som förhandlades.

Under det efterföljande spanska ordförandeskapet har Boverket fortsatt utgjort expertstöd till Regeringskansliet. Vi har analyserat konsekvenserna av de kompromissförslag som diskuterats, tagit fram underlag inför rådsarbetsgruppsmöten och även deltagit vid ett flertal av dessa möten. I december nådde rådet och Europaparlamentet en överenskommelse om EPBD-direktivet.

3.9.3 Tillämpningen av lagen om energideklaration för byggnader

Boverket ansvarar för tillsyn av energideklarationer och energiexperternas oberoende. Vi ska även följa och analysera tillämpningen av lagen om energideklaration för byggnader. Energideklarationen upprättas av en oberoende energiexpert på uppdrag av byggnadsägaren och har en giltighetstid om tio år. Tillsynsarbetet sker både proaktivt och reaktivt. Den proaktiva tillsynen innebär att Boverket, efter kontroll i energideklarationsregistret, skickar ut förelägganden om att energideklarera till aktuella byggnadsägare. Den reaktiva tillsynen innebär att Boverket, efter anmälningar från enskilda, skickar ut förelägganden.

Under året förelades ägarna till 12 778 byggnader att upprätta energideklarationer. Det totala antalet förelägganden uppgick till 4 548. Av dessa var 3 008 proaktiva och 1 540 reaktiva tillsynsärenden. Detta innebär en ökning av det totala antalet förelägganden i jämförelse med föregående år, då antalet uppgick till 3 766. I likhet med år 2022 var andelen reaktiva tillsynsärenden högre än åren dessförinnan.

Allmänhetens intresse för att ta del av data från energideklarationsregistret är stort. Förutom informationsinhämtning som sker via manuell hantering sker datauttag även via Boverkets e-tjänst Sök och hämta energideklaration och Boverkets digitala dataöverföringstjänst för energideklarationer. Dessa e-tjänster har en hög användningsgrad och minskar mängden resurser som annars hade behövt användas för manuell hantering av motsvarande informationsuttag. Under året hämtades sammanlagt 127 386 energideklarationer via tjänsten vilket innebär en minskning från 136 301 år 2022. Det totala antalet användare som ingått avtal för nyttjande av den tekniska tjänsten uppgick till 162 stycken. Det totala antalet uppslag där tjänsten har levererat tillbaka information om energideklarationen till användaren uppgick till 2 205 828. Detta utgör en ökning jämfört med

föregående år av såväl antalet användare, vilka då uppgick till 121 stycken, som av antalet informationsuppslag, vilka uppgick till 1 354 450.

Digitalisering och effektivisering av tillsynsarbetet

Arbetet med effektivisering och digitalisering av ärendehantering har under året fortskridit. Digital signatur av ansökan till domstol om utdömande av vite har införts. Hela tillsynsprocessen är i och med detta digitaliserad och stöd för digitala signaturer finns i alla delar av denna. För att underlätta förståelsen för medborgare och företag har Energideklarationshandboken utvecklats.³⁸

En översyn av samtliga tjänster för utlämnande av information från energideklarationsregistret har genomförts, detta för att säkerställa att dessa överensstämmer med gällande bestämmelser samt för att förebygga missbruk av tjänsterna. Boverket har i samband med detta fattat beslut om att ansluta sig till Bolagsverkets tjänst Mina Ombud³⁹.

Tabell 6 Antal energideklarerade byggnader.

	2023	2022	2021
Antal per år	68 831	76 522	85 098
Ackumulerat antal	716 195	707 413	696 683

Källa: Energideklarationsregistret

Under 2023 deklarerades 68 831 byggnader i Boverkets energideklarationsregister. Antalet byggnader som har giltig energideklaration uppgår därmed till 716 195 stycken, vilket innebär en ökning från 2022 då detta antal uppgick till 707 414. Ju fler deklARATIONER som finns i registret desto bättre underlag och kunskap fås om energiprestandastatus i byggnadsbeståndet.

3.9.4 Validitetskontroll av energideklARATIONER

Boverket ansvarar för att utöva tillsyn över energideklARATIONERNA. Varje år genomförs en validitetskontroll med syftet att studera avvikelser och se hur kvaliteten kan förbättras. Kontrollen genomförs på de energideklARATIONER som utförts under det föregående året och 2023 års validitetskontroll presenteras i rapporten Validitetskontroll av 2022 års energideklARATIONER.⁴⁰

Boverket har detta år valt att göra fyra olika undersökningar, tre gällande områden där indata kan påverka klassningen, samt en studie som speglar hur kulturvärden hanteras i energideklARATIONEN. Slutsatser som kan dras

³⁸ Länk till: Webbplatsen <https://www.boverket.se/sv/energideklARATION/>

³⁹ Länk till: Webbplatsen <https://minaombud.se/> Hämtad 2023-11-28.

⁴⁰ Boverket (2023). Validitetskontroll. <https://www.boverket.se/sv/energideklARATION/energideklARATION/bakgrund/validitetskontroll/> Hämtad 2024-01-10.

är att de spärrar och varningar som lagts in i det digitala energideklarationsformuläret sedan tidigare, på ett effektivt sätt har hjälpt till att minska förekomsten av orimliga värden på indata. Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2016:12) om fastställande av byggnadens energianvändning vid normalt brukande och ett normalår, som innehåller regler för hur normalt brukande ska hanteras vid beräkning och mätning av byggnaders energianvändning, har gett effekt. Analysen av kulturvärden i energideklarationsregistret visar att energiexperterna tar hänsyn till kulturvärden vid föreslagna åtgärdsförslag för energieffektivisering, men endast i den mån de uppmärksammas. Det behövs därför ytterligare insatser för att samtliga kulturklassade byggnader ska uppmärksammas och få rätt åtgärdsförslag i energideklarationen.

3.9.5 Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet

Regeringsuppdrag som rapporterats 2023

- **Utreda behovet av undantag från energireglerna för timmerhus**

Boverket (2023). Utredning avseende behov av undantag från energireglerna avseende timmerhus och andra skyddsvärda byggnadstyper.

<https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2023/utredning-undantag-energireglerna-timmerhus/>

Hämtad 2023-11-03.

- **Uppdrag att genomföra en kontrollstation av reglerna för byggnaders energiprestanda**

Boverket (2023). Kontrollstation av reglerna för byggnaders energiprestanda. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2023/kontrollstation/>

Hämtad 2023-11-03.

Pågående regeringsuppdrag

- **Uppdrag till Boverket att delta i gemensamma åtgärder avseende direktivet 2002/91/EG om byggnaders energiprestanda**

Boverket deltar som Sveriges representant i projektet CA EPBD

(Concerted Action Energy Performance of Buildings Directive).

CA EPBD är ett europeiskt samordningsprojekt för genomförande och utveckling av EU-direktivet om byggnaders energiprestanda. Det har under året hållits två ordinarie möten och ett gemensamt tillsammans med motsvarande samordningsprojekt för energieffektiviseringsdirektivet och förnybartdirektivet. Diskussionerna på de ordinarie mötena har handlat främst om förväntade ändringar i det omarbetade direktivet och det har presenterats goda exempel från medlemsstaterna, där man gått före eller testat möjliga nationella lösningar.

Mötet som hölls gemensamt med de andra samordningsprojekten, fokuserade på den förväntade arbetsbristen som förespås inträffa vid kommande förändringar i direktiven.

- **Uppdrag att utreda och vid behov genomföra ändringar i regelverket för energideklarationer.**

I maj fick Boverket i uppdrag av regeringen att utreda och vid behov genomföra ändringar i regelverket för energideklarationer. Fokus för uppdraget var att anpassa det svenska energiklassningssystemet inför det kommande genomförandet av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda. Boverket har mycket snabbt tagit fram ett förslag på föreskrifter om ändrad energiklassning, remitterat det och förberett en författningsändring som kan införas om direktivet får en utformning som motiverar det. De extra medel Boverket fick för uppdraget användes till att upphandla ett underlag för att klara den korta genomförandetiden.

3.9.6 Resultatbedömning av verksamhetsområdet

Boverket har under 2023 prioriterat arbetet med att bistå Regeringskansliet med analyser och expertkunskap under EU-ordförandeskapet och i fortsatta förhandlingar under det spanska ordförandeskapet om ett nytt energiprestandadirektiv. Vi har deltagit i relevanta möten för att underlätta förhandlingarna. Vi har även varit aktiva i EU-samarbetet Concerted action för att vara väl förberedda inför kommande omarbetning av svenskt regelverk. Parallellt har en förberedande översyn skett för att energihushållningsreglerna ska vara mer kostnadseffektiva och enkla att förstå inom ramen för uppdraget Möjligheternas byggregler. Genomförda aktiviteter kopplar väl mot målen i instruktionen och den kunskap och kompetens som har behövts i uppdragen har levererats.

Tillsyn av energideklarationerna har pågått enligt instruktion och ett ökat intresse för informationen i dessa kan skönjas. Framför allt har banker och andra finansiella institut visat ökat intresse. I Boverkets kontroll av energideklarationerna framkom att kunskap om byggnaders kulturvärden behöver öka för att underlätta hänsyn till byggnaders arkitektur och historiska värde.

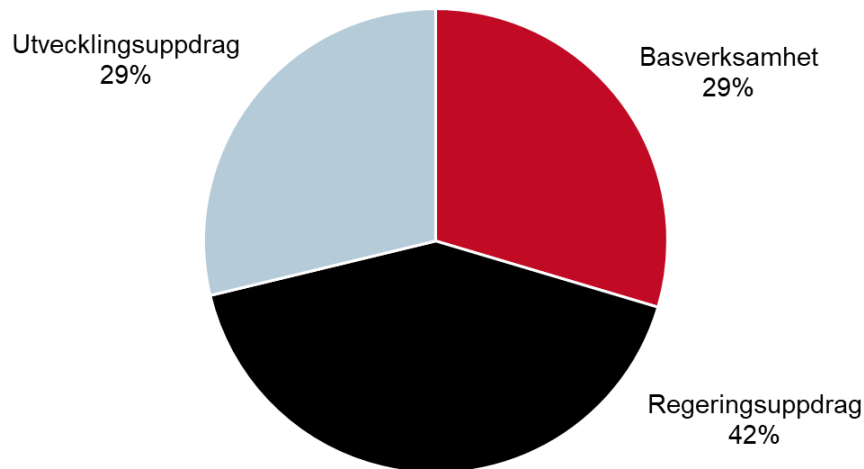
Resultatbedömningen är att Boverkets arbete inom området energi har varit till stor hjälp i förhandlingarna om direktivet EPBD där vi har kunnat bistå med viktigt kunskapsunderlag som varit till stor hjälp. Samtidigt har grunden lagts för en utveckling av byggregler om energi som är enkla att följa och förstå. Sammantaget gör vi bedömningen att målen för verksamhetsområdet har uppnåtts.

3.10 Bidrag

Verksamhetsområdet innefattar Boverkets hantering av bidrag som handläggs både av Boverket och länsstyrelsen. Boverket har ett ansvar för den

centrala administrationen av statliga bidrag inom sitt verksamhetsområde men även hantering av andra statliga bidrag förekommer.

Figur 13 Verksamhetsområdets resursförbrukning utifrån kategori.

Källa: Agresso

3.10.1 Stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer

Under 2023 kom 518 ansökningar in motsvarande 367,8 miljoner kronor.⁴¹ Detta är en minskning jämfört med föregående år då det kom in 540 ansökningar motsvarande 570 miljoner kronor. Minskningen kan antas ha en koppling till den allmänna nedgången i bostadsbyggandet. Däremot ökade ansökningarna för anpassning av gemensamma utrymmen från 67,7 miljoner kronor år 2022 till 74,2 miljoner kronor år 2023. Ökningen kan bero på att bostadsrättsföreningar och andra fastighetsägare har blivit mer medvetna om stödet och därmed ansöker i större utsträckning.

Under året beviljades sammanlagt 565 miljoner kronor och vid årsskiftet 2023/2024 fanns det inte några färdighandlagda ansökningar i kö. Detta är tack vare att bemyndiganderamen i juni höjdes från 800 miljoner kronor till 990 miljoner kronor på Boverkets begäran.

Av de beviljande ärendena uppgick åtgärder för anpassning av gemensamma utrymmen till 65,5 miljoner kronor. Beviljande till uppförande av hyresbostäder på den ordinarie bostadsmarknaden uppgick till 282,3 miljoner kronor. Beviljande till uppförande av särskilda boendeformer för äldre och biståndsbedömt trygghetsboende uppgick till 217,6 miljoner kronor.

⁴¹ Förordningen (2016:848) om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer.

Tabell 7 Stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer.

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	523	380	593
Utbetalt belopp mnkr	607,5	597,9	1 108,1

Källa: Agresso

3.10.2 Stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler

Inför beslutsomgången år 2023 kom det in 29 ansökningar med ett sammanlagt sökt belopp på 36 miljoner kronor.⁴² Beloppsmässigt fortsätter stödet vara kraftigt översökt, men det är en stor minskning från år 2022 då sökt belopp uppgick till 57 miljoner kronor. En orsak till minskningen kan vara att läns museer ska prioriteras enligt förordningen och att andra sökande därmed kan vara mindre benägna att ansöka.

Av ansökningarna beviljades 14 bidrag med ett totalt beviljat belopp på 11,6 miljoner kronor. Läns museerna har beloppsmässigt beviljats totalt mest, drygt 9,7 miljoner kronor, vilket också utgör en stor del av totalt beviljat bidrag. De vanligast förekommande åtgärderna som beviljats bidrag är standardhöjande reparationer, tillgänglighetsskapande åtgärder för personer med funktionsnedsättning samt ombyggnader.

Boverket har redan 2021 hemställt till regeringen om att förordningen är i ett stort behov av översyn och uppdatering avseende innehållet av omorderna bestämmelser och exkluderande begrepp.

Tabell 8 Stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	16	14	10
Utbetalt belopp mnkr	7,2	9,0	6,3

Källa: Agresso

3.10.3 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Till beslutsomgången för investeringsbidraget 2023 inkom 244 ansökningar motsvarande 123,5 miljoner kronor. 58 ansökningar beviljades bidrag med sammanlagt 32,9 miljoner kronor.

Till beslutsomgången för verksamhetsutvecklingsbidraget år 2023 inkom 59 ansökningar motsvarande 73 miljoner kronor. 20 ansökningar beviljades bidrag med sammanlagt 19,7 miljoner kronor.

Organisationsbidrag på totalt 4,98 miljoner kronor har fördelats till de tre riksorganisationerna Våra Gårdar, Bygdegårdarnas Riksförbund och Folkets Hus och Parker.⁴³

Andelen ansökningar som kommit från lokaler vid områden med

⁴² Förordningen (1990:573) om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler.

⁴³ Förordningen (2016:1367) om statsbidrag till allmänna samlingslokaler. Förordningen omfattar samtliga bidrag.

socioekonomiska utmaningar har varit högre för ansökningar om verksamhetsutvecklingsbidrag än ansökningar om investeringsbidrag. Även andelen ungdomsverksamhet i lokaler det söktes verksamhetsutvecklingsbidrag för har varit märkbart högre än för de lokaler det söks investeringsbidrag för. Lokaler som inte är belägna i områden med socioekonomiska utmaningar liksom lokaler med låg andel ungdomsverksamhet har svårt att beviljas verksamhetsutvecklingsbidrag. Möjligen har denna konkurrens fått effekten att sökande som inte tror sig kunna konkurrera avseende läge och andel ungdomsverksamhet avstått från att söka bidraget. Boverket ser dock ingen minskning av antalet ansökningar om verksamhetsutvecklingsbidrag.

Tabell 9 Bidrag till allmänna samlingslokaler

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	166	328	274
Utbetalt belopp mnkr	49,5	107,3	98,0
- varav investeringsbidrag	27,0	26,5	26,7
- varav bidrag för verksamhetsutveckling	17,5	17,3	17,0
- varav organisationsbidrag	5,0	63,5	54,2

Källa: Agresso

3.10.4 Stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Ända sedan nuvarande förordningen (2018:111) om statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad trädde i kraft har det inte inkommit någon ansökan. Boverket har återkommande påtalat att det finns en efterfrågan på stödet men att ansökningsförfarandet, där EU-kommissionens godkännande krävs för stöd till undsättning av det kommunala bostadsföretaget, är för svårhanterligt för den enskilda kommunen. Boverkets uppfattning är att stödet i sin nuvarande utformning bör avvecklas.

Tabell 10 Stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	0	0	2
Utbetalt belopp mnkr	0	0	3

Källa: Agresso

3.10.5 Stöd ordna bostad

Under 2023 beviljade Boverket bidrag för 146 garantier till 16 kommuner.⁴⁴

Efter ett par år med lägre söktryck från kommunerna har bidraget under år 2023 kommit upp i mer normala nivåer. Det kan bero på att det i början av året gjordes ett utskick till alla kommuner med information om stödet

⁴⁴ Förordningen (2007:623) om statligt bidrag för kommunala hyresgarantier.

Tabell 11 Stöd ordna bostad

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	31	24	27
Utbetalt belopp mnkr	0,7	0,4	0,4

Källa: Agresso

3.10.6 Stöd till byggemenskaper

Under 2023 kom inga nya ansökningar in om stöd till byggemenskaper.⁴⁵ Anledningen till det minskade intresset beror troligtvis på flera faktorer, såsom högre räntor, ökade byggkostnader och avvecklat statligt investeringsstöd för hyresbostäder.

Under året skickade två byggemenskaper in sina slutredovisningar. Byggemenskaperna har varit inriktade på kooperativ upplåtelseform och fokuserat på hållbarhet genom till exempel solceller och social gemenskap. Stödet har huvudsakligen använts till externa tjänster såsom projektledning, konsultstöd och arkitekt.

Tabell 12 Stöd till byggemenskaper

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	0	3	4
Utbetalt belopp mnkr	-0,2	1,0	1,6

Källa: Agresso

Under året har det bara förekommit en återbetalning

3.10.7 Stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden

Detta stöd är under avveckling. Det som återstår är utbetalningar av stöd i ärenden som beviljats före den 1 januari 2019.

Tabell 13 Stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	5	23	42
Utbetalt belopp mnkr	4,1	13,3	28,6

Källa: Agresso

3.10.8 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studenter

Investeringsstödet är under avveckling och stöd får bara lämnas till den som fått ett beslut om beviljande före utgången av 2022. Länsstyrelsen avslög därför 736 ansökningar om stöd under år 2023, varav 28 överklagades till Boverket.

Årets utbetalningar motsvarar 10 672 antal lägenheter, varav 718 lägenheter för studerande.

⁴⁵ Förordningen (2019:676) om stöd till byggemenskaper.

Tabell 14 Investeringstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studenter.

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	211	338	286
Utbetalt belopp mnkr	4 280,7	5 215,5	3 682,0

Källa: Agresso

3.10.9 Tillfälligt stöd för hyreskostnader för vissa företag

Detta stöd var en av de åtgärder som genomfördes för att kompensera för pandemins effekter. I slutet av år 2022 begärde Boverket att få anslags-spara motsvarande 4 miljoner kronor för att möjliggöra utbetalningar till de eventuella överklagade ärenden som fått rätt till ersättning i efterhand. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljningen av stödet.

Tabell 15 Tillfälligt stöd för hyreskostnader för vissa företag

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	0	10	14 203
Utbetalt belopp mnkr	-0,1	7,2	1 086,5

Källa: Agresso

Under året har det bara förekommit en återbetalning.

3.10.10 Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare

Detta stöd var en av de åtgärder som vidtogs för att kompensera för pandemins effekter. I slutet av år 2022 begärde Boverket att få anslags-spara motsvarande 4 miljoner kronor för att möjliggöra utbetalningar till de eventuella överklagade ärenden som fått rätt till ersättning i efterhand. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljningen av stödet.

Tabell 16 Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	4	7 604	29 207
Utbetalt belopp mnkr	-0,3	276,0	2 057,4

Källa: Agresso

Antalet återbetalda ärenden överstiger utbetalade ärenden.

3.10.11 Omsättningsstöd till handelsbolag

Detta stöd var en av de åtgärder som genomfördes för att kompensera för pandemins effekter. I slutet av år 2022 begärde Boverket att få anslags-spara motsvarande 4 miljoner kronor för att möjliggöra utbetalningar till de eventuella överklagade ärenden som fått rätt till ersättning i efterhand. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljningen av stödet.

Tabell 17 Omsättningsstöd till handelsbolag

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	0	565	2 002
Utbetalt belopp mnkr	0	41,1	363,7

Källa: Agresso

3.10.12 Stöd för energieffektivisering av flerbostadshus

Energieffektiviseringsstödet är under avveckling och stöd får bara lämnas till den som har fått ett beslut om beviljande före utgången av 2022.

Tabell 18 Stöd för energieffektivisering av flerbostadshus

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	505	1 550	100
Utbetalt belopp mnkr	236,0	1 083,2	39,8

Källa: Agresso

3.10.13 Landsbygdsstöd – Krisstöd

Detta stöd var en åtgärd under år 2022 för att stärka likviditeten inom jordbrukssektorn med anledning av ökade kostnader orsakade av Rysslands invasion av Ukraina. Anledningen till att anslaget var kvar även under år 2023 var att ett fåtal utbetalningar blev försenade. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljningen av detta stöd.

Tabell 19 Landsbygdsstöd – Krisstöd

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	4	13 424	-
Utbetalt belopp mnkr	0,05	1 585,6	-

Källa: Agresso

3.10.14 Investeringsbidrag för energieffektivisering

Den 3 juli 2023 infördes ett nytt bidrag till energieffektivisering i el- eller gasuppvärmda småhus för privatpersoner som äger och stadigvarande bor i sitt småhus.⁴⁶ Bidrag kan ges för materialkostnader för ett flertal olika värmesystemsåtgärder, till exempel installation av värmepump, biobränslepanna eller för anslutning till fjärrvärmenät. En småhusägare som fått bidrag för värmesystemsåtgärder får även beviljas ytterligare bidrag för vissa klimatskrämsåtgärder. De vanligaste åtgärderna för vilka bidrag beviljats är installation av styrbara värmepumpar, 54 procent, och installation av vatten- eller luftburet värmedistributionssystem, 33 procent.

Bidraget har som målsättning att underlätta för en snabb minskning av behovet av el i småhus och är utformat så att målgruppen är snäv i den bemärkelsen att det är småhus som huvudsakligen värms med el som kan få tillgång till bidraget. Den snäva utformningen bidrar enligt Boverkets bedömning till att minska elberoendet för de mest utsatta hushållen. Samtidigt har den visat sig medföra en hög avslagsgrad (58 procent). Svåra gränsdragningar uppstår då många hus är utrustade med flertalet olika kombinationer av uppvärmningsanordningar, vars skick kan variera alltifrån fungerande till helt obrukbara. Förutsägbarheten för den enskilde är således begränsad, vilket kan leda till att man hellre avstår från att energieffektivisera än att ta risken att få stå för kostnaden helt själv.

⁴⁶ Förordning (2023:402) om bidrag för energieffektivisering i småhus.

Tabell 20 Investeringsbidrag för energieffektivisering

	2023	2022	2021
Antal utbetalningar	1 442	-	-
Utbetalt belopp mnkr	44,8	-	-

Källa: Agresso

3.10.15 Regeringsuppdrag inom verksamhetsområdet

Pågående regeringsuppdrag

- **Uppdrag till Boverket att delta i genomförandet av Sveriges återhämtningsplan, avseende åtgärderna stöd till energieffektivisering av flerbostadshus och investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande.**

Uppdraget har förlängts till och med år 2026 och innebär huvudsakligen att Boverket löpande ska rapportera om uppfyllande av mål och delmål till Regeringskansliet och Ekonomistyrningsverket. Boverket har under året levererat underlag om genomförandet av återhämtningsplanen till Regeringskansliet och ESV enligt plan.

3.10.16 Resultatbedömning av verksamhetsområdet

Boverket ansvarar inom sitt verksamhetsområde för den centrala administrationen av statliga stöd, bidrag och register. Under året har Boverket hanterat statliga bidrag både inom och utom vårt verksamhetsområde. Året har präglats av en utfasning av de coronastöd till civilsamhället som Boverket hanterat, men också av investeringsstödet för hyresbostäder samt bidrag till energieffektivisering i flerbostadshus. För de senare två bidragen kommer utfasningen att pågå under ytterligare några år.

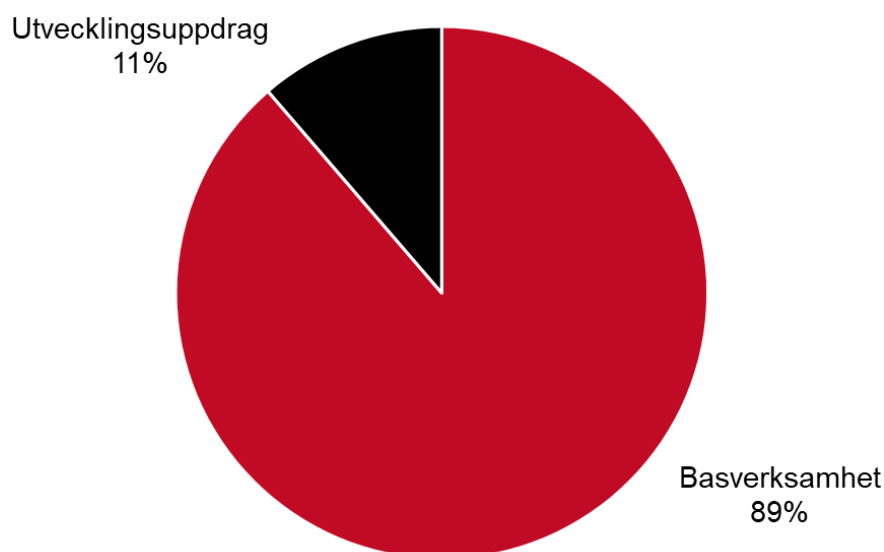
Arbetet med implementering av nytt bidragssystem har under året avbrutits. Efter en djupare genomlysning ser Boverket att uppsatta mål med kostnader och effektivitet inte kommer att uppnås och väljer därför att avsluta och lägga ned projektet. Boverket kommer i stället att fortsätta med befintligt bidragssystem och åtgärda identifierade brister samt utveckla nya funktioner för att möta kommande behov. Den nya inriktningen bedöms mer kostnadseffektiv och inom de ekonomiska ramar som finns.

Sammantaget gör vi bedömningen att målen för verksamhetsområdet har uppnåtts.

3.11 Garantier

Verksamhetsområdet innefattar Boverkets hantering av kreditgarantier för att främja fler bostäder genom att underlätta finansiering för byggherrar. I området ingår även rådgivning kring finansiering av bostäder.

Figur 14 Verksamhetsområdets resursförbrukning utifrån kategori.

Källa: Agresso

3.11.1 Kreditgarantier för lån till bostadsbyggande

Boverket får lämna statlig kreditgaranti för lån till nybyggnad och anordnande av bostäder.⁴⁷ Kreditgaranti kan lämnas både under byggtid och efter färdigställande till kreditinstitut som har ramavtal med Boverket. Kreditgarantin fungerar som en försäkring som ersätter kreditgivarens ekonomiska förluster om fallissemang uppstår.

Tabell 21 Antal nya kreditgarantier under år 2023, belopp i mnkr

	Antal kreditgarantier	Antal lägenheter	Garanterat belopp	Maximalt garanterat belopp
Kreditgarantier under byggtid	14	1 178	743	1 437
Kreditgarantier efter färdigställande	1	112	140	140
Totalt	15	1 290	883	1 577

Källa: Kreditgarantisystemet Gamen

Tabellen visar de nya kreditgarantier som aktiverats av kreditgivarna i Boverkets e-tjänst för kreditgarantier. Garanterat belopp visar det belopp som var garanterat vid årsskiftet. Maximalt garanterat belopp för kreditgarantier under byggtiden avser det belopp som garantin maximalt medger under garantins löptid.

Under året aktiverades 14 kreditgarantier under byggtiden vilket är en kraftig nedgång jämfört med 56 aktiverade kreditgarantier år 2022 och 65 aktiverade kreditgarantier år 2021. Lägenheterna fördelas på 1 119 hyresrätter och 59 bostadsrätter vilket visar på en ovanligt stor dominans för

⁴⁷ Förordningen (2020:255) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande.

hyresrätter och är en indikation på nedgången i antalet byggstartade bostadsrättsprojekt under året.

Tabell 22 Utestående garantiåtagande per den 31 december (mnkr)

	Garanterat belopp	Maximalt garanterat belopp
Kreditgarantier under byggtid	2 910	3 956
Garantier efter färdigställande	491	491
Totalt	3 401	4 447

Källa: Kreditgarantisystemet Gamen

Beviljanderamen var åtta miljarder kronor under år 2023. Det garanterade beloppet vid årsskiftet är klart lägre än föregående årsskifte då beloppet uppgick till 5 143 miljoner kronor. Samtidigt har många kreditgarantier under byggtiden förlängts under året, mestadels på grund av att projekten inte blivit färdigställda enligt ursprunglig tidplan.

Tabell 23 Årets värdering av den förväntade förlusten i garantistocken

	2023	2022	2021
Antal garantier	79	126	128
Garanterat belopp, mnkr	3 411	5 553	4 376
- varav skador	10	0	0
Förväntad förlust, mnkr	65	103	128
Förväntad förlust av garanterat belopp	1,9 %	1,9 %	2,9 %
Avsättning, mnkr	65	103	128

Källa: Kreditgarantisystemet Gamen

Den förväntade förlusten på 65 miljoner kronor per den 31 december 2023 innebär en sänkning jämfört med föregående år. Detta beror huvudsakligen på att garanterat belopp är lägre då främst kreditgarantier under byggtiden löpt ut under året och inte ersatts av nya kreditgarantier i samma takt. Den procentuella förväntade förlusten är oförändrad.

Tabell 24 Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras (tkr)

	Budget 2023	2023	2022	2021
Kreditgarantier för ny- och ombyggnad samt avlösen av kommunal borgen				
Tidigare års över-/underskott	36 237	37 807	37 202	36 416
Intäkter	4 100	3 148	4 705	4 698
Kostnader	5 651	5 880	4 099	3 912
Utfall	-1 551	-2 732	605	786
Ackumulerat över-/underskott	34 686	35 075	37 807	37 202

Källa: Agresso

Kreditgarantiverksamheten finansieras med marknadsmässiga avgifter som ska täcka statens förväntade förlust och Boverkets administrationskostnader. Boverket har för avsikt att över tid minska det förhållandevis

stora ackumulerade överskottet genom att årligen justera de administrativa avgifterna för kreditgarantiverksamheten. Det relativt stora underskottet år 2023 beror på låga intäkter i kombination med att kostnaderna varit tillfälligt höga på grund av en större investering i kreditgarantiers systemstöd samt att det genomförts en informationskampanj.

Tabell 25 Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras (tkr)

	Budget 2023	2023	2022	2021
Kreditgarantier för ny- och ombyggnad samt avlösen av kommunal borgen				
<i>Tidigare års över-/underskott</i>	0	0	0	0
Intäkter	1 000	900	1 056	0
Kostnader	1 000	900	1 056	0
Utfall	0	0	0	0
<i>Ackumulerat över-/underskott</i>	0	0	0	0

Källa: Agresso

3.11.2 Resultatbedömning av verksamhetsområdet

Boverket ska förvalta och redovisa de kreditgarantier som utfärdats. Boverket ansvarar även för att bevaka att kreditförsörjningen vid ny- och ombyggnad av bostäder stöds i tillräcklig omfattning och har därför under året genomfört en informationskampanj. Kampanjen riktade sig till både kreditinstitut och byggherrar och syftade till att öka kännedom och kunskap om kreditgarantier för bostadsbyggande. Slutligen ska Boverket erbjuda marknadskompletterande rådgivning kring finansiering av bostäder vilket görs genom att byggherren kan ansöka om preliminär bedömning av inom vilken nivå en eventuell kreditgaranti är möjlig. Under år 2023 har Boverket lämnat 33 preliminära bedömningar motsvarande 2 083 bostäder.

Sammantaget gör vi bedömningen att målen för verksamhetsområdet har uppnåtts.

3.12 Internationellt arbete

Boverket ska enligt instruktionen delta i det arbete som regeringen bedriver inom EU och internationellt som kopplar till vårt verksamhetsområde. Vi ska särskilt bidra med underlag och expertkunskap, uppmärksamma förslag till nya och ändrade EU-regler, följa rättsutvecklingen i övrigt och följa annan utveckling inom EU som kan ha betydelse för den svenska bostadssektorn. Vi ska också löpande följa och redovisa hur fysisk samhällsplanering och bebyggelseutveckling, bostadsfrågor och förutsättningarna för den nationella bostadspolitiken utvecklas inom EU.

3.12.1 Nordiskt samarbete

Boverkets nordiska samarbete sker dels med koppling till Nordiska ministerrådet, dels som samarbete med systemmyndigheter i våra nordiska grannländer.

Nordiska ministerrådets samarbete för hållbart byggande

De nordiska bygg- och bostadsministrarna verkar för en mer gemensam nordisk byggmarknad genom harmonisering av regler. De främjar även samarbete om ramar för ökat cirkulärt och klimatvänligt byggande, utsläppsfria byggarbetsplatser och digitalisering av byggprocessen. En styrgrupp med två representanter för varje nordiskt land vägleder samarbetet. I denna ingår Boverkets generaldirektör. Boverket följer arbetet i en nordisk referensgrupp och deltar i de nordiska arbetsgrupper som samarbetar kring livscykelanalyser och klimatdeklarationer samt ventilation.

Under året har genomförts arbets- och referensgruppsmöten med fokus på livscykelanalyser och klimatdeklarationer samt cirkulär ekonomi i byggsektorn och offentlig upphandling. Inom dessa båda områden har det nordiska samarbetet utvecklats förhållandevis väl, även om det inte gått att uppnå gemensamma regler.

Nordiska plan-, bygg- och bostadsmyndigheternas samarbete

De nordiska plan-, bygg- och bostadsmyndigheterna träffas en gång årligen för att informera varandra om utveckling och pågående arbeten.

Vid årets planmyndighetsmöte kom myndigheterna överens om ett närmare samarbete inom:

- EU-initiativ som påverkar fysisk planering och markanvändning
- beredskapsfrågor som rör försörjning och markanvändning i den fysiska planeringen,
- digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen.

Vid byggmyndigheternas möte diskuterades de olika vägval som de nordiska länderna gör vid utformningen av reviderade byggregler. Principiellt är det stor skillnad; Sverige är på väg mot mer renodlat funktionsbaserade regler med få detaljanvisningar medan Danmark har omfattande hänvisningar till standarder. Även ländernas arbete med att främja cirkulär ekonomi i byggsektorn redovisades.

Bostadsmyndigheternas årsmöte behandlade svårigheterna inom de nordiska bostadsmarknaderna med avseende på hög inflation, stigande räntor, högre byggkostnader och kraftigt reducerad bostadsproduktion. Det framkom att Danmark har omfattande stödinsatser inom bostadssektorn, bland annat med medel från Landsbyggefonden och Nybyggerifonden.

3.12.2 EU-samarbete

Enligt Boverkets instruktion ska vi bland annat stödja det svenska EU-samarbetet och uppmärksamma förslag till nya och ändrade EU-regler, rättsutvecklingen i övrigt och följa annan utveckling inom EU som kan ha betydelse för den svenska bostadssektorn. Boverket utbildar och kopplar aktivt samman personal som arbetar med EU-frågor genom arbetsgrupper med varierande fokus. Boverket för kontinuerligt dialog med Finansdepartementet om EU-frågor för att stämma av prioriteringar och aktuell information. Vår samverkan mellan olika sakkompetenser inom myndigheten och vår nära dialog med Regeringskansliet syftar till att flytta fram Sveriges inflytande på EU-samarbetet inom byggrelaterade frågor med koppling till svensk bostads- och stadsutveckling

Konferens med temat Den gröna staden under Sveriges ordförandeskap i EU 2023

Under året fick Boverket i uppdrag av Regeringskansliet att arrangera en konferens med temat den gröna staden under Sveriges ordförandeskap i EU 2023. Konferensen gavs namnet Creating Green Cities – European Conference on Beautiful, Sustainable and Inclusive Cities och hölls i juni. Den arrangerades tillsammans med myndigheterna i Rådet för hållbara städer.

Konferensen tog utgångspunkt i den urbana agendan för EU, den nya Leipzig-stadgan och andra europeiska policys och initiativ som strävar mot en grönare stad. Här utforskades kopplingar mellan visionen om den gröna staden och initiativ som New European Bauhaus och Klimatneutrality and smart cities.

Föredrag och workshops lyfte fram fördelarna med att integrera flera perspektiv och att tänka nytt, annorlunda och kreativt för att uppnå mer hållbara städer. Med nyckelfaktorer som estetik, empati och engagemang betonades vikten av inkluderande och samskapande processer. Visualiseringar av framtidsbilder skapar dialog och i denna behöver komplexa kunskapssamband översättas till enkla modeller eller principer.

New European Bauhaus

Hösten 2020 lanserade Europeiska kommissionen ett nytt europeiskt Bauhaus. Det är ett initiativ som lyfter fram betydelsen av estetiska, sociala och kulturella värden i den gröna omställningen av samhället. Initiativet bidrar till EU:s klimatmål om en klimatneutral union senast år 2050. Boverket har i uppdrag att koordinera Sveriges deltagande i initiativet.

Boverket har under året löpande följt utvecklingen av New European Bauhaus (NEB) och arbetat med kunskapsspridning samt främjat nationell, nordisk och europeisk samverkan. Detta har gjorts i samarbete med offentliga aktörer, civilsamhälle, akademi och näringsliv. I sin roll som Sveriges kontaktpunkt kan Boverket, inte minst genom Rådet för hållbara

städer, fortsatt bidra till att svenska aktörer ökar sin synlighet, utökar sina nätverk och drar nytta av de ekonomiska satsningar som görs inom EU kopplat till NEB. Detta främjar utvecklingen av hållbara, berikande och inkluderande livsmiljöer samt främjar svensk innovation inom området.

Arbetet med den nordiska samordningen inom NEB sker i huvudsak via Nordiska ministerrådet och projektet Nordic Carbon Neutral Bauhaus, vars syfte är att undersöka hur byggande, arkitektur och design kan bidra till ett koldioxidneutralt och inkluderande samhälle. Samarbetet är även en del av det nordiska arbetet med NEB Academy och därmed ett bidrag till EU:s temaår ”Year of Skills”. Samarbete med de nordiska länderna pågår också inom Nordiska ministerrådets projekt SUSTAINNORDIC, exempelvis har policydialoger genomförts där Boverket deltagit.

Möten under Sveriges ordförandeskap i EU

Som en del av ordförandeskapet i EU genomförde Boverket två möten med New European Bauhaus Contact Points respektive European Directors for Architectural Policies. Mötena kretsade kring New European Bauhaus, Davosdeklarationen och medlemsländernas arkitekturpolicyer. Läs mer i avsnitt 3.7.3.

3.12.3 Övrigt internationellt samarbete

Under våren 2023 har Boverket hållit möte med georgiska planmyndigheten för att inspirera till demokratisk fysisk planering. Georgien är kandidatland till EU och intresserar sig därför för att utveckla sitt inhemska planväsende. Boverket har också tagit emot Vietnams nationella bostadskommitté, som besökte Sverige och Spanien för att få inspiration till utveckling av den egna bostadsmarknaden.

Boverket redovisade i våras det svenska arbetet med funktionsbaserade byggregler, modernt trähusbyggande och klimatdeklarationer för USA:s Department of Housing and Urban Development. Därutöver hölls en presentation för en grupp från universitetet i Alabama som var intresserad av bostadssociala frågor.

Boverket deltog i VASAB:s expertgruppsmöte när dess Vision 2040 presenterades i juni. Boverkets generaldirektör var representant i VASAB:s ministermöte.

Sydkoreas energimyndighet besökte Boverket under december för att få information om hur Sverige hanterar klimat- och energifrågor i befintlig och ny bebyggelse.

3.12.4 Resultatbedömning av Internationellt arbete

Boverket har i enlighet med instruktionens deltagit i arbete inom myndighetens verksamhetsområde som regeringen bedriver inom EU och övrigt internationellt samarbete. Det innebär de flesta uppgifter i instruktionen,

men i synnerhet med arkitektur och gestaltad livsmiljö, klimatanpassning, planering, byggande och boende. Boverket har bland annat deltagit i det nordiska samarbetet genom dels Nordiska ministerrådets samarbete för hållbart byggande, dels ett antal andra internationella sammankomster som avhandlat frågor inom vårt ansvarsområde. Samarbetet inom EU främjades genom arbetet med New European Bauhaus som arbetat med utvecklingen av hållbara livsmiljöer och innovation. Boverkets var engagerad under Sveriges EU-ordförandeskap där vi bland annat arrangerade den välbesökta internationella konferensen Gröna städer.

Boverkets arbete inom det internationella området har lett till positiva effekter för utpekade uppgifter i instruktionen med värden som spridning av expertkunskap, harmonisering, samordning, rapportering, bedömningar och rådgivning till samtliga utpekade intressenter inom samtliga utpekade områden. Sammantaget gör vi bedömningen att målen för verksamhetsområdet har uppnåtts.

3.13 Sektorsövergripande verksamhet

Boverket ska verka för ökad kunskap om hela vårt område hos kommuner, regioner, statliga myndigheter med flera. Många av Boverkets frågor spänner över hela myndighetens ansvarsområde och samhällsbyggnadssektorn. Oftast innebär det att samverkan med andra myndigheter är en förutsättning för att lösa frågorna. Övergripande verksamhet innebär även att det inte finns en självklar tillhörighet i den interna verksamhetsområdesindelningen eftersom verksamheten platsar inom flera områden. Redovisningsmässigt är ändå varje verksamhet placerat inom ett verksamhetsområde i tabellerna under avsnitt 3.1.2. I detta avsnitt presenteras ett urval av årets sektorsövergripande verksamhet.

3.13.1 Smartare samhällsbyggnadsprocess

Boverket ska se till att de regelverk och rutiner som myndigheten ansvarar för är kostnadseffektiva och enkla att förstå och följa för medborgare och företag. Ett sätt att göra detta är digitalisering. Digitalisering bidrar till att samhällsbyggnadsdata blir aktuell, korrekt och jämförbar för alla berörda aktörer.

Boverket har under året dragit ner på utvecklingstakten för att ta tillvara digitaliseringens möjligheter i samhällsbyggnadsprocessen. Takten har begränsats av förvaltningsanslagets storlek och att 2023 planerades utan särskilda medel eller uppdrag från vår uppdragsgivare. Boverket har prioriterat fortsatt arbete med föreskrifter om översiktsplan och regionplan med de specifikationer och kompletterande verktyg som är nödvändiga för sådana planer. Vidare har Boverket arbetat med byggnadsinformationsmodellering (BIM) i offentlig sektor och offentligt rättsliga processer. Tillsammans med Lantmäteriet pågår nu arbete med ett grafiskt gränssnitt till byggnad som exempel på en visningstjänst ovanpå den nationella

geodataplattformen. Tillsammans med Bolagsverket och Skatteverket pågår även arbete med fullmaktsmallar i bygglovsprocessen inom det nationella byggblocket Mina ombud.

Målsättningen är att förenkla för alla; för medborgare, aktörer inom byggsektorn och offentliga beslutsfattare. Ett robust samhälle kräver rätt information i rätt situation. I en digital miljö förutsätter detta nationella lösningar. Utvecklingsarbetet har sedan 2017 anpassats till Boverkets personella och finansiella resurser. Samtidigt är det uppenbart att medborgare och företag förväntar sig en högre arbetstakt än vad som medges inom de finansiella ramarna. För Boverkets del betyder det också att förvaltningskostnaderna för digitala tjänster fortsatt att öka. På sikt ger digitaliseringen kostnadseffektiviseringar i samhället men driver samtidigt kostnader för förvaltande myndighet.

Boverkets tekniska lösningar och tjänster utvecklas för att användas tillsammans med lösningar från andra myndigheter och kommuner. Exempel på nationella tjänster från Boverket är planbestämmelsekatalogen för detaljplaner och en katalog och tekniska lösningar för översiktsplaner som utvecklats under året. Andra exempel är ändamålskatalogen och Boverkets begreppsbank, två tjänster med syfte att bidra till aktuella, korrekta och jämförbara data genom lov-, bygg- och tillsynsprocesserna. Boverket har även under året bidragit i Lantmäteriets arbete med uppdaterade nationella specifikationer för översiktsplan och byggnad. Boverket har vidare under året fortsatt utrett om SDG-förordningen (Single Digital Gateway)⁴⁸ träffar kommunal tillämpning av ansökningar och anmälningar i vissa byggärenden.

Under hösten fick Boverket två mer preciserade regeringsuppdrag om att närmare utreda BIM i offentlig sektor samt ändring av detaljplan vilka båda bidrar till digitalisering inom samhällsbyggnadsprocessen. Dessutom ska Boverket stödja Lantmäteriet i ett särskilt färdplansuppdrag för digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen utifrån förutsättningarna för dess olika delprocesser. Boverket kommer inom ramen för detta uppdrag lyfta de delar som är nödvändiga förutsättningar inom Boverkets ansvarsområde. Bland annat blocken inom den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen (Ena) behövs i praktiken mycket snart, så den grundläggande nationella digitala infrastrukturen finns på plats för hantering av information i offentliga processer och för hantering av behörigheter vid kommunikation.

⁴⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012.

Boverket bör ges förutsättningar i form av mandat och medel för att fortsätta utveckla en effektivare digital PBL-process till nytta för medborgare och företag. För att kunna ta ansvar och möta de krav som ställs behöver Boverkets ansvar förtydligas genom att Boverkets instruktion kompletteras så att det framgår att myndigheten har ett samlat ansvar för digitaliseringsfrågor med anknytning till sitt verksamhetsområde. Boverket lyfte behovet i budgetunderlaget för 2023–2025.

3.13.2 Miljömålsarbete

Boverket har genom instruktionen i uppgift att inom sitt verksamhetsområde verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen fastställt nås och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling. Boverket har även i uppgift att samordna uppföljning, utvärdering och rapportering i fråga om miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö, 1 av 16 miljökvalitetsmål som antagits av riksdagen. Boverket ska i arbetet rapportera till Naturvårdsverket, och samråda med verket om vilken rapportering som behövs.

Deltagande i Miljömålsrådet

Regeringen har inrättat ett Miljömålsråd med uppgift att utgöra en plattform för att ta fram åtgärder och intensifiera arbetet för att nå Sveriges miljömål. Boverket är en av de 19 myndigheter som är utsedda att delta i rådet och representeras av Boverkets generaldirektör. Deltagande myndigheter bedöms vara strategiskt viktiga för förutsättningarna att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen. Boverket har ett uppdrag att bistå Miljömålsrådet i arbetet med att identifiera effektiva samarbeten och åtgärder inom myndigheternas verksamhetsområden, med syftet att på ett kostnadseffektivt sätt öka takten i arbetet med att nå miljökvalitetsmålen och generationsmålet.

Rådets arbete genomförs i form av programområden. Boverket deltar i programområdet Hälsa som drivkraft för miljömålen och hållbar utveckling. Under året har Boverket deltagit i dialog om programområdets omfattning och avgränsning samt bidrog med underlag kopplat till myndighetens arbete med data och indikatorer för miljörelaterad hälsa samt kunskap om myndighetens arbete med sociala konsekvensanalyser. Boverket deltar även i programområdet om att bistå Miljömålsberedningen med underlag om biologisk mångfald och kolinlagring. Boverket har lämnat inspel om förutsättningar för att främja biologisk mångfald och kolinlagring utifrån myndighetens verksamhetsområde samt deltagit i dialog med relevanta aktörer om möjliga åtgärder, bland annat under Mångfaldskonferensen organiserad av SLU Ultuna och Naturvårdsverket. Boverket samordnar även arbetet med programområdet Ramverk för nationell planering som beskrivs under avsnitt 3.6.1.

Uppföljning av miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö

Under våren rapporterade Boverket den årliga uppföljningen av miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö till Naturvårdsverket. Sammantaget visar utvärderingen att utvecklingen för målet är otydlig. Flera satsningar har genomförts för att öka kunskapen hos aktörer som arbetar med fysisk planering, byggande och förvaltning. Vägledningar och kunskapssatsningar omfattade bland annat anpassning till och förebyggande av klimatförändringar, grönplanering, trafikstrategiskt arbete, förebyggande av risker kopplade till fel, brister och skador inom byggsektorn och upphandlingskrav i byggprojekt. Flera av satsningarna är av övergripande och strategisk karaktär och deras effekter i miljön är svåra att bedöma. Administrativa styrmedel har riktats specifikt mot klimatpåverkan från byggsektorn, såsom lagen om klimatdeklaration för byggnader som trädde i kraft med början av 2022 och ökad nordisk harmonisering av byggregler om klimatpåverkan. I spåren av kriget i Ukraina har EU-kommissionen tagit fram en plan att minska unionens beroende av fossila bränslen, öka energibesparingar och främja användningen av förnybar energi. Utvecklingen i omvärlden ökar osäkerheten i bedömningen av målets utvecklingsinriktning.

Boverket har även levererat en utvärdering av regeringens beslutade etappmål för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö benämnt Integrering av stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer. Utvärderingen visar att det finns förutsättningar i form av befintliga styrmedel för att nå etappmålet. Huruvida målet nås beror på hur dessa styrmedel tillämpas, vilka prioriteringar som görs vid avvägningar och beslut för fysisk planering och förvaltning av urbana miljöer. Det är många intressen som möts på en relativt liten yta i urbana miljöer, och konkurrensen om marken och ekonomiska resurser är stor. Årets genomförda verksamhet beskrivs i avsnitt 3.7.2.

3.13.3 Mänskliga rättigheter och universell utformning

Under 2023 har Boverket arbetat samlat med frågor gällande mänskliga rättigheter och universell utformning. Arbetet har omfattat jämställdhetsintegrering, sektorsansvar för funktionshinderspolitiken samt regeringsuppdraget Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken 2021–2031. Frågorna genomsyrar även Boverkets ordinarie processer för att bland annat genomföra projekt, ta fram eller ändra regler och kommunicera.

Boverket har under 2023 bland annat hållit regelbundna samrådsmöten och dialoger med funktionshinderförbunden, hållit föredrag och möten med temat mänskliga rättigheter och tillgänglighet samt presentationer för målgrupper inom både det offentliga och det privata. Vidare har Boverket genomfört en serie webbseminarier om universell utformning, som

finns tillgänglig på Boverkets webbplats.⁴⁹ Genom att internt levandegöra frågorna i vardagen genom medarbetarenkät, utbildningar och en genomlysning av Boverkets uppdrag, processer, upphandlingar och fysiska miljöer har kunskapsnivån höjts. Arbetet påverkar kvaliteten i våra produkter och Boverket som attraktiv arbetsgivare.

Arbetet med Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken 2021–2031 redovisas i bilaga 7.2 i enlighet med anvisningar i uppdraget.

3.13.4 Resultatbedömning av sektorsövergripande verksamhet

Boverket har i enlighet med instruktionens deltagit i arbete inom myndighetens verksamhetsområde och över hela sektorn. Det innebär de flesta uppgifterna i instruktionen men i synnerhet: smartare samhällsbyggnadsprocess, nationella miljömål och mänskliga rättigheter och universell utformning.

Boverket verkat för en fortsatt digital samhällsbyggnadsprocess med sikte på föreskrifter för översiktsplaner och regionplaner samt byggnadsinformationsmodellering (BIM). Vi har ett pågående samarbete med Lantmäteriet om en färdplan för den nationella framdriften av effektiv gemensam process. Boverket verkar för miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö på flera sätt. Genom att delta i Miljömålsrådet och dess programområden har vi under året levererat flera resultat som har främjat målet. Inom funktionshinderpolitiken har vi genom att samla olika intressenter till löpande samrådsmöten och föredrag informerat och stöttat i frågor gällande mänskliga rättigheter och universell utformning.

Boverkets sektorövergripande arbete har lett till positiva effekter för utpekade uppgifter i instruktionen. Värden har skapats genom föreskriftsarbete, dataspecifikationer, samarbeten, nätverkande, kompetensutveckling för interna och externa intressenter, utvärdering, uppföljning, rapportering och inriktningsformulering. Sammantaget gör vi bedömningen att målen för verksamhetsområdet har uppnåtts.

3.14 Samverkan med andra myndigheter och organisationer

Samverkan och samarbete med andra aktörer inom samhällsbyggnadssektorn är ett viktigt arbete dels för att öka kunskapen om vårt verksamhetsområde hos kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra berörda, dels för att fånga upp behov och krav från myndighetens intressenter så vi

⁴⁹ Boverket (2023). Strategin för funktionshinderspolitiken 2021–2031. <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/nationell-planering/nationella-mal-for-planering/funktionshinderspolitiken/> Hämtad 2023-11-09.

tillsammans kan hitta bra lösningar. Under året har Boverket samverkat inom flera områden samt deltagit och arrangerat konferenser och möten för samverkan och samsyn.

3.14.1 Boverkets samverkan i andras uppdrag

Boverket är en viktig samverkanspart och har en mängd åtaganden i olika sammanhang. Under året har Boverket varit utvald som samverkanspart i flera regeringsuppdrag som andra myndigheter ansvarar för. Boverket har även en aktiv roll i andra sammanhang och grupperingar i specifika frågor.

Expertstöd till Regeringskansliet

- Boverket har varit expertstöd i frågor gällande omarbetning av energiprestandadirektivet. Under året har särskild uppmärksamhet getts till förhandlingarna under Sveriges ordförandeskap och underlag till förhandlingar under det spanska ordförandeskapet. Läs mer i avsnitt 3.9.2.
- Boverket har ingått i Regeringskansliets team som förhandlade byggproduktförordningen under det svenska ordförandeskapet samt utgjort expertstöd under fortsatta förhandlingar.

Expertstöd till särskilda utredningar

Boverket har under året bidragit med experter med mera i följande utredningar:

- Åtgärder för tryggare områden Dir. 2023:57
- En ordnad prövning av havsbaserad vindkraft Dir. 2023:61
- Åtgärder för stärkt trygghet i den byggda miljön Dir. 2023:99
- Förstärkt byggkontroll för att förhindra allvarliga personskador Dir. 2022:43
- Enklare privatuthyrning och ändring av presumtionshyror Dir. 2023:92
- Fler vägar till att äga sitt boende Dir 2023:62
- Översyn av låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder Dir. 2023:53
- Utredning om tryggare bostadsområden Dir.2022:13
- Ordning och reda på hyresmarknaden Dir.2022:117
- En ny förköpslag 2022:48 2023:67

Deltagande i andra myndigheters uppdrag, råd eller grupper

- Boverket medverkar i nationella samordningsgruppen för dricksvatten. Samordningsgruppens syfte är att verka för en trygg och säker dricksvattenförsörjning, ge regeringen en aktuell lägesbild samt att identifiera olika insatsbehov för att säkra dricksvattentillgången i nationellt perspektiv.
- Genom Rådet för hållbara städer bidrar Boverket till rådets gemensamma projekt Visioner i norr där vi nu tillsammans med Vinnova, Formas, Energimyndigheten och ArkDes ska genomföra steg 2. Under år 2023 genomfördes förberedande arbeten för projektet som vänder sig till ett antal kommuner i Norrbotten och Västerbotten.
- Representant i Rättsinformationsrådet. Domstolsverket är samordningsmyndighet för rättsinformationssystemet enligt rättsinformationsförordningen (1999:175). Rättsinformationssystemet ska bland annat innehålla de gällande författningar som offentliga myndigheter är skyldiga att tillhandahålla. Enligt förordningen ska det finnas ett råd, Rättsinformationsrådet. Boverkets rättschef är representant i rådet.
- Boverket har deltagit i Energimyndighetens uppdrag om energieffektiviseringsdirektivet och byggnader som ägs eller hyrs av offentliga organ som ska vara förebildliga vad gäller energieffektivitet.
- Boverket har medverkat i Naturvårdsverkets regeringsuppdrag att ta fram en nationell strategi och handlingsplan för det globala ramverket för biologisk mångfald.
- Boverket har medverkat som arrangör i hybridkonferensen IPCC-resultaten i ett svenskt perspektiv.
- Boverket deltar regelmässigt som föreläsare i SMHI:s grundkurs i klimatanpassning.
- Boverket deltar i myndighetsnätverket för klimatanpassning och har bland annat ingått i en arbetsgrupp med fokus på värme.
- Boverket ingår i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) arbetsgrupp mot naturolyckor och deltar i arbetsgruppens möten och aktiviteter.
- Boverket är medlem och deltar i Geodatarådet där vi har en rådgivande roll i frågor som rör Lantmäteriets samordnande roll inom området för geografisk information och fastighetsinformation.
- Boverket har samverkat med Upphandlingsmyndigheten kring att ta fram upphandlingskriterier för en god projektkultur inom bygg i syfte att minska byggfelen.
- Boverket har under året deltagit i arbetet inom den nationella samordningen av omgivningsbuller.

3.15 Övergripande kommunikation

Boverkets kommunikation ska bidra till att stärka förtroendet för myndigheten och att Boverket uppfattas som en myndighet med kompetens, engagemang, öppenhet och respekt. Kommunikation är ett viktigt styrmedel och redskap för att lösa vårt övergripande ansvar att öka kunskapen hos kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra berörda. Kommunikationen ska också bidra till att göra Boverket till en attraktiv arbetsgivare genom att skapa förutsättningar för dialog och delaktighet.

Prioriterade områden i Boverkets kommunikation 2023 har till exempel varit

- förslag på nya byggregler
- energiguide för hållbar renovering och bidrag för energieffektivisering
- vägledning för cirkulär ekonomi
- kunskapsunderlag i form av Boverkets byggprognos, behovet av bostadsbyggande, bedömning av bostadsbrist och segregationsbarometern som ett verktyg för platsdata.

Arbetet med Boverkets kommunikationskanaler har under året präglats av åtgärder för att öka säkerheten och säkerställa förenlighet med lagar som kanalerna omfattas av. Till exempel har beslut fattats om att Boverket kommer att avsluta sina konton på Facebook och Instagram i januari 2024. I början av 2023 stängdes även Boverkets Youtube-kanal ner. Boverkets externa webbplats boverket.se är myndighetens primära kommunikationskanal och en viktig kunskapsbank för många som arbetar med Boverkets frågor. Webbplatsen är navet i vår externa kommunikation och det är hit vi hänvisar våra målgrupper i andra kanaler vi använder. Webbplatsen har som syfte att ge vägledning, information och erbjuda tjänster inom Boverkets område. 81 procent av besökarna på webbplatsen är nöjda eller mycket nöjda med boverket.se vilket är en ökning från förra året.

Boverket har ett uppdrag i instruktionen att tillhandahålla information till utländska byggherrar och byggföretag om de svenska bostads- och byggmarknaderna. Buildinginsweden.se är en del av de engelska sidorna på boverket.se som ska underlätta för utländska byggherrar och byggföretag som vill bedriva verksamhet i Sverige. Våra besökare på webbsidorna kommer från hela världen och de allra flesta hittar dit genom sökmotorer. Boverket har under året inte fått in några specifika önskemål eller uppmärksamhets på problemområden när det gäller dessa sidor. En extern översyn har genomförts av konsult för att se om det finns behov av utveckling av innehållet, översynen visade att sidorna fortfarande är aktuella och ingen utveckling har därför genomförts.

3.16 Resultatindikatorer

För att säkerställa att Boverket rör sig i rätt riktning och för att påvisa att det sker en löpande utveckling används resultatindikatorer. Boverket har valt att följa fem resultatindikatorer.

Mått på nöjdhet och upplevd nytta av det digitala vägledningspaketet "Ny på jobbet"

En överväldigande majoritet av respondenterna, 87,7 procent, instämmer i påståendet att de kommer att ha nytta av utbildningen i sitt arbete, med 61,3 procent som instämmer helt (betyg fem) och 26,4 procent som instämmer till stor del (betyg fyra). Endast en mindre andel, 12,3 procent, har en neutral inställning (betyg tre), medan ingen respondent valde de negativa alternativen (betyg ett eller två). Medelvärde för svaren är 4,49 och medianen är 5, vilket indikerar ett starkt positivt mottagande bland respondenterna.

Tabell 26 Mått på nöjdhet och upplevd nytta av det digitala utbildningspaketet "Ny på jobbet"

	2023	2022	2021
Snittbetyg	4,5	4,5	4,6

Antal nya eller förbättrade digitala tjänster

Tjänsterna definieras som genomförda publiceringar av nya eller förbättrade digitala tjänster som har extern åtkomst, till exempel API:er, öppna data, e-tjänster eller interaktiva digitala guider och beräkningshjälpmedel. Målvärdet är minst tre tjänster. Antalet tjänster för året är lägre jämfört med åren innan, en av orsakerna till det är att några större projekt startades under 2023, vars driftsättningar kommer att genomföras först under 2024.

Boverket har under 2023 publicerat följande nya digitala tjänster:

- Segregationsbarometern
- kreditgarantiavgiftsberäkning, för att beräkna den avgift som Boverket kommer att debitera för kreditgarantin
- ansökan om bidrag till energieffektivisering av småhus.

Boverket har under 2023 publicerat följande förbättringar i digitala tjänster:

- karttjänsterna har fått nya kartor kring trädäckning
- Segregationsbarometern fick uppdaterad årsstatistik för år 2022 och bakåt
- förbättringar av tillgänglighet i klimatdeklarationer.

Tabell 27 Antal nya eller förbättrade tjänster

	2023	2022	2021
Antal	6	13	11

Andel arrangerade konferenser och seminarier som innehåller moment för dialog

Utgångspunkt för resultatindikatorn är att Boverket i samförstånd med myndigheter, kommuner och andra aktörer ska hitta helhetslösningar på komplexa problem. Där ser vi en möjlighet att i större utsträckning, och på ett mer medvetet och strukturerat sätt, använda dialog som ett verktyg i konferenser, seminarier och hearings. Med dialog menar vi att alla deltagare i ett forum har fått möjlighet att utbyta tankar och idéer och resonera kring en specifik fråga. Dialogen bör ske i mindre grupper för att möjliggöra för alla deltagare att komma till tals. Mätningen avgränsas till att gälla konferenser och seminarier där Boverket är arrangör eller delarrangör. Boverkets löpande webbseminarier ingår inte.

Boverket har arrangerat eller delarrangerat 15 konferenser och seminarier under året. På alla konferenser utom en hade deltagarna möjlighet att komma till tals och föra dialog, ofta i mindre grupper. Vid två av tillfällena fanns bara möjlighet att komma till tals via chatt, vilket inte ger optimala förutsättningar för att föra dialog. Målvärdet är att minst 70 procent av Boverkets konferenser, seminarier och hearings ska innehålla moment för dialog. Det är andra året i rad som samtliga tillfällen innehåller dialog. De tillfällen där dialogen sker i talad form och i mindre grupper blir också allt fler.

Tabell 28 Andel arrangerade konferenser och seminarier som innehåller moment för dialog

	2023	2022	2021
Andel %	93 %	100 %	80 %

Upprätthålla en certifierbar nivå på Boverkets ledningssystem

I dagsläget är Boverket certifierade inom ledningssystem för miljö. Målet är att hålla en certifierbar nivå för ledningssystemets fyra perspektiv. Boverket arbetar aktivt för att hantera de avvikelser som uppstår och arbetar systematiskt med ständiga förbättringar. Bedömningen är att Boverket ligger på en certifierbar nivå för perspektiven kvalitet och arbetsmiljö samt arbetar aktivt för att nå en certifierbar nivå för informationssäkerhet.

Tabell 29 Certifierbar nivå på Boverkets ledningssystem

	2023	2022	2021
Antal	2	3	3

Mått på vårt informationssäkerhetsarbete

Ett konsultföretag har utfört en säkerhetsanalys, Security Health Check, av Boverkets it-miljö baserad på Center for Internet Security⁵⁰ (CIS) Controls. Analysen har berört Boverkets it-miljö inklusive klient, server, nätverk och applikation samt tillhörande organisation och regelverk.

CIS är en internationell organisation som har tagit fram och förvaltat ett it-säkerhetsramverk lämpligt för företag och verksamheter att följa. Syftet att ge riktlinjer inom vilka områden man ska eller bör fokusera på för att höja eller bibehålla en hög säkerhetsnivå inom sin it-verksamhet.

Värdet efter genomförd säkerhetsanalys vid årets slut blev 2,30 vilket innebär en liten minskning från värdet 2022 som var 2,47. Analysen genomfördes i år av en ny konsult vilket kan förklara den marginella minskningen.

Tabell 30 Mått på Boverkets informationssäkerhetsarbete

	2023	2022	2021
Mognadsgrad	2,30	2,47	2,08

Källa: CIS

⁵⁰ Länk till: Webbplatsen <https://www.cisecurity.org/controls>

4 Övrig åiterrapportering

4.1 Kompetensförsörjning och personalstatistik

Boverket ska vara en attraktiv arbetsplats där vi trivs, mår bra och utvecklas. Individer såväl som grupper ska kunna använda sin fulla potential. Våra kärnvärden – kompetens, engagemang, öppenhet och respekt – utgör basen för arbetet med att skapa goda interna förutsättningar för medarbetare och chefer. Detta bidrar till goda leveranser, utveckling och innovation.

4.1.1 Vår kompetensförsörjning

Boverket är en kunskapsintensiv organisation och arbetet med kompetensförsörjning innebär att vi ska skapa bra förutsättningar för att kunna attrahera, rekrytera, introducera, utveckla och behålla kompetenta medarbetare för att säkra vår kompetensförsörjning både på kort och lång sikt.

Med anledning av att stora regeringsuppdrag med särskild finansiering har avslutats och vårt förvaltningsanslag minskat har vi under året arbetat med omställning för att anpassa oss för nya förutsättningar. Processen har tagit tid och resulterat att vi under året har förhandlat en ny organisation från 245 till 215 tillsvidareanställda medarbetare. Omställningsprocessen har påverkat organisationen på olika sätt vilket har medfört att vi under året inte har återbesatt uppkomna vakanser, utom de befattningar som Boverket bedömer är nödvändiga i den nya organisationen 2024. Vakanser har också använts till möjliga omplaceringar under omställningsprocessen, innan de släppts till rekrytering. Totalt har fyra nya tillsvidareanställda medarbetare börjat arbeta på myndigheten under året. Några ytterligare är rekryterade men påbörjar sina anställningar först 2024. Under året har 23 tillsvidareanställda slutat sin anställning på egen begäran, varav nio med anledning av pension.

Vår bedömning är att vi har en god kompetensförsörjning men att omställningen kan medföra att det finns en ökad risk för singelkompetenser i det korta perspektivet och som en följd förväntningar som är svåra att gå tillmötes med färre medarbetare och förlorad kompetens. Vi arbetar aktivt för att säkerställa att vi har rätt kompetens men ser att vi liksom många andra arbetsgivare har utmaningar att säkerställa kompetens inom vissa områden, i år har främst kompetens kopplat till it-området och erfarna jurister varit utmanande att rekrytera och behålla. Boverket har strävat efter att möta utmaningarna genom att bredda experters förmåga till närliggande kompetensområden och utveckla juniora kompetenser med hjälp av seniora kompetenser.

Vid utgången av 2023 hade Boverket totalt 229 anställda varav tre av dessa var tidsbegränsade och 14 var uppsagda på grund av arbetsbrist.

Boverkets medarbetare anser att de har en god kompetens för att genomföra sitt uppdrag och att Boverket erbjuder goda kompetensutvecklingsmöjligheter. Under året har generella kompetenshöjande insatser genomförts inom områden som GDPR och informationspåverkan med syfte att medvetandegöra och öka kunskapen om just dessa specifika områden. Boverket har i uppdrag att tillhandahålla praktikplatser för nyanlända arbetssökanden och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Under året har Boverket erbjudit praktikplatser men av olika skäl inte lyckats få någon tillsatt. Anledningen är troligtvis att vi inte kunnat erbjuda mer än praktik eftersom vi har arbetat med omställning av personal.

4.1.2 Vårt medarbetarskap och ledarskap

Medarbetarskapet och ledarskapet har under året präglats av förändring. Dels genom det pågående arbetet med omställningen, dels genom förändringar i arbetssätt och digital utveckling. Under året har vi genom olika insatser fokuserat på att skapa förståelse och öka vår kunskap om ledarskap och medarbetarskap i en föränderlig värld. Vårt kontinuerliga arbete med att vidareutveckla vår matrisorganisation har under året präglats av ett aktivt arbete med erfarenhetsutbyte och stöd för att bidra till en effektiv och gynnsam projektorganisation med fokus på individen, gruppen och leveransen. För att dra lärdomar av stora förändringsarbeten har vi genomfört erfarenhetsutbyte och utvärdering.

4.1.3 Vår arbetsmiljö och hälsa

Den organisationsförändring och personalomställning som har genomförts under året har haft kännbar påverkan på Boverkets sociala arbetsmiljö, både för medarbetare och chefer. Att genomföra en myndighetsövergripande omställning är en omfattande process, vilket har medfört att arbetsmiljöpåverkan har varit utdragen över tid.

Utöver den negativa effekten omställningen har haft under året är vår största arbetsmiljörelaterade utmaning att planera och fördela personalresurserna på ett sätt som inte skapar stress och ojämn arbetsbelastning över tid och mellan individer och grupper. Under året har olika åtgärder vidtagits, exempelvis har kompetensutveckling i beställning och projektplanering genomförts, rutiner för bättre prioritering har utvecklats och kontinuerlig dialog mellan resursägare och projektägare har införts.

Under året har hela myndigheten deltagit i en kompetenshöjande föreläsning om kränkande särbehandling och diskriminering. Därefter har dialoger kring bemötande och kultur påbörjats på enheterna för att utveckla förståelse och medvetenhet om hur vi med vårt beteende påverkar varandra i arbetsvardagen.

4.1.4 Vår arbetsplats

Vi lämnar ett år med distansarbete bakom oss och kan konstatera att möjligheten till flexibilitet i valet av arbetsplats är gynnsamt på många sätt. Våra medarbetare upplever det som en positiv möjlighet som bidrar till balans mellan arbets- och privatliv och vi ser att det ökar vår attraktivitet som arbetsgivare och som en följd möjligheten att rekrytera personal. Vi upplever inte att distansarbetet har medfört något större produktionsbortfall, utan att det har övervägande goda effekter.

Det pågår en ständig utveckling av våra arbetssätt för att möta nya behov och utmaningar. Valet av mötesform utgör ett av dessa områden; digitala, fysiska eller hybrida möten. Löpande diskussioner har pågått inom myndigheten kring lämplig mötesform för olika typer av möten och vi har valt att låta medarbetare och chefer få prova sig fram. En ny digital samarbetsplattform har implementerats, med systemstöd för chatt, digitala möten med mera som ska underlätta för vårt samarbete utan att göra avkall på it- och informationssäkerheten för myndigheten.

Under året har Boverkets chefer och medarbetare börjat förberedas inför huvudkontorets flytt till nybyggda lokaler som ska ske under 2025. Förberedelserna har under 2023 bestått av ett antal dialogträffar med möjlighet till delaktighet och påverkan i utformningen av interiören. Även förberedelser i form av utveckling av arbetssätt med individ- och teamförmågor har påbörjats under året, liksom avveckling av befintligt huvudkontor

4.1.5 Personalstatistik

Antal anställda, medeltal och årsarbetskrafter

Tabell 31 Antal anställda, medeltal och årsarbetskrafter

	2023	2022	2021
Kvinnor	144	160	163
Män	99	108	109
Medeltal	243	268	271
Årsarbetskrafter	225	250	254

Källa: Arbetsgivarverkets tidsanvändningsstatistik. Medeltal inkluderar tjänstlediga medarbetare. Årsarbetskrafter avser antal anställda omräknat till heltidsarbete. Andel män och kvinnor redovisas utifrån årsarbetskrafter. Medeltalen för kvinnor och män 2022 har rättats upp i jämförelse med Årsredovisning 2022.

Tabell 32 Frisktal

	2023	2022	2021
Kvinnor	66,8	65,1	80,6
Män	78,3	70,7	74,1
Totalt	71,5	67,3	76,7

Källa: Primula. Frisktalet är andelen friska personer av den totala tillgängliga arbetstiden på myndigheten. Med "frisk" avses en person som har haft 0 till maximalt 40 sjukfrånvarotimmar och maximalt 3 sjuktillfällen under året.

Tabell 33 Sjuktal

	2023	2022	2021
Kvinnor	3,6	4,1	3,3
Män	1,5	2,3	2,3
<29 år	0,7	1,2	0,4
30 - 49 år	2,6	3,3	3,3
>50 år	3,0	3,6	2,8
Total sjukfrånvaro	2,8	3,4	2,9
Långtidssjukfrånvaro	42,2	47,0	50,5

Källa: Arbetsgivarverkets tidsanvändningsstatistik. Sjuktalet redovisas i procent av arbetstiden och visar den totala sjukfrånvaron fördelat på kön och ålder. Långtidssjukfrånvaro avser sjukfrånvaro längre än 60 kalenderdagar och redovisas som andel av den totala sjukfrånvaron.

4.2 Intern styrning och kontroll

Boverkets arbetsordning utgör grunden för arbetsfördelning och delegering av beslutanderätt. Arbetsordningen tillsammans med verksamhetsplanen är grunden för att bedriva vår verksamhet och är också utgångspunkten för vår uppföljning. Myndighetens arbete med riskhantering är ett viktigt verktyg för att förhindra att vi inte kan genomföra vårt uppdrag.

Ledningssystem

En viktig del i den interna styrningen av Boverket är vårt ledningssystem som är ett redskap för högsta ledningen att säkerställa planering, ledning och uppföljning av verksamheten för att skapa ständiga förbättringar. Ledningssystemet är samtidigt ett stöd för medarbetarna i det dagliga arbetet.

Boverket har ett integrerat ledningssystem som omfattar perspektiven arbetsmiljö, miljö, kvalitet och informationssäkerhet. För perspektivet miljö är vi certifierade enligt ISO 14001. Målet på myndigheten är att hålla en certifierbar nivå för hela det integrerade ledningssystemet. Att hålla en certifierbar nivå innebär att Boverket arbetar strategiskt och systematiskt med dessa perspektiv och med ständiga förbättringar.

Ledningen har under året haft en genomgång av ledningssystemet för att säkerställa att systemet stödjer verksamheten på rätt sätt.

Avvikelser, incidenter, tillbud och förbättringsförslag

Ett system för rapportering av avvikelser, it-incidenter, riskobservationer, tillbud, arbetsskador och förbättringsförslag finns. Systemet ska underlätta rapporteringen och hanteringen av de händelser som inträffat, förhindra att problem och olyckor uppstår samt skydda mot ohälsa. Anställda hjälps åt att förbättra och utveckla verksamheten och delar med sig av förbättringsförslag via systemet.

4.2.1 Riskhantering

All riskhantering på Boverket utgår ifrån de fyra perspektiv som ingår i ledningssystemet; kvalitet, arbetsmiljö, miljö och informationssäkerhet. All riskhantering hanteras på samma ställe för att kunna analyseras på övergripande nivå. På så sätt kan riktade insatser sättas in om det finns återkommande risker i organisationen.

Boverkets riskhantering genomförs inom flera områden av verksamheten:

- integrerat i verksamhetsplaneringen
- vid förändringar i verksamheten
- vid krissituationer
- pågående verksamhet på enheter och avdelningar
- arbetsmiljö på enheter och avdelningar
- processer
- förvaltningsorganisation för system
- enskilda projekt.

Alla identifierade risker utgör en grund för den övergripande riskanalysen för Boverket där väsentliga risker identifierats.

Väsentliga risker

Myndigheten har identifierat nio väsentliga risker där åtgärder genomförts under året för att begränsa eller eliminera riskerna. Risker som är identifierade och där åtgärder genomförts under året är kopplade till:

- korruption
- att ha rätt kompetens vid rätt tillfälle
- mängden lagkrav att efterleva
- osäker medelstildelning och beredskap för snabba förändringar
- komplexitet i arbetet mot ett hållbart samhälle, målträngsel
- verksamhetens omställningsarbete
- informationspåverkan

- driftsavbrott
- utbetalningar.

Under året har särskilda insatser genomförts för att ännu bättre arbeta på ett säkert och effektivt sätt med Boverkets riskhantering.

4.2.2 Grund för bedömning av intern styrning och kontroll

Inom organisationen ansvarar chefer med personalansvar på olika nivåer för intern styrning och kontroll inom sitt ansvarsområde i enlighet med arbetsordningen. Cheferna har för sitt ansvarsområde lämnat ett intygande om att den interna styrningen och kontrollen är betryggande. Intygandet baseras på sina egna värderingar av hur den interna styrningen och kontrollen bedrivits under året. Områdena som värderas är:

- intern miljö
- riskhantering
- kontrollåtgärder
- information och kommunikation
- uppföljning och utvärdering.

De samlade intygen hanteras av överordnad chef som ger en samlad grund för bedömning till generaldirektör inför dennes intygande.

4.2.3 Internrevisionens uppdrag och resultat

Internrevisionen bedrivs enligt internrevisionsförordningen (2006:1228), Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd samt The Institute of Internal Auditors (IIA:s) internationella riktlinjer för yrkesmässigt utförande av internrevisionen (International Professional Practises Framework, IPPF) och IIA:s yrkesetiska kod. Internrevisionens uppdrag är att, utifrån analys av verksamhetens risker, självständigt granska och lämna förslag till förbättringar av myndighetens arbete med intern styrning och kontroll så att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515). Vidare ger internrevisionen råd och stöd till verksamheten.

Internrevisionen har under verksamhetsår 2023 granskat Boverkets hantering av allmänna handlingar och konsultanvändning. Resultatet av granskningarna redovisas i revisionsrapporter samt i internrevisionens årsrapport. Generaldirektören har med anledning av internrevisionens granskningar beslutat om åtgärder för lämnade rekommendationer under 2023. Internrevisionen har haft en löpande dialog med generaldirektören där bland annat myndighetens riskacceptans diskuterats och värderats.

4.3 Anpassning till ökad digitalisering och fler lagkrav

Boverket arbetar ständigt med att förbättra och effektivisera all verksamhet inom myndighetens ansvarsområde, både ur ett kvalitetsperspektiv och ett ekonomiskt perspektiv. Med antalet ökade krav på myndigheten har allt fler resurser krävts för anpassning och lagefterlevnad av dessa krav och en effektiv leverans blir svår att upprätthålla under längre tid.

Anpassningen till den ökade digitaliseringen har inneburit att mer resurser har lagts på långsiktig förvaltning för att upprätthålla aktuell och relevant information. Digitaliseringen har även inneburit utökade krav på upphandling och inköp av system, förvaltning av system samt drift och underhåll av dessa system.

Fler lagkrav påverkar myndigheten så som exempelvis GDPR⁵¹ och lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.⁵² För att kunna efterleva de ökade lagkraven har resursbehovet av både administration och stödverksamhet väsentligt ökat under året.

Både anpassningen till digitalisering och efterlevnad av fler lagar har lett till att minskade resurser har kunnat läggas på myndighetens kärnverksamhet och därmed påverkat en effektiv leverans negativt.

⁵¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) samt kompletterande nationella bestämmelser, lagen (2018:218) och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

⁵² Bakomliggande direktiv: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer.

5 Finansiell redovisning

5.1 Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)

	not	2023	2022
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	326 612	348 470
Intäkter i garantiverksamhet	2	62 814	71 964
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	3	1 012	1 851
Intäkter av bidrag	4	13 619	16 813
Finansiella intäkter	5	90 347	19 374
Summa Verksamhetens intäkter		494 403	458 472
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	6	-223 648	-228 564
Kostnader för lokaler		-15 293	-14 829
Kostnader i garantiverksamhet	7	-2 098	372
Övriga driftskostnader		-103 196	-122 902
Finansiella kostnader	8	-620	-103
Avskrivningar		-30 563	-10 607
Summa Verksamhetens kostnader		-375 417	-376 633
Verksamhetsutfall		118 985	81 839
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	9	7 327	2 542
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-7 327	-2 542
Saldo Uppbördsverksamhet		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		5 230 171	9 093 431
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	10	883	185 117
Lämnade bidrag	11	-5 230 905	-9 279 907
Saldo Transfereringar		149	-1 359
Årets kapitalförändring	12	119 134	80 480

5.2 Balansräkning

Balansräkning (tkr)

	not	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	13		
Balanserade utgifter för utveckling		18 857	37 384
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		818	2 480
Summa Immateriella anläggningstillgångar		19 675	39 864
Materiella anläggningstillgångar	14		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		102	370
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		362	1 426
Summa Materiella anläggningstillgångar		464	1 796
Finansiella anläggningstillgångar	15		
Andra långfristiga fordringar		11 051	11 225
Summa Finansiella anläggningstillgångar		11 051	11 225
Kortfristiga fordringar	16		
Kundfordringar		1 474	43
Fordringar hos andra myndigheter		7 674	10 420
Övriga kortfristiga fordringar		4 263	4 025
Summa Fordringar		13 411	14 488
Periodavgränsningsposter	17		
Förutbetalda kostnader		10 701	9 585
Upplupna bidragsintäkter		1 150	582
Övriga upplupna intäkter		0	229
Summa Periodavgränsningsposter		11 851	10 396
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	18	-4 319	-7 935
Summa Avräkning med statsverket		-4 319	-7 935
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		90 386	113 559
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		2 544 518	2 436 237
Summa Kassa och bank		2 634 903	2 549 795
SUMMA TILLGÅNGAR		2 687 037	2 619 631
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	19		
Statskapital		24 400	30 000
Balanserad kapitalförändring		2 387 466	2 301 386
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		119 134	80 480
Summa Myndighetskapital		2 531 000	2 411 866
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	20	117	241
Avsättningar för garantier	21	65 026	102 911
Övriga avsättningar	22	2 556	2 177
Summa Avsättningar		67 699	105 329
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	23	19 076	21 035
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		7 202	10 583
Leverantörsskulder		28 641	37 335
Övriga kortfristiga skulder	24	3 623	3 758
Summa Skulder m.m.		58 542	72 711
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	25	24 820	21 702
Oförbrukade bidrag	26	4 976	8 023
Summa Periodavgränsningsposter		29 796	29 725
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		2 687 037	2 619 631
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser		inga	inga

5.3 Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (tkr), se not 27

Anslag (ramanslag)	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl.brev	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter 1/1 - 31/12 2023	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg							
09 4:5 ap / Invstöd till hyresbostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarkn.	465 936			-465 936			
09 4:5 ap 10 Invstöd, äldreområdet	307 350	990 500		-307 350	990 500	-608 450	382 050
Summa utgiftsområde 9	773 287	990 500		-773 287	990 500	-608 450	382 050
Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering							
13 4:1 ap 6 Åtgärder segregation		5 000			5 000	-4 731	269
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid							
17 1:5 ap 1 Icke-statliga kulturlokaler	605	9 852		-605	9 852	-7 446	2 406
17 13:2 ap 1 Organisationsbidrag	281	4 980		-281	4 980	-4 980	
17 13:2 ap 4 Allmänna samlingslokaler	822	28 382		-822	28 382	-28 124	258
17 13:2 ap 5 Verksamhetsutveckling	359	18 802		-359	18 802	-18 752	50
Summa utgiftsområde 17	2 067	62 016		-2 067	62 016	-59 301	2 715
Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och bygga samt konsumentpolitik							
18 1:1 ap 2 Bostadspolitisk utveckling - del till Boverket		1 000			1 000	-862	138
18 1:2 ap 1 Omstrukt komm bostadsföretag	11 616	6 500		-11 616	6 500	-973	5 527
18 1:3 ap 1 Stöd ordna bostad	38 560	25 000		-38 560	25 000	-730	24 270
18 1:3 ap 2 Stöd till byggemenskaper	2 936	4 000		-2 936	4 000	209	4 209
18 1:4 ap 1 Förvaltningskostnader	9 686	286 029		-196	295 519	-287 861	7 658
18 1:7 ap 1 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus	24 740	24 233		-24 740	24 233	-5 137	19 096
18 1:7 ap 4 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus, RRF		100 000	60 000		160 000	-119 597	40 403
18 1:7 ap 5 Energieffektivisering av flerbostadshus	355 780	220 767	-60 000	-355 780	160 767	-119 798	40 969
18 1:8 ap 2 Invstöd för anordn. av hyresbostäder och bostäder för studerande RRF		1 900 000			1 900 000	-1 898 066	1 934
18 1:8 ap 3 Invstöd för anordn. av hyresbostäder och bostäder för studerande	1 916 632	2 395 000		-1 916 632	2 395 000	-2 389 955	5 045
Summa utgiftsområde 18	2 359 951	4 962 529		-2 350 461	4 972 019	-4 822 770	149 249
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård							
20 1:18 ap 1 Stöd till gröna och trygga samhällen	43 103			-43 103			
Utgiftsområde 21 Energi							
21 1:2 ap 3 Investeringsbidrag för energieffektivisering		304 000			304 000	-48 357	255 643
21 1:2 ap 4 Byggnaders energiprestanda		13 000	500		13 500	-13 500	
Summa utgiftsområde 21		317 000	500		317 500	-61 857	255 643

Anslagsredovisning (forts.)

Anslag (ramanslag)	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl.brev	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter 1/1 - 31/12 2023	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel							
23 1:17 ap 8 Landsbygdsstöd - Krisstöd	22 249		50	-22 249	50	-46	4
Utgiftsområde 24 Näringsliv							
24 1:23 ap 1 (2021) Stöd till enskilda näringsidkare	150 000				150 000		150 000
24 1:25 ap 1 (2022) Stöd till enskilda näringsidkare	244 026				244 026	290	244 316
24 1:26 ap 1 (2022) Omsättningsstöd till handelsbolag	38 921				38 921		38 921
24 1:26 ap 1 (2021) Stöd till handelsbolag	20 000				20 000		20 000
24 1:27 ap 3 (2021) Tillfälligt stöd hyreskostnader vissa företag	18 835			-14 835	4 000	83	4 083
Summa utgiftsområde 24	471 781			-14 835	456 946	373	457 319
Summa Anslag	3 672 437	6 337 045	550	-3 206 001	6 804 031	-5 556 783	1 247 248

Redovisning mot inkomstitlar (tkr), se not 28

Inkomstitel	Inkomster
Övriga inkomster, 2811 113	6 427
Inkomster, 2127 005	900
Summa inkomstitlar	7 327

Redovisning av beställningsbemyndigande (tkr), se not 29

Anslag	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år			
				2024	2025	2026	2027-
09 4:5 ap 10 Invstöd, äldreområdet	990 000	923 717	851 503	439 867	297 982	88 394	25 260
17 1:5 ap 1 Icke-statliga kulturlokaler	11 000	8 035	10 338	3 488	6 850		
samlingslokaler	30 000	26 985	25 195	16 951	8 245		
17 13:2 ap 5 Verksamhetsutveckling	10 000	8 435	10 000	3 576	5 718	706	
18 1:2 ap 1 Omstrukt komm bostadsföretag	12 500	4 700					
21 1:2 ap 3 Investeringsbidrag för energieffektivisering	660 000		16 096	15 596	500		
Summa bemyndigande	1 713 500	971 872	913 132	479 477	319 295	89 100	25 260

Anslagsredovisning (forts.)

Redovisning av äldre beställningsbemyndigande (tkr), se not 30

Anslag	Tilldelat budgetår	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år			
				2024	2025	2026	2027-
18 1:7 ap 1 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus	År 2018	54 434	46 544	19 726	14 199		12 619
18 1:7 ap 4 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus, RRF	År 2022	100 000	575 600	575 600			
18 1:7 ap 5 Energieffektivisering av flerbostadshus	År 2022	1 043 852	350 617	49 056	16 302	285 259	
Summa 18 1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus	År 2022	1 143 852	926 217	624 656	16 302	285 259	
18 1:8 ap 2 Invstöd för anordn. av hyresbostäder och bostäder för studerande RRF	År 2022	1 900 000	1 200 000	1 200 000			
18 1:8 ap 3 Invstöd för anordn. av hyresbostäder och bostäder för studerande	År 2022	7 330 195	3 512 452	2 451 935	650 874	286 208	123 435
Summa 18 1:8 Invstöd för anordn. av hyresbostäder och bostäder för studerande	År 2022	9 230 195	4 712 452	3 651 935	650 874	286 208	123 435
Summa äldre bemyndigande		10 428 480	5 685 214	4 296 317	681 375	571 467	136 055
Totalt beställningsbemyndigande	1 713 500	11 400 353	6 598 345	4 775 794	1 000 670	660 567	161 315

Finansiella villkor (tkr)

Anslag	Finansiella villkor	Villkor	Utfall
09 4:5 ap 10 Invstöd, äldreområdet			
1 000 tkr får användas för handläggning av ärenden		1 000	988
17 1:5 ap 1 Icke-statliga kulturlokaler			
Högst 300 tkr får användas för administrativa kostnader		300	290
17 13:2 ap 4 Allmänna samlingslokaler			
Högst 1 170 tkr får användas för administrativa kostnader		1 170	1 148
17 13:2 ap 5 Verksamhetsutveckling			
Högst 1 250 tkr får användas för administrativa kostnader		1 250	1 200
18 1:2 ap 1 Omstrukt komm bostadsföretag			
Högst 1 000 tkr får användas för Boverkets kostnader för att administrera stöden.		1 000	973
18 1:4 ap 1 Förvaltningskostnader			
Disponibel anslagskredit.		8 390	
Disponibel räntekontokredit.		6 000	
Disponibel låneram.		35 000	19 076
10 000 tkr får användas för att utveckla arbetet inom byggsektorn med omställning till cirkulär ekonomi		10 000	8 727
2 000 tkr får användas för administration av omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag		2 000	
18 1:7 ap 1 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus			
Högst 4 500 tkr av ap 1, 4 och 5 får användas för Boverkets kostnader för att administrera stöden.		1 000	988
18 1:7 ap 4 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus, RRF			
Högst 4 500 tkr av ap 1, 4 och 5 får användas för Boverkets kostnader för att administrera stöden.		2 000	1 948
18 1:7 ap 5 Energieffektivisering av flerbostadshus			
Högst 4 500 tkr av ap 1, 4 och 5 får användas för Boverkets kostnader för att administrera stöden.		1 500	1 463
18 1:8 ap 2 Invstöd för anordn. av hyresbostäder och bostäder för studerande RRF			
Högst 7 500 tkr av ap 2 och 3 får användas för Boverkets kostnader för att administrera stöden.		2 050	2 000
18 1:8 ap 3 Invstöd för anordn. av hyresbostäder och bostäder för studerande			
Högst 7 500 tkr av ap 2 och 3 får användas för Boverkets kostnader för att administrera stöden.		5 450	5 326
21 1:2 ap 3 Investeringsbidrag för energieffektivisering			
Högst 4 000 tkr får användas för Boverkets administrativa kostnader.		4 000	3 584
21 1:2 ap 4 Byggnaders energiprestanda			
Disponibel anslagskredit.		16 100	
23 1:17 ap 8 Landsbygdsstöd - Krisstöd			
Högst 3 000 tkr får användas för administrativa kostnader		3 000	

5.4 Tilläggsupplysningar och noter

Tilläggsupplysningar och noter (tkr)

Upplysningar för jämförelseändamål

I och med att Boverket får lägre tilldelning på förvaltningsanslaget för perioden 2023-2025, har myndigheten minskat sin grundbemanningen med 50 befattningar under perioden december 2022 till 2023 års utgång.

Boverket har skrivit ner den anslagsfinansierade anläggningen *Nytt bidragssystem* till noll kronor. Detta på grund av att Boverket insett att den immateriella anläggningstillgången inte kan realiseras, då den inte kommer att vara användbar eller kunna färdigställas på grund av tekniska svårigheter. Den kommer heller inte tillföra några ekonomiska fördelar eller uppfylla den nytta som det var tänkt.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag förutom vad gäller resultaträkningens uppställningsform. Intäkter och kostnader i garantiverksamhet har fått egna poster och dess belopp har dragits bort från posterna Intäkter av avgifter och andra ersättningar respektive Övriga driftkostnader. Beloppen är inte justerade efter tusenkronorsavrundning.

Avgiftsintäkter

Enligt regeringsbeslut N95/2193 den 30 november 1995 bemyndigar regeringen Boverket att ta ut avgifter för sådana varor och tjänster som avses i 4 § första stycket avgiftsförordningen utan hinder av andra stycket samma paragraf.

Garantiverksamheten regleras av Förordning om utlåning och garantier (2011:211). Intäkterna disponeras av Boverket.

Likvida medel/betalningar

Boverket har två betalningsflöden, räntebärande och icke räntebärande. Anslagsposterna inom anslaget 1:4 Boverket för utgiftsområde 18 är räntebärande. Övriga anslag är icke räntebärande.

Värdering av fordringar och skulder

Värdering av fordringar och skulder görs till bokfört belopp. Fordringarna har upptagits till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs belopp på minst 50 tkr.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar.

Objekt som har ett naturligt samband och vars sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till minst 25 tkr klassificeras även de som en anläggningstillgång.

Egenutvecklade IT-system bokförs som immateriella anläggningstillgångar om anskaffningsvärdet uppgår till minst 500 tkr.

Förbättringsutgifter på annans fastighet bokförs som anläggningstillgång om utgiften uppgår till minst 250 tkr.

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Egenutvecklade programvaror (IT-system)	5 år
Övriga programvaror	3 år
Förbättringsutgifter annans fastighet	5 år
Datorer	3 år
Maskiner och Bilar	5 år
Möbler	5 år

Sjukfrånvaro

Uppgifterna om sjukfrånvaro redovisas i resultatredovisningen under 4.1.5 Personalstatistik.

Uppgifter om rådsledamöter och ledande befattningshavare

Utbetald ersättning till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller i svenska eller utländska aktiebolag, enligt 7 kapitlet 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

(tkr)

Anders Sjelvgren, GD	1 368
Alireza Akhondi (16/3 -)	
Charlotte Brogren	
- Rådsledamot i Statens energimyndighets insynsråd	- Styrelseledamot i OrganoClick AB
- Rådsledamot i Bolagsverkets insynsråd	- Styrelseordförande i OO Software AB
- Styrelseordförande i HMS Networks AB	- Styrelseledamot i Alimak Group Management AB
- Styrelseordförande i Avassa Systems AB	- Styrelseordförande i Bipon AB
- Styrelseledamot i SEEL Swedish Electric Laboratory AB	- Styrelseordförande i Seven District AB
Mikael Eskilandersson (16/3 -)	2
Anders Holmestig	
- Styrelsesuppleant i Lena Holmestig Kommunikation AB	- Styrelseledamot i Fastighetsägarna Sverige AB
- Styrelseledamot i Högskolan Kristianstad	
David Josefsson (16/3 -)	
- Styrelsesuppleant i Göteborgs Hamn AB	- Styrelsesuppleant i Scandinavian Distripoint AB
Marie Linder	
- Styrelseordförande i Boinstitutet i Sverige AB	- Styrelseordförande i Råd och Rön AB
Lena Neij	
- Styrelsesuppleant i Neij & Lindberg AB	- Styrelsesuppleant i Dr Hans Neij Patentbyrå AB
Anders Nordstrand	
- Styrelsesuppleant i Utvecklingsstrategerna i Stockholm AB	- Styrelseordförande i SABO Förlags AB
- Styrelseledamot i Sustainable Innovation i Sverige AB	- Styrelsesuppleant i Madeleine Sjöstrand AB
- Styrelseledamot i Fastigo AB	
Jakob Olofsgård (16/3 -)	
- Rådsledamot i Folkhälsomyndighetens insynsråd	- Styrelsesuppleant i HSB Gambrinus AB
- Styrelseledamot i HSB FastighetsFörvaltning Göta AB	
Tobias Olsson	
- Styrelseledamot i Sveriges Arkitekters ArkitektService AB	- Styrelseledamot i Arkitektur Förlag AB
Larry Söder (16/3 -)	
- Rådsledamot i Statens energimyndighets insynsråd	- Styrelseledamot i Pertinax Holding AB

Not 1 Intäkter av anslag

	2023	2022
Redovisat mot anslag under året enligt anslagsutfall	326 612	348 660
Anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad t o m 2008		-191
Summa anslag	326 612	348 470

Anslagsavräkning av semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 är gjord enligt övergångsbestämmelsen till 12 § anslagsförordningen och var fullt avräknad vid utgången av år 2022.

Not 2 Intäkter i garantiverksamhet

	2023	2022
Fakturerade garantiavgifter/premier	20 476	44 607
- varav riskpremie	18 557	40 178
Ofakturerade garantiavgifter/premier	1 953	2 147
Förändring av risker i garantier	40 385	25 210
Summa intäkter i garantiverksamhet	62 814	71 964

Under år 2023 har det nytecknats färre antal garantier än under föregående år, därav att fakturerade avgifter minskat. Avsättningar för risker minskade med 40 385 tkr 2023, se not 21.

Not 3 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2023	2022
Enligt 4 § avgiftsförordningen		
Försäljning av publikationer	0	1
Kurs- och konferensavgifter	10	265
Konsultuppdrag	78	
	88	266
Övriga intäkter		
Övrigt	924	1 585
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 012	1 851

Boverket har inte haft någon betalkonferens under 2023.

Not 4 Intäkter av bidrag

	2023	2022
Statliga myndigheter	12 568	14 478
Övriga	1 051	2 335
Summa intäkter av bidrag	13 619	16 813

Not 5 Finansiella intäkter

	2023	2022
Ränteintäkter avseende räntekonto i Riksgäldskontoret	3 022	808
Ränteintäkter avseende tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	87 307	18 536
Övriga finansiella intäkter	18	30
Summa finansiella intäkter	90 347	19 374

Under 2022 lämnade vi nollräntan, vilket påverkade räntekostnader- och intäkter.

Not 6 Kostnader för personal

	2023	2022
Boverkets lönekostnader	-140 840	-144 389
- varav arvoderade	-78	-162
Avgifter enligt lag och avtal	-78 824	-79 655
Övriga personalkostnader	-3 484	-4 188
Summa kostnader för personal	-223 648	-228 564

Not 7 Kostnader i garantiverksamhet

	2023	2022
Återvunna förluster regresser	2 530	2 684
Förändring skade- och regressfordringar	16 832	-618
- varav förändring Oreglerade skador	-2 500	
Konstaterade förluster	-21 863	-2 063
Förändring befarade förluster	402	369
- varav återförd nedskrivning vid konstaterad förlust	2 063	2 285
Summa kostnader i garantiverksamhet	-2 098	372

Under år 2023 gjordes avskrivningar i ett antal regressärenden med stora kapitalbelopp vilket påverkat *Förändring skade- och regressfordringar* samt *Konstaterade förluster*.

Not 8 Finansiella kostnader

	2023	2022
Räntekostnader avseende lån i Riksgäldskontoret	-606	-95
Övriga räntekostnader	-29	-1
Övriga finansiella kostnader	16	-7
Summa finansiella kostnader	-620	-103

Under 2022 lämnade vi nollräntan, vilket påverkade räntekostnader- och intäkter.

Not 9 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras

	2023	2022
Byggsanktionsavgift	105	
Återkrav av lämnade bidrag där anslaget är avslutat	6 153	1 484
Ränta på återkrav av lämnade bidrag	169	0
Marknadsmässig avgift kreditgarantier	900	1 056
Övriga återkrav		2
Summa intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	7 327	2 542

Not 10 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag

Statens energimyndighets solcellsstöd utbetalades med 313 tkr 2023 jämfört med 185 117 tkr 2022

Not 11 Lämnade bidrag

	2023	2022
Statliga myndigheter	-240	-1 485
Statliga bolag		-586
Kommuner och regioner	-73 264	-149 211
Övriga länder och internationella organisationer	-251	-287
Ideella organisationer och stiftelser	-58 448	-384 187
Privata företag	-4 403 124	-7 443 073
Enskilda personer	-45 238	-138 694
Allmännyttan	-650 341	-1 162 384
Summa lämnade bidrag	-5 230 905	-9 279 907

Minskningen av lämnade bidrag beror främst på de tillfälliga stöden år 2022 Landsbygdsstöd - Krisstöd och Stöd till enskilda näringsidkare. Även utbetalning av Energieffektivisering av flerbostadshus och Invstöd för anordn. av hyresbostäder och bostäder för studerande har minskat.

Not 12 Årets kapitalförändring

	2023	2022
Kreditgarantier för ny- och ombyggnad, inkl Avlösen av kommunal borgen	143 385	87 068
Avskrivningar anläggningar utan lån	-24 400	-5 600
Avslutade erhållna bidrag	-371	371
Återkrav av lämnade bidrag där anslaget inte är avslutat	149	-1 359
Summa årets kapitalförändring	119 134	80 480

Ökningen av årets kapitalförändring avseende *Kreditgarantier för ny- och ombyggnad* beror till största delen på ökade ränteintäkter.

Not 13 Immateriella anläggningstillgångar

	2023-12-31	2022-12-31
<i>Balanserade utgifter för utveckling</i>		
Ingående anskaffningsvärde	63 705	46 983
Tillkommande tillgångar	8 981	16 723
- varav under året övertagna anläggningar		1 905
Akkumulerat anskaffningsvärde	72 687	63 705
Ingående avskrivningar	-26 321	-18 229
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-27 508	-7 258
Under året övertagna avskrivningar		-834
Akkumulerade avskrivningar	-53 830	-26 321
Bokfört värde	18 857	37 384
<i>Rättigheter och andra immateriella tillgångar</i>		
Ingående anskaffningsvärde	20 714	19 440
Tillkommande tillgångar	60	1 274
Akkumulerat anskaffningsvärde	20 775	20 714
Ingående avskrivningar	-18 234	-16 652
Årets avskrivningar	-1 723	-1 583
Akkumulerade avskrivningar	-19 957	-18 234
Bokfört värde	818	2 480

Boverket övertog 2022 anläggningen *Segregationsbarometern* från Delegationen mot segregation och efter värdering gjordes en nedskrivning med 471 tkr. Årets avskrivningar och nedskrivningar uppgår till 27 508 tkr, där nedskrivning av anläggningen *Nytt bidragssystem* står för 24 000 tkr.

Not 14 Materiella anläggningstillgångar

	2023-12-31	2022-12-31
<i>Förbättringsutgifter på annans fastighet</i>		
Ingående anskaffningsvärde	8 099	8 099
Ackumulerat anskaffningsvärde	8 099	8 099
Ingående avskrivningar	-7 729	-7 429
Årets avskrivningar	-268	-300
Ackumulerade avskrivningar	-7 997	-7 729
Bokfört värde	102	370
<i>Maskiner, inventarier, installationer m.m.</i>		
Ingående anskaffningsvärde	22 230	21 898
Tillkommande tillgångar		364
Utrangering och försäljning	-763	-33
Ackumulerat anskaffningsvärde	21 467	22 230
Ingående avskrivningar	-20 804	-19 370
Årets avskrivningar	-1 064	-1 467
Utrangering och försäljning	763	33
Ackumulerade avskrivningar	-21 105	-20 804
Bokfört värde	362	1 426

Not 15 Finansiella anläggningstillgångar

	2023-12-31	2022-12-31
Ofakturerade garantiavgifter/premier	9 515	7 562
- varav förväntas regleras nästa år	1 682	1 095
Regress Kreditgarantier, ack skador	101 519	124 968
Regress Kreditgarantier, ack återbetalningar	-34 094	-33 150
Regress Kreditgarantier, ack avskrivning	-4 124	-4 124
Regress Kreditgarantier, ack värdereglering	-61 766	-84 031
Saldo Regress Kreditgarantier	1 536	3 664
Bokfört värde	11 051	11 225

Under år 2023 gjordes avskrivningar i ett antal regressärenden med stora kapitalbelopp vilket påverkat ackumulerade skador samt ackumulerad värdereglering.

Not 16 Kortfristiga fordringar

	2023-12-31	2022-12-31
<i>Kundfordringar</i>	1 474	43
Kundfordringar, inhemska kunder	1 060	43
Kundfordringar, utländska kunder	415	0
<i>Fordringar hos andra myndigheter</i>	7 674	10 420
Kundfordringar, statliga	351	556
Övriga fordringar	21	23
Mervärdeskattfordran	7 301	9 841
<i>Övriga kortfristiga fordringar</i>	4 263	4 025
Uppbördsfordringar	389	389
Återkrav lämnade bidrag	3 784	3 635
Negativ lön	90	0
Bokfört värde	13 411	14 488

Not 17 Periodavgränsningsposter

	2023-12-31	2022-12-31
<i>Förutbetalda kostnader</i>	10 701	9 585
Förutbetalda hyror	3 583	1 492
Övriga förutbetalda kostnader	7 118	8 093
<i>Upplupna bidragsintäkter</i>	1 150	582
<i>Upplupna avgiftsintäkter</i>		229
Bokfört värde	11 851	10 396

Not 18 Avräkning med statsverket

	2023-12-31	2022-12-31
<i>Uppbörd</i>		
<i>Ingående balans</i>	-389	-389
Redovisat mot inkomsttitel 2811 113	-6 427	-1 487
Redovisat mot inkomsttitel 2127 005	-900	-1 056
Uppbördsmedel som betalats i icke räntebärande flöde	7 327	2 542
<i>Fordringar avseende uppbörd</i>	-389	-389
<i>Anslag i icke räntebärande flöde</i>		
<i>Ingående balans</i>	17 836 252	8 709 917
Redovisat mot anslag	5 268 922	9 125 920
Transfereringar m.m. som betalats i icke räntebärande flöde	1 241	415
<i>Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde</i>	23 106 414	17 836 252
<i>Anslag i räntebärande flöde</i>		
<i>Ingående balans</i>	-9 686	-32 376
Redovisat mot anslag	287 861	325 677
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-286 029	-316 330
Återbetalning av anslagsmedel	196	13 342
<i>Skulder avseende anslag i räntebärande flöde</i>	-7 658	-9 686
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>		
<i>Ingående balans</i>		191
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln		-191
<i>Övriga fordringar på statens centralkonto</i>		
<i>Ingående balans</i>	-17 834 111	-8 702 779
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	87 524	257 769
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-5 347 531	-9 386 144
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	-8 568	-2 957
<i>Övriga fordringar på statens centralkonto</i>	-23 102 686	-17 834 111
Summa Avräkning med statsverket	-4 319	-7 935

Not 19 Myndighetskapital

Förändring av myndighetskapitalet	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2022	30 000	5 384	2 296 002	80 480	2 411 866
Ingående balans 2023	30 000	5 384	2 296 002	80 480	2 411 866
Föregående års kapitalförändring	-5 600	-988	87 068	-80 480	0
Årets kapitalförändring				119 134	119 134
Summa årets förändring	-5 600	-988	87 068	38 654	119 134
Utgående balans 2023	24 400	4 395	2 383 070	119 134	2 531 000

Not 20 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2023-12-31	2022-12-31
<i>Ingående pensionsavsättning</i>	241	150
Årets pensionskostnad	18	212
Årets pensionsutbetalning	-141	-121
<i>Utgående pensionsavsättning</i>	117	241

Avsättningen avser en medarbetare.

Not 21 Avsättningar för garantier

	2023-12-31	2022-12-31
Risker som kan finansieras av garantiavgifter	62 526	102 911
Oreglerade skador	2 500	
Utgående avsättningar för garantier	65 026	102 911

Garantistocken bestod av 79 ärenden med ett garanterat belopp på 3 410 719 tkr den 31/12 2023 jämfört med 126 ärenden med ett garanterat belopp på 5 553 094 tkr den 31/12 2022. Avsättningen har minskat i takt med att garanterat belopp minskat under år 2023, detta som en följd av den allmänna inbromsningen på bostadsmarknaden.

Not 22 Övriga avsättningar

	2023-12-31	2022-12-31
<i>Avsättningar för omstruktureringsåtgärder</i>		
Årets avsättning	312	
<i>Utgående avsättning omstruktureringsåtgärder</i>	312	
<i>Avsättningar för lokalt omställningsarbete</i>		
Ingående avsättning lokalt omställningsarbete	2 177	2 017
Årets avsättning	412	435
Årets upplösning	-346	-275
<i>Utgående avsättning lokalt omställningsarbete</i>	2 243	2 177
Utgående övriga avsättningar	2 556	2 177

Årets avsättning för omstruktureringsåtgärder avser engångspremie till SPV för en medarbetare.

Not 23 Lån i Riksgäldskontoret

	2023-12-31	2022-12-31
Beviljad låneram	35 000	35 000
Ingående balans	21 035	14 586
Årets nya lån	4 204	11 456
Årets amorteringar	-6 163	-5 007
Utnyttjad låneram	19 076	21 035

Avser lån för finansiering av anläggningstillgångar.

Not 24 Övriga kortfristiga skulder

	2023-12-31	2022-12-31
Personalens källskatt	3 623	3 757
Övriga skulder	0	2
Summa Övriga kortfristiga skulder	3 623	3 758

Not 25 Upplupna kostnader

	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna löner och semesterlöneskuld samt avgifter enligt lag och avtal	23 987	19 804
Övriga upplupna kostnader	833	1 899
Summa Upplupna kostnader	24 820	21 702

Kostnader för arbetsbefriade under 2024 uppgår till 6 232 tkr.

Not 26 Oförbrukade bidrag

	2023-12-31	2022-12-31
Bidrag från andra myndigheter	4 900	7 685
- varav beräknas tas i anspråk		
inom tre månader	1 059	465
inom ett år	3 666	3 800
inom ett till tre år		2 500
efter tre år		
- varav ska återbetalas	175	920
Bidrag från icke statliga organisationer	76	338
Summa Oförbrukade bidrag	4 976	8 023

Not 27 Redovisning mot anslag

Inga anslag eller anslagsposter har fått ändrade beteckningar 2023 jämfört med 2022.

09 4:5 ap 7 Invstöd till hyresbostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarkn.

Utestående åtaganden 2022 infrias mot ap 10 enligt regleringsbrev för 2023.

09 4:5 ap 10 Invstöd. äldreområdet

Investeringsstödet inom äldreområdet är från och med år 2023 återfört till en anslagspost. Den tillfälliga anslagsökningen som gjorts under år 2021–2023 har inte nyttjats, delvis eftersom bemyndiganderamen inte höjdes initialt men också på grund av att efterfrågan på stödet inte ökat.

17 1:5 ap 1 Icke-statliga kulturlokaler

Flera stödmottagare genomförde inte alla de åtgärder som de blivit beviljade, vilket minskade utbetalningarna från anslaget.

18 1:1 ap 2 Bostadspolitisk utveckling. - del till Boverket

Genomförandet av uppdraget har skett på ett kostnadseffektivt sätt varför hela anslaget inte har behövt utnyttjas.

18 1:2 ap 1 Omstrukturerat bostadsföretag

Stödet är inte efterfrågat i dess nuvarande utformning och det finns inte några ansökningar att göra utbetalningar till.

18 1:3 ap 1 Stöd ordna bostad

Efterfrågan på detta stöd understiger kraftigt anslagsnivån, liksom tidigare år.

18 1:3 ap 2 Stöd till byggemenskaper

Efterfrågan har minskat sedan stödet initierades 2019 och understiger nu anslagsnivån.

18 1:7 ap 1 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus

Flera projekt med beviljat stöd har försenats eller återkallats.

18 1:7 ap 4 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus, RRF

Stödmottagarna har inte ansökt om utbetalning i enlighet med när de tidigare angett att renoveringsprojekten ska vara klara.

18 1:7 ap 5 Energieffektivisering av flerbostadshus

Stödmottagarna har inte ansökt om utbetalning i enlighet med när de tidigare angett att renoveringsprojekten ska vara klara.

21 1:2 ap 3 Investeringsbidrag för energieffektivisering

Stödets utformning gör att avslagsgraden är hög och det beviljas färre ansökningar än vad som antagits initialt.

24 1:23 ap 1 (2021) Stöd till enskilda näringsidkare

Boverket meddelade hösten 2022 att det inte fanns behov av denna anslagspost.

24 1:25 ap 1 (2022) Stöd till enskilda näringsidkare

Boverket meddelade hösten 2022 att det fanns behov av högst 1 miljon kronor för att hantera eventuella utbetalningar till överklagade ärenden.

24 1:26 ap 1 (2022) Omsättningsstöd till handelsbolag

Boverket meddelade hösten 2022 att det fanns behov av högst 1 miljon kronor för att hantera eventuella utbetalningar till överklagade ärenden.

24 1:26 ap 1 (2021) Stöd till handelsbolag

Boverket meddelade hösten 2022 att det inte fanns behov av denna anslagspost.

24 1:27 ap 3 (2021) Tillfälligt stöd hyreskostnader vissa företag

De kvarvarande överklagade ärenden som avgjordes under år 2023 genererade inte någon utbetalning av stödersättning i efterskott.

Not 28 Redovisning mot inkomstittlar

Beloppet består till största delen av återbetalning av återkrav av lämnade bidrag, 6 153 tkr samt marknadsmässigt påslag för kreditgarantier, 900 tkr.

Not 29 Redovisning mot bemyndiganden*09 4:5 ap 10 Invstöd. äldreområdet*

Slutåret för bemyndigandet är enligt regleringsbrev fastställt till år 2026. Under 2023 lämnade Boverket en hemställan till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet med begäran om bland annat att få ett slutår som är minst fyra år efter budgetåret för bemyndigandet. Detta hör sammans av departementet och i regleringsbrevet för 2024 är slutåret 2028.

18 1:2 ap 1 Omstrukt komm bostadsföretag

Sedan nuvarande bidragsförordning trädde i kraft har det inte inkommit någon ansökan. Det kvarstår inte heller något utestående åtagande hänförligt till tidigare bidragsförordning.

21 1:2 ap 3 Investeringsbidrag för energieffektivisering

Stödets utformning gör att avslagsgraden är hög och det beviljas färre ansökningar än vad som antagits initialt. Dessutom har många beviljade ansökningar hittills avsett redan genomförda åtgärder, där stöd kan betalas ut i anslutning till beviljandet.

Not 30 Redovisning mot äldre bemyndiganden*18 1:7 ap 1 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus*

Slutåret för bemyndigandet är enligt regleringsbrev 2021 fastställt till år 2024. På grund av ändringar som medgetts i enlighet med bidragsförordningen, överskrider slutåret i och med det utestående åtagandet.

18 1:7 Energieffektivisering av flerbostadshus

Utestående åtaganden är fördelat inom anslaget enligt villkor i regleringsbrev för 2022. Slutåret för bemyndigandet är enligt regleringsbrev fastställt till år 2025. På grund av ändringar som medgetts i enlighet med bidragsförordningen, överskrider slutåret i och med det utestående åtagandet.

18 1:8 Invstöd för anordn av hyresbostäder och bostäder för studerande

Utestående åtaganden är fördelat inom anslaget enligt villkor i regleringsbrev för 2022. Slutåret för bemyndigandet är enligt regeringsbeslut fastställt till år 2025. På grund av ändringar som medgetts i enlighet med bidragsförordningen, överskrider slutåret i och med det utestående åtagandet.

5.5 Väsentliga uppgifter

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad	35 000	35 000	30 000	45 000	30 000
Utnyttjad	19 076	21 035	14 586	10 832	9 626
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret					
Beviljad	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekontokredit SPECIAL i Riksgäldskontoret <i>Kreditgarantier för ny- och ombyggnad samt</i> <i>Avlösen av kommunal borgen</i>					
Beviljad	obegränsad	obegränsad	obegränsad	obegränsad	obegränsad
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	3 022	808		0	0
Räntekostnader	606	95	-50	4	232
Räntekonto SPECIAL <i>Kreditgarantier för ny- och ombyggnad samt</i> <i>Avlösen av kommunal borgen</i>					
Ränteintäkter	87 307	18 536	0	0	0
Räntekostnader	0	0	0	111	5 889
Avgiftsintäkter					
<i>Enligt 4 § avgiftsförordningen</i>					
Enligt regleringsbrev	-	-	-	-	-
Faktiskt utfall	88	266	51	197	1 050
<i>Garantiverksamhet (Boverket disponerar)</i>					
Enligt regleringsbrev	4 100	3 917	4 034	4 408	4 171
Faktiskt utfall	3 148	4 705	4 698	5 321	3 985
<i>Garantiverksamhet (Boverket disponerar inte)</i>					
Enligt regleringsbrev	1 000	600			
Faktiskt utfall	900	1 056			
Anslagskredit					
Beviljad	24 490	9 889	10 702	14 969	14 342
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslagssparande					
Icke räntebärande anslag	1 239 591	3 662 751	22 752 152	7 047 022	1 173 743
Räntebärande anslag	7 658	9 686	32 376	23 669	3 745
Summa anslagssparande	1 247 248	3 672 437	22 784 528	7 070 692	1 177 488
Beställningsbemyndigande					
Totalt gjorda åtaganden ¹⁾	6 598 345	11 400 353	10 650 727	8 365 427	6 605 593
Bemyndiganderam	1 713 500	12 378 500	12 961 500	8 299 000	6 976 000
Personal					
Antalet årsarbetskrafter ²⁾	225	250	254	257	269
Medelantalet anställda	243	268	271	278	292
Driftkostnad per årsarbetskraft ³⁾	1 521	1 465	1 424	1 388	1 296
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	119 134	80 480	44 896	37 688	28 521
Balanserad kapitalförändring	2 387 466	2 301 386	2 256 490	2 218 802	2 190 281

1) Beloppen för åren 2019 till 2022 är rättade gentemot tidigare årsredovisningar.

2) Antalet årsarbetskrafter är från Arbetsgivarverkets statistik.

3) I beloppet för driftkostnad ingår inte kostnader i garantiverksamhet.

5.6 Garantiverksamhet

Sammanställning av garantiverksamhet (tkr)

1. Garantiram

	Utgiftsområde	Beslutad garantiram	Utfärdade garantier	Varav under året utfärdade garantier	Bundna garanti- utfästelser
Kreditgarantier	18	8 000 000	3 410 719	743 400	133 000

2. Finansiella redovisningen

	Ingående värde	Tillkommande	Avgående/ infriade	Värde- förändring	Utgående värde
Tillgångar i garantiverksamhet					
Medel på konton i Riksgäldskontoret	2 436 237	108 281	0		2 544 518
Ännu inte fakturerade garantiavgifter	7 562	3 778	1 953	-3 778	9 515
Regressfordringar	3 664	0	-2 530	402	1 536
Summa garantitillgångar	2 447 462	112 059	-577	-3 375	2 555 569
Avsättningar för garantier					
Avsättningar för garantier	102 911	16 808	-37 885	-16 808	65 026
Saldo (tillgångar och avsättningar för garantier)	2 344 551	95 251	37 308	13 433	2 490 542

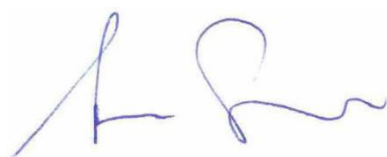
	Utfall
Finansiella flöden i garantiverksamhet	
Fakturerade garantiavgifter under året	18 557
- varav finansierade från anslag	
Skadeutbetalningar	0
Inbetalda återvinningar	2 530

6 Beslut om årsredovisning

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Karlskrona den 21 februari 2024

Anders Sjelvgren
generaldirektör för Boverket

7 Bilagor

7.1 Bilaga 1. Sammanställning över regeringsuppdrag

Avslutade uppdrag från regleringsbrev 2023

Uppdrag	Rapporterat till	Slutredovisningsdatum	Rapport (dnr)
Vägledning om elnät vid planering	Klimat- och näringslivsdepartementet	2023-12-15	7608/2022
Utreda behovet av undantag från energireglerna för timmerhus	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet	2023-02-28	7610/2022
Förberedelser inför författningsändringar	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet	2023-04-15	1349/2023

Pågående uppdrag från regleringsbrev 2023

Uppdrag	Rapporterat till	Slutredovisningsdatum	Rapport (dnr)
Bidra till genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken (Återrapporteringskrav)	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet	Redovisas i myndighetens årsredovisning 2023	7607/2022
Förvalta och utveckla verktyg med platsdata	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet	Delredovisat 2023-06-26 Löpande arbete	7612/2022
Redovisning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet	2024-04-30	7609/2022
Utvärdering av systemet med avgiftsreduktion	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet	2024-04-30	7611/2022

Uppdrag enligt tidigare regleringsbrev (Rb) eller särskilt regeringsbeslut (R)

Avslutade uppdrag under året

R/Rb	Uppdrag	Rapporterat till	Slutredovisningsdatum	Rapport (dnr)
Rb	Redovisning av tillämpning av plan- och bygglagstiftningen	Finansdepartementet	2023-04-30	102/2022
R	Uppdrag om bostadsanpassningsbidrag	Socialdepartementet	2023-02-28	4180/2021
R	Uppdrag till Boverket att lämna förslag på hur införandet av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan kan påskyndas och hur tillämpningen av klimatdeklarationer kan utvidgas	Finansdepartementet	2023-05-15	1549/2022
R	Uppdrag om kunskapsstöd vid samordnad tillsyn	Finansdepartementet	2023-03-31	1724/2022
R	Uppdrag om fler lösningar som främjar en enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen (2010:900) i en digital miljö	Finansdepartementet	2023-01-31	3010/2022
R	Uppdrag om fortsatt koordinering av Sveriges deltagande i ett nytt europeiskt Bauhaus	Finansdepartementet	2023-02-14	3857/2022
R	Uppdrag att utreda behovet av nya definitioner i plan- och byggregelverket	Finansdepartementet	2023-03-31	3974/2022
R	Uppdrag om totalförsvarets intressen vid prövning enligt plan- och bygglagen	Finansdepartementet	2023-05-25	3975/2022
R	Uppdrag till Boverket om vägledning för planläggning enligt plan- och bygglagen (2010:900) intill transportleder för farligt gods	Finansdepartementet	2023-05-31	4207/2022
R	Uppdrag till Boverket och Sveriges Lantbruksuniversitet SLU (Tankesmedjan Movium) att arrangera en konferens med temat den gröna staden under Sveriges ordförandeskap i EU 2023	Finansdepartementet	2023-06-15	4213/2022
R	Uppdrag till Boverket att förbättra kunskapsnivån om hantering av asbest i byggnader	Finansdepartementet	2023-03-31	4274/2022
R	Uppdrag att genomföra en kontrollstation av reglerna för byggnaders energiprestanda	Infrastrukturdepartementet	2023-03-15	5227/2022
R	Uppdrag att vidta energibesparingsåtgärder inom den statliga förvaltningen	Finansdepartementet	2023-03-31	5353/2022

Pågående uppdrag

R/Rb	Uppdrag	Rapporterat till	Datum	Rapport (dnr)
Rb	Delta i genomförande av regionalfondsprogram under programperioden för 2021–2027	Finansdepartementet	2028-02-24	5481/2022
R	Uppdrag att samordna det nationella klimatanpassningsarbetet för den byggda miljön	Miljödepartementet	Löpande arbete *	3952/2018
R	Uppdrag att bistå Miljömålsrådet i dess arbete, ställt till Boverket m.fl. myndigheter	Miljö- och energi-departementet	2026-05-06	2872/2023
R	Uppdrag att vara behörig myndighet enligt förordningen om en gemensam digital ingång.	Infrastrukturdepartementet	Löpande	6853/2020
R	Uppdrag att fortsatt ta emot nyanlända arbetssökande för praktik 2021–2023	Finansdepartementet	2024-02-15	6883/2020
R	Uppdrag att fortsatt ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik 2021–2023	Arbetsmarknads-departementet	2024-02-15	6824/2020
R	Uppdrag att förbereda Sveriges arbete med revidering av EU:s byggproduktförordning och Sveriges arbete med CPR Acquis	Finansdepartementet	Redovisas i myndighetens årsredovisning 2023	3624/2021
R	Uppdrag att inrätta och förvalta ett informationscentrum för hållbart byggande med fokus på energieffektiviserande renovering	Finansdepartementet	Löpande arbete *	4739/2021
R	Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken 2021–2031	Finansdepartementet	Redovisas årligen i årsredovisning t.o.m. 2032	4741/2021
R	Uppdrag till Boverket att delta i genomförandet av Sveriges återhämtningsplan, avseende åtgärderna stöd till energieffektivisering av flerbostadshus och investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande	Finansdepartementet	2025-09-15	4839/2021
R	Uppdrag till Boverket att förstärka arbetet med arkitektur och gestaltad livsmiljö	Finansdepartementet	Löpande arbete *	541/2022
R	Uppdrag att utveckla arbetet med omställning till en cirkulär ekonomi i byggsektorn	Finansdepartementet	2024-12-20	1143/2022
R	Ändring av uppdraget om inrättande av Rådet för hållbara städer och av anknytande uppdrag	Finansdepartementet	2030-12-31	1949/2022
R	Uppdrag att genomföra den nationella strategin för marknadskontroll	Utrikesdepartementet	2025-12-31	4331/2022

R/Rb	Uppdrag	Rapporterat till	Datum	Rapport (dnr)
R	Uppdrag till Boverket att delta i gemensamma åtgärder avseende direktivet 2002/91/EG om byggnaders energiprestanda	Näringsdepartementet	Löpande arbete	7457/2022 4426/2007
R	Uppdrag till Boverket att föreslå lättnader på byggkraven för studentbostäder	Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet	2024-04-30	1971/2023
R	Uppdraga att utreda och vid behov genomföra ändringar i regelverket för energideklarationer	Klimat- och näringslivsdepartementet	Följer direktivet	2989/2023
R	Uppdrag att ta fram underlag för ökat småhusbyggande	Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet	2024-02-24	5367/2023
R	Uppdrag att ta fram ett stöd för offentliga aktörer avseende byggnadsinformationsmodellering	Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet	2024-02-29	5712/2023
R	Uppdrag att se över regelverket för ändring av detaljplaner och olagliga planbestämmelser	Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet	2024-04-04	5713/2023
R	Uppdrag att ta fram en vägledning för arbete med exploateringsavtal	Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet	2024-06-30	5714/2023
R	Uppdrag att förbättra prognoser och scenarier för byggande	Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet	2024-03-01	6076/2023
R	Uppdrag att genomföra en fördjupad analys om utanförskap (SCB och Boverket)	Arbetsmarknadsdepartementet	2024-10-15	7763/2023
R	Uppdrag till Boverket att nominera experter till undergrupper som bildas för Europeiska kommissionens arbete med att utveckla systemet med harmoniserade tekniska specifikationer för byggprodukter.	Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet	Löpande fram till 2028-06-30	7809/2023

* Pågående regeringsuppdrag utan slutdatum, återfinns även i Boverkets instruktion

7.2 Bilaga 2. Delrapportering av regeringsuppdraget Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderpolitiken 2021–2031

Enligt Boverkets regeringsuppdrag Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken 2021–2031 ska uppföljning och redovisning göras i årsredovisningen enligt instruktioner från Myndigheten för delaktighet. Flera funktioner är involverade i strategiarbetet såsom Samrådet för funktionshinderspolitiken, arbetsgruppen för mänskliga rättigheter och universell utformning, grupperna för barnens rätt och jämställdhet, samordningsgrupp för gestaltad livsmiljö, Samverkansforum för statliga myndigheter som bygger och förvaltar fastigheter, samt uppdraget Möjligheternas byggregler med inriktning på modernisering av bostäders utformning och tillgänglighet.

Boverket har tagit fram en handlingsplan med fokus på arbetsplatsen, möten och rutiner, kommunikation, intern och extern samverkan samt kunskapshöjande aktiviteter och information. Bland ett trettiotal aktiviteter finns såväl mötes- och föreläsningsserier, som genomlysningar av Boverkets produkter, våra ledningssystem, uppdrag och processer. För att sprida kunskap och kännedom om den systematiska uppföljningen har Boverkets medarbetare löpande informerats och diskuterat uppdraget. Under året har en omfattande medarbetarenkät tagits fram och genomförts för att börja mäta arbetet och dess effekter. Denna har följts upp med en digital utbildningsserie i sju delar, riktad till Boverkets samtliga medarbetare. Även i Samrådet för funktionshinderspolitiken har Boverket arbetat med att informera, aktivera och höja kunskapen hos deltagarna. Ett arbete med att välja ut målgrupper för metodisk bearbetning inom kunskapsområdet har genomförts med en fördjupad kommunikationsplan.

Exempel på genomförda aktiviteter under 2023:

- Föredrag och möten med temat mänskliga rättigheter och tillgänglighet.
- Livesänd och filmad digital seminarieserie i fyra delar om universell utformning.
- Medverkan i programmet på Mänskliga rättighetsdagarna i Helsingborg.
- Presentationer för bland andra Byggrådet, utbildningsföretag och branschorganisationer, Samrådet, Sveriges arkitekter, Samverkansforums ledningsgrupp och nätverket Arkitektur och kulturmiljö.
- Medverkat till MFD:s samordningsarbete som ett gott exempel avseende handlingsplan.

- Framtagande av bildbank innehållande tillgänglighetslösningar och jämlika projekt.
- Framtagande och spridning av goda projektexempel på universell utformning.
- Planering av Boverkets nya lokaler i Karlskrona med fokus på universell utformning.
- Samverkan med Boverkets upphandlingsenhet för ökad kvalitet.
- Förslag för fördjupade frågor i bostadsmarknadsenkäten.
- Medarbetarenkät för arbetet med mänskliga rättigheter.
- Utbildningsserie riktad till Boverkets samtliga medarbetare.

Därutöver pågår ett arbete med att ta fram ett nytt arbetssätt för Boverkets arbete med mänskliga rättigheter som involverar perspektiven jämställdhet, barn och unga, funktionshinder och Agenda 2030. Handlingsplanen kommer tillsammans med det nya arbetssättet med funktionshinderspolitiken att utgöra grunden för Boverkets förflyttning framåt i arbetet med strategins syfte och mål.

7.3 Bilaga 3. Bidra till genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken, återslaggning i enlighet med regleringsbrev 2023

Territoriella perspektiv

Boverket har under 2023 i olika sammanhang varit involverad i arbeten kopplat till den gröna omställningen i norra Sverige och specifikt med de utmaningar denna omställning innebär vad gäller goda boende- och livsmiljöer och en långsiktig hållbar samhällsplanering, vilket är ett strategiskt område inom regionala utvecklingspolitiken: "Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet". Boverket har gjort detta bland annat inom Rådet för hållbara städers uppdrag att särskilt stöda Norrbotten och Västerbotten samt Miljömålsrådets Ramverk för nationell planering.

Boverket har under 2023 publicerat och kommunicerat resultaten av en kartläggning av samtliga regionernas arbete med regional rumslig planering, Strukturbilder – Boverket.⁵³

Dialog och samverkan med regioner och länsstyrelser

Boverket har under hösten 2023 bjudit in samhällsplanerare vid alla Sveriges regioner till ett regionalt forum. Syftet var att bjuda in till dialog mellan myndigheten och regionerna om regional rumslig planering och se vilket behov det finns för återkommande liknande dialoger. Intresset för detta visade sig vara stort. Samtidigt utgör både Boverkets och regionernas resurser en ansträngning i dagsläget och kommande rutiner för fortsatt dialog behöver anpassas utifrån detta.

Boverket har medverkat på olika regioners dialogforum och, med utgångspunkt bland annat från Boverkets kartläggning av samtliga regioners arbete med regional rumslig planering, presenterat den regionala nivån i svenska planeringssystem, lyft vilka roller regioner kan ta, men också hur andra regioner arbetar och med vilka rumsliga frågor. Utöver den nationella strategin för hållbar regional utveckling tar Boverket också utgångspunkt i den nationella politiken för gestaltad livsmiljö, som sätter fokus på kopplingen människans livsmiljöer, demokratiska behov, platserns betydelse och möjligheten att genom omsorgsfull utformning av den byggda miljön erbjuda lösningar på flera av våra samhällsutmaningar.

⁵³ Länk till: Webbplatsen <https://www.boverket.se/contentassets/sets/1623fb8b2daf46d5bb7bf100a7ad0baa/kartlaggning-regional-rumslig-planering.pdf>
Hämtad 2024-02-04

Boverket deltar även på de möten som Region Stockholm, Region Skåne, Västra Götalandsregionen samt Göteborgsregioner har, där specifika planeringsutmaningar kopplat till storstadsregionernas utveckling lyfts. På dessa möten informerar Boverket om de uppdrag och utredningar som pågår på myndigheten och som kan ha relevans specifikt för storstadsregionerna.

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se